

**Grupa Kapitałowa
RAFAKO**

GRUPA PBG

**SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE
ZA ROK ZAKOŃCZONY
DNIA 31 GRUDNIA 2014 ROKU**

wraz z opinią biegłego rewidenta

Spis treści

Skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów	1
Skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów	2
Skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej	3
Skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej	4
Skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych	5
Skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych - kontynuacja.....	6
Skonsolidowane sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym.....	7
DODATKOWE NOTY OBJAŚNIAJĄCE.....	8
1. Informacje ogólne.....	8
2. Skład Grupy.....	10
3. Skład Zarządu i Rady Nadzorczej jednostki dominującej	12
4. Zatwierdzenie sprawozdania finansowego.....	13
5. Kontynuacja działalności.....	13
6. Istotne wartości oparte na profesjonalnym osądzie i szacunkach.....	14
6.1. Profesjonalny osąd	14
6.2. Niepewność szacunków.....	15
7. Podstawa sporządzenia sprawozdania finansowego.....	17
7.1. Oświadczenie o zgodności	17
7.2. Waluta funkcjonalna i waluta sprawozdań finansowych	17
8. Zmiany stosowanych zasad rachunkowości (istotne zasady (polityka) rachunkowości)	18
9. Nowe standardy i interpretacje, które zostały opublikowane, a nie weszły jeszcze w życie.....	19
10. Zmiana szacunków	20
11. Istotne zasady rachunkowości	20
11.1. Wycena do wartości godziwej	20
11.2. Zasady konsolidacji	21
11.3. Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych oraz wspólnych przedsięwzięciach.....	21
11.4. Udziały we wspólnych działaniach.....	22
11.5. Połączenia z jednostkami gospodarczymi pod wspólną kontrolą.....	22
11.6. Przeliczenie pozycji wyrażonych w walucie obcej	22
11.7. Rzeczowe aktywa trwałe	23
11.8. Wartości niematerialne	25
11.9. Wartość firmy	26
11.10. Nieruchomości inwestycyjne	27
11.11. Leasing	27
11.12. Utrata wartości niefinansowych aktywów trwałych.....	27
11.13. Koszty finansowania zewnętrznego.....	28
11.14. Odzyskiwalna wartość aktywów długoterminowych.....	28
11.15. Aktywa finansowe	28
11.16. Utrata wartości aktywów finansowych	30
11.16.1. Aktywa ujmowane według zamortyzowanego kosztu	30
11.16.2. Aktywa finansowe wykazywane według kosztu.....	30
11.16.3. Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	30
11.17. Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży.....	31
11.18. Pochodne instrumenty finansowe i zabezpieczenia.....	31
11.19. Zapasy.....	32
11.20. Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	32
11.21. Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych.....	32
11.22. Kapitał podstawowy	32
11.23. Rezerwy	33
11.24. Oprocentowane kredyty bankowe, pożyczki i papiery dłużne	33
11.25. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania.....	33
11.26. Świadczenia pracownicze	34
11.27. Podatki.....	34
11.27.1. Podatek dochodowy.....	34
11.27.2. Podatek od towarów i usług.....	36
11.28. Przychody	36

11.28.1.	Sprzedaż towarów i produktów	36
11.28.2.	Świadczenie usług	36
11.28.3.	Odsetki	36
11.28.4.	Dywidendy	36
11.28.5.	Przychody z tytułu wynajmu	36
11.28.6.	Umowy o usługi budowlane	37
11.28.7.	Dotacje rządowe	37
11.29.	Zysk netto na jedną akcję	37
12.	Segmenty operacyjne	38
13.	Sezonowość lub cykliczność działalności Grupy	41
14.	Informacje dotyczące umów o usługę budowlaną	41
14.1.	Rezerwa na straty wynikające z umów o usługę budowlaną	44
14.2.	Rezerwa na koszty z tytułu nieterminowej realizacji umów	44
15.	Przychody i koszty	45
15.1.	Przychody ze sprzedaży produktów i usług	45
15.2.	Przychody ze sprzedaży materiałów	45
15.3.	Geograficzne obszary działalności	46
15.4.	Koszty sprzedanych produktów, usług i materiałów	46
15.5.	Amortyzacja środków trwałych i wartości niematerialnych, odpisy aktualizujące ujęte w skonsolidowanym sprawozdaniu z całkowitych dochodów	47
15.6.	Koszty świadczeń pracowniczych	47
15.7.	Pozostałe przychody operacyjne	48
15.8.	Pozostałe koszty operacyjne	48
15.9.	Przychody finansowe	49
15.10.	Koszty finansowe	49
15.11.	Składniki innych całkowitych dochodów	49
16.	Podatek dochodowy	50
16.1.	Obciążenie podatkowe	50
16.2.	Uzgodnienie efektywnej stawki podatkowej	51
16.3.	Odroczony podatek dochodowy wyliczony na dzień 31 grudnia 2014 roku	52
17.	Działalność zaniechana	53
18.	Propozycja podziału zysku za 2014 rok	55
19.	Majątek socjalny oraz zobowiązania ZFŚS	55
20.	Wynik przypadający na jedną akcję	56
21.	Istotne pozycje wykazane w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych	57
22.	Rzeczowe aktywa trwałe	59
23.	Środki trwałe w leasingu	61
24.	Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży nie związane z działalnością zaniechaną	61
25.	Nieruchomości inwestycyjne	61
26.	Wartości niematerialne	62
27.	Udział we wspólnym przedsięwzięciu	64
28.	Akcje/udziały w pozostałych jednostkach	64
29.	Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności i rozliczenia międzyokresowe kosztów - długoterminowe	65
30.	Inne aktywa finansowe długoterminowe	65
31.	Zapasy	66
32.	Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności i rozliczenia międzyokresowe kosztów krótkoterminowe	67
32.1.	Odpisy aktualizujące wartość należności handlowych oraz pozostałych należności	68
33.	Aktywa finansowe krótkoterminowe	69
33.1.	Instrumenty pochodne	69
33.2.	Lokaty krótkoterminowe	69
33.3.	Inne aktywa finansowe krótkoterminowe	69
33.4.	Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	70
34.	Pozostałe aktywa niefinansowe krótkoterminowe	70
35.	Kapitał własny	71
35.1.	Kapitał podstawowy	71
35.2.	Wartość nominalna akcji	71
35.3.	Prawa akcjonariuszy	71
35.4.	Kapitał ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej	71

35.5.	Kapitał zapasowy	71
35.6.	Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	71
35.7.	Zyski zatrzymane/niepokryte straty i wypłacone dywidendy.....	71
35.8.	Zarządzanie kapitałem	72
35.9.	Akcjonariusze posiadający co najmniej 5% ogólnej liczby głosów na WZ RAFAKO S.A., jednostki dominującej na koniec okresu sprawozdawczego	72
35.10.	Kapitał udziałów niekontrolujących (niekontrolujący udział w kapitale własnym)	73
36.	Oprocentowane kredyty bankowe i pożyczki	74
37.	Zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych	75
37.1.	Świadczenia pracownicze po okresie zatrudnienia oraz inne świadczenia	75
38.	Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	76
38.1.	Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania długoterminowe	76
38.2.	Rezerwy, zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania krótkoterminowe	76
38.3.	Zobowiązania z tytułu pochodnych instrumentów finansowych	77
38.4.	Zobowiązania inwestycyjne	77
38.5.	Rezerwa na koszty z tytułu niewykorzystanych urlopów	78
38.6.	Naliczone zobowiązania z tytułu niewypłaconej premii	78
38.7.	Rezerwa na koszty napraw gwarancyjnych	79
38.8.	Zobowiązania z tytułu udzielonych gwarancji bankowych i poręczeń.....	79
38.9.	Zobowiązania z tytułu podatku dochodowego.....	80
39.	Dotacje	80
40.	Emisja, wykup i spłata dłużnych i kapitałowych papierów wartościowych	81
41.	Zobowiązania z tytułu umów leasingu finansowego i umów dzierżawy z opcją zakupu	81
42.	Sprawy sporne, postępowania sądowe	82
43.	Należności od jednostek powiązanych znajdujących się w procesie upadłości układowej	83
44.	Zmiany pozycji pozabilansowych	85
45.	Gwarancje	87
46.	Informacje o podmiotach powiązanych.....	88
47.	Jednostka dominująca Grupy.....	88
48.	Wspólne przedsięwzięcia, w których jednostki wchodzące w skład Grupy są współnikami	89
49.	Warunki transakcji z podmiotami powiązаныmi	89
50.	Transakcje z udziałem innych członków Zarządu i Rady Nadzorczej.....	89
51.	Akcje w posiadaniu członków organów zarządzających i nadzorujących	89
52.	Udziały wyższej kadry kierowniczej w programie akcji pracowniczych	89
53.	Wynagrodzenia wyższej kadry kierowniczej Grupy	90
54.	Stanowisko Zarządu odnośnie możliwości zrealizowania wcześniej publikowanych prognoz	96
55.	Informacja o umowie z biegłym rewidentem lub podmiotem uprawnionym do badania sprawozdań finansowych.....	96
56.	Cele i zasady zarządzania ryzykiem finansowym	97
56.1.	Ryzyko stopy procentowej.....	98
56.2.	Ryzyko walutowe	98
56.3.	Ryzyko cen towarów.....	99
56.4.	Ryzyko kredytowe.....	100
56.5.	Ryzyko związane z płynnością.....	100
57.	Instrumenty finansowe	101
57.1.	Wartość bilansowa klas i kategorii instrumentów finansowych.....	101
57.2.	Pozycje przychodów, kosztów, zysków i strat ujęte w skonsolidowanym rachunku zysków i strat w podziale na kategorie instrumentów finansowych.....	103
57.3.	Ryzyko stopy procentowej.....	107
58.	Zatrudnienie.....	108
59.	Zdarzenia następujące po zakończeniu okresu sprawozdawczego	108

Skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów za okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2014 roku

	Nota	Okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2014	Okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2013 (przekształcone)
Działalność kontynuowana			
Przychody ze sprzedaży		1 183 472	748 103
Przychody ze sprzedaży produktów	15.1	1 181 452	745 091
Przychody ze sprzedaży materiałów	15.2	2 020	3 012
		<hr/>	<hr/>
Koszty sprzedanych produktów i materiałów	15.4	(1 063 363)	(705 134)
		<hr/>	<hr/>
Zysk/(strata) brutto ze sprzedaży		120 109	42 969
Pozostałe przychody operacyjne	15.7	5 342	4 703
Koszty sprzedaży	15.4	(31 483)	(39 014)
Koszty ogólnego zarządu	15.4	(45 189)	(34 908)
Pozostałe koszty operacyjne	15.8	(11 060)	(3 470)
		<hr/>	<hr/>
Zysk/(strata) z działalności kontynuowanej		37 719	(29 720)
Przychody finansowe	15.9	6 598	15 480
Koszty finansowe	15.10	(9 900)	(31 909)
Wpływ zmiany szacunków na wycenę należności od jednostek powiązanych w postępowaniu układowym	43	-	(94 205)
		<hr/>	<hr/>
Zysk/(strata) brutto		34 417	(140 354)
Podatek dochodowy	16.1	(5 819)	1 971
		<hr/>	<hr/>
Zysk/(strata) z działalności kontynuowanej	20	28 598	(138 383)
		<hr/>	<hr/>
Działalność zaniechana			
Zysk/ (strata) z działalności zaniechanej	17	(4 814)	3 735
		<hr/>	<hr/>
Zysk netto za rok	20	23 784	(134 648)
		<hr/>	<hr/>

Racibórz, dnia 23 marca 2015 roku

Agnieszka
Wasilewska-Semail

Krzysztof Burek

Jarosław Dusiło

Edward Kasprzak

Tomasz Tomczak

Jolanta Markowicz

Prezes Zarządu

Wiceprezes Zarządu

Wiceprezes Zarządu

Wiceprezes Zarządu

Wiceprezes Zarządu

Główny Księgowy

Skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów za okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2014 roku

	Nota	Okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2014	Okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2013 (przekształcone)
Inne całkowite dochody za okres		(4 004)	(764)
<i>Pozycje podlegające przekwalifikowaniu do zysku/(straty) w kolejnych okresach sprawozdawczych</i>			
Różnice kursowe z przeliczenia jednostki zagranicznej	15.11	56	(328)
Różnice kursowe z przeliczenia jednostki zagranicznej przypadające mniejszości		(5)	-
Inne całkowite dochody netto podlegające przekwalifikowaniu do zysku/(straty) w kolejnych okresach sprawozdawczych	15.11	51	(328)
<i>Pozycje niepodlegające przekwalifikowaniu do zysku/(straty) w kolejnych okresach sprawozdawczych</i>			
Inne całkowite dochody wynikające z zysków/(strat) aktuarialnych	15.11	(5 005)	(537)
Podatek dochodowy dotyczący innych całkowitych dochodów	15.11, 16	950	101
Inne całkowite dochody netto niepodlegające przekwalifikowaniu do zysku/(straty) w kolejnych okresach sprawozdawczych		(4 055)	(436)
Całkowity dochód za rok		19 780	(135 412)
Wynik netto przypadający:	20		
Akcjonariuszom jednostki dominującej		22 583	(135 349)
Akcjonariuszom niekontrolującym		1 201	701
Całkowity dochód przypadający:		19 780	(135 412)
Dochody całkowite akcjonariuszy jednostki dominującej		18 584	(136 113)
Dochody całkowite udziałów niekontrolujących		1 196	701
Zysk/(strata) na jedną akcję:			
Podstawowy zysk/(strata) na jedną akcję w złotych	20	0,32	(1,94)
Zysk/(strata) na jedną akcję z działalności kontynuowanej			
Podstawowy zysk/(strata) na jedną akcję w złotych	20	0,40	(1,99)

Racibórz, dnia 23 marca 2015 roku

Agnieszka
Wasilewska-Semail

Krzysztof Burek

Jarosław Dusiło

Edward Kasprzak

Tomasz Tomczak

Jolanta Markowicz

Prezes Zarządu

Wiceprezes Zarządu

Wiceprezes Zarządu

Wiceprezes Zarządu

Wiceprezes Zarządu

Główny Księgowy

Skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej na dzień 31 grudnia 2014 roku

	Nota	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013
AKTYWA			
Aktywa trwałe (długoterminowe)			
Rzeczowe aktywa trwałe	22	172 199	197 927
Nieruchomości inwestycyjne	25	–	–
Wartości niematerialne	26	9 310	11 831
Należności z tytułu dostaw i usług, pozostałe należności i rozliczenia międzyokresowe kosztów długoterminowe	29	29 706	4 624
Należności z tytułu dostaw i usług		29 706	3 715
Pozostałe należności i rozliczenia międzyokresowe kosztów		–	909
Aktywa finansowe długoterminowe		33 770	32 650
Akcje/udziały w pozostałych jednostkach	28	388	338
Udzielone pożyczki długoterminowe	30	38	–
Lokaty długoterminowe	30	–	905
Inne aktywa finansowe długoterminowe	30	33 344	31 407
Aktywa z tytułu podatku odroczonego	16.3	49 536	44 936
		294 521	291 968
Aktywa obrotowe (krótkoterminowe)			
Zapasy	31	21 730	26 884
Należności z tytułu dostaw i usług, pozostałe należności i rozliczenia międzyokresowe kosztów krótkoterminowe	32	459 451	519 827
Należności z tytułu dostaw i usług	32	248 399	144 199
Należności z tytułu podatku dochodowego	32	13 852	13 587
Pozostałe należności i rozliczenia międzyokresowe kosztów	32	197 200	362 041
Należności z tytułu wyceny umów o usługę budowlaną i związane z wyceną kontraktów rozliczenia międzyokresowe	14	257 803	168 211
Aktywa finansowe krótkoterminowe		38 919	57 490
Instrumenty pochodne	33.1	–	15
Lokaty krótkoterminowe	33.2	–	892
Udzielone pożyczki krótkoterminowe		70	–
Inne aktywa finansowe krótkoterminowe	33.3	–	1 863
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	33.4	38 849	54 720
Pozostałe aktywa niefinansowe krótkoterminowe	34	–	–
		777 903	772 412
Aktywa przeznaczone do sprzedaży	17, 24	74 138	1 022
SUMA AKTYWÓW		1 146 562	1 065 402

Racibórz, dnia 23 marca 2015 roku

Agnieszka Wasilewska-Semail Krzysztof Burek Jarosław Dusiło Edward Kasprzak Tomasz Tomczak Jolanta Markowicz

Prezes Zarządu Wiceprezes Zarządu Wiceprezes Zarządu Wiceprezes Zarządu Wiceprezes Zarządu Główny Księgowy

Skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej na dzień 31 grudnia 2014 roku

	Nota	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013
PASYWA			
Kapitał własny (przypisany akcjonariuszom jednostki dominującej)			
Kapitał podstawowy	35.1	139 200	139 200
Nadwyżka ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej	35.4	36 778	36 778
Kapitał zapasowy	35.5	114 393	252 821
Różnice kursowe z przeliczenia jednostki zagranicznej	35.6	190	134
Zyski zatrzymane / Niepokryte straty	35.7	10 700	(145 980)
		301 261	282 953
Kapitał udziałowców niekontrolujących	35.10	12 193	11 136
Kapitał własny ogółem		313 454	294 089
Zobowiązania długoterminowe			
Oprocentowane kredyty bankowe i pożyczki	36	-	-
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	41, 38.1	2 254	1 683
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	16.3	397	3 067
Rezerwa z tytułu świadczeń pracowniczych	37	24 907	22 119
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania długoterminowe		24 459	18 807
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	38.1	20 504	13 631
Zobowiązania z tytułu inwestycji	38.1	1 762	2 132
Pozostałe zobowiązania	38.1	2 193	3 044
		52 017	45 676
Zobowiązania krótkoterminowe			
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania krótkoterminowe		394 443	269 477
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	38.2	304 226	206 992
Zobowiązania z tytułu inwestycji	38.2	8 619	1 396
Zobowiązania z tytułu podatku dochodowego	38.9	901	45
Pozostałe zobowiązania	38.2	80 697	61 044
Bieżąca część oprocentowanych kredytów bankowych i pożyczek	36	128 527	256 816
Pozostałe zobowiązania finansowe oraz z tytułu leasingu finansowego	38.2, 41	776	691
Rezerwa z tytułu świadczeń pracowniczych	37	1 896	1 550
Zobowiązania, rezerwy z tytułu wyceny umów o usługę budowlaną i przychody przyszłych okresów		240 609	197 103
Zobowiązania z tytułu wyceny umów o usługę budowlaną	14	207 271	110 646
Rezerwy z tytułu wyceny umów o usługę budowlaną	14	32 267	85 899
Dotacje	39	1 071	558
		766 251	725 637
Zobowiązania bezpośrednio związane z aktywami sklasyfikowanymi jako przeznaczone do sprzedaży	17	14 840	-
Zobowiązania razem		833 108	771 313
SUMA PASYWÓW		1 146 562	1 065 402

Racibórz, dnia 23 marca 2015 roku

Agnieszka Wasilewska-Semail
Krzysztof Burek
Jarosław Dusiło
Edward Kasprzak
Tomasz Tomczak
Jolanta Markowicz

Prezes Zarządu
Wiceprezes Zarządu
Wiceprezes Zarządu
Wiceprezes Zarządu
Wiceprezes Zarządu
Główny Księgowy

Skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych za okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2014 roku

Nota	Okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2014	Okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2013
Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej		
Zysk/(strata) brutto z działalności kontynuowanej	34 417	(140 354)
Zysk/(strata) brutto z działalności zaniechanej	17 (3 874)	4 682
Zysk/(strata) brutto	30 543	(135 672)
Korekty o pozycje:		
Amortyzacja	15.5 12 838	12 645
(Zyski)/straty z tytułu różnic kursowych	(485)	(1)
Odsetki i dywidendy, netto	7 092	5 501
(Zysk)/strata na działalności inwestycyjnej	(735)	15 236
Zwiększenie/ (zmniejszenie) stanu zobowiązań/aktywów finansowych z tytułu wyceny instrumentów pochodnych	104	38
Wpływ zmiany szacunków na wycenę należności od jednostek powiązanych w postępowaniu układowym	43 -	94 205
Odpis aktualizujący wartość aktywów przeznaczonych do sprzedaży	17 8 779	-
(Zwiększenie)/ zmniejszenie stanu należności	21 28 632	124 163
(Zwiększenie)/ zmniejszenie stanu zapasów	(2 493)	2 231
Zwiększenie/ (zmniejszenie) stanu zobowiązań i rezerw z tytułu świadczeń pracowniczych z wyjątkiem kredytów i pożyczek	21 140 562	(25 441)
Zmiana stanu rozliczeń z tytułu umów o usługę budowlaną	21 (51 955)	(49 971)
Podatek dochodowy zapłacony	(19 068)	(2 351)
Pozostałe	291	(615)
Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej	154 105	39 968
Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej		
Sprzedaż rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych	1 523	1 502
Nabycie rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych	21 (7 971)	(10 967)
Sprzedaż aktywów finansowych	4 999	11 150
Nabycie aktywów finansowych	(5 242)	(5 177)
Odsetki od udzielonych pożyczek	216	-
Dywidendy i odsetki otrzymane	177	627
Udzielenie pożyczek	(190)	-
Spłata udzielonych pożyczek	81	-
Pozostałe	408	-
Środki pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	(5 999)	(2 865)

Racibórz, dnia 23 marca 2015 roku

Agnieszka
Wasilewska-Semail

Krzysztof Burek

Jarosław Dusiło

Edward Kasprzak

Tomasz Tomczak

Jolanta Markowicz

Prezes Zarządu

Wiceprezes Zarządu

Wiceprezes Zarządu

Wiceprezes Zarządu

Wiceprezes Zarządu

Główny Księgowy

Skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych - kontynuacja za okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2014 roku

	Nota	Okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2014	Okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2013
Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej			
Wpływy z tytułu sprzedaży udziałów i dopłata do kapitału		190	–
Spłata zobowiązań z tytułu leasingu finansowego		(1 735)	(1 140)
Wpływy z tytułu zaciągnięcia pożyczek/kredytów		800	10 064
Spłata pożyczek/kredytów	21	(128 599)	(44 879)
Dywidendy wypłacone udziałom niekontrolującym		(605)	–
Odsetki zapłacone		(6 648)	(13 558)
Prowizje bankowe		(1 127)	(1 795)
Pozostałe		695	586
Środki pieniężne netto z działalności finansowej		(137 029)	(50 722)
Zwiększenie/(zmniejszenie) netto stanu środków pieniężnych i ich ekwiwalentów			
		11 077	(13 619)
Różnice kursowe netto		102	(404)
Środki pieniężne na początek okresu	33.4	54 720	68 743
Środki pieniężne na koniec okresu, w tym:	33.4	65 899	54 720
- o ograniczonej możliwości dysponowania	33.4	1 370	1 052

Racibórz, dnia 23 marca 2015 roku

Agnieszka
Wasilewska-Semail

Krzysztof Burek

Jarosław Dusiño

Edward Kasprzak

Tomasz Tomczak

Jolanta Markowicz

Prezes Zarządu

Wiceprezes Zarządu

Wiceprezes Zarządu

Wiceprezes Zarządu

Wiceprezes Zarządu

Główny Księgowy

Skonsolidowane sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym za okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2014 roku

	<i>Kapitał akcyjny</i>	<i>Nadwyżka ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej</i>	<i>Kapitał zapasowy</i>	<i>Różnice kursowe z przeliczenia jednostki zagranicznej</i>	<i>Zyski zatrzymane/ Niepokryte straty</i>	<i>Razem</i>	<i>Udziały niekontrolujące</i>	<i>Kapitał własny ogółem</i>
Na 1 stycznia 2014 roku	139 200	36 778	252 821	134	(145 980)	282 953	11 136	294 089
Dochody całkowite za okres sprawozdawczy	–	–	–	56	18 528	18 584	1 196	19 780
Podział wyniku z lat ubiegłych	–	–	(138 428)	–	138 428	–	–	–
Dywidenda	–	–	–	–	–	–	(605)	(605)
Zmiana struktury kapitału w jednostkach zależnych	–	–	–	–	(276)	(276)	466	190
Na 31 grudnia 2014 roku	139 200	36 778	114 393	190	10 700	301 261	12 193	313 454
Na 1 stycznia 2013 roku	139 200	36 778	243 011	462	(333)	419 118	10 435	429 553
Dochody całkowite za okres sprawozdawczy	–	–	–	(328)	(135 837)	(136 165)	701	(135 464)
Podział wyniku z lat ubiegłych	–	–	9 810	–	(9 810)	–	–	–
Dywidenda	–	–	–	–	–	–	–	–
Na 31 grudnia 2013 roku	139 200	36 778	252 821	134	(145 980)	282 953	11 136	294 089

Racibórz, dnia 23 marca 2014 roku

Agnieszka
Wasilewska-Semail

Krzysztof Burek

Jarosław Dusiło

Edward Kasprzak

Tomasz Tomczak

Jolanta Markowicz

Prezes Zarządu

Wiceprezes Zarządu

Wiceprezes Zarządu

Wiceprezes Zarządu

Wiceprezes Zarządu

Główny Księgowy

DODATKOWE NOTY OBJAŚNIAJĄCE

1. Informacje ogólne

Grupa Kapitałowa RAFAKO („Grupa”) składa się z RAFAKO S.A. („jednostka dominująca”) i jej spółek zależnych przedstawionych w nocie 2.

RAFAKO S.A. ("Spółka", "jednostka dominująca") jest spółką akcyjną z siedzibą w Raciborzu, ul. Łąkowa 33, której akcje znajdują się w publicznym obrocie. Spółka została utworzona aktem notarialnym dnia 12 stycznia 1993 roku. W dniu 24 sierpnia 2001 roku została wpisana do rejestru przedsiębiorców pod numerem KRS 34143 prowadzonego przez Sąd Rejonowy w Gliwicach, X Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego. Jednostce dominującej nadano numer statystyczny REGON 270217865.

Czas trwania działalności spółek Grupy Kapitałowej jest nieoznaczony.

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy obejmuje rok zakończony dnia 31 grudnia 2014 roku oraz zawiera dane porównawcze na dzień i za rok zakończony dnia 31 grudnia 2013 roku. Dane porównawcze za rok zakończony dnia 31 grudnia 2013 roku zostały przekształcone do porównywalności w związku z ujęciem działalności zaniechanej dotyczącej planowanej sprzedaży jednostki zależnej FPM S.A.

Podstawowym przedmiotem działania Grupy jest:

- Produkcja wytwornic pary, z wyłączeniem kotłów do centralnego ogrzewania gorącą wodą,
- Naprawa i konserwacja metalowych wyrobów gotowych,
- Instalowanie maszyn przemysłowych, sprzętu i wyposażenia,
- Produkcja konstrukcji metalowych i ich części,
- Pozostałe specjalistyczne roboty budowlane, gdzie indziej niesklasyfikowane,
- Produkcja przemysłowych urządzeń chłodniczych i wentylacyjnych,
- Produkcja pozostałych zbiorników, cystern i pojemników metalowych,
- Obróbka mechaniczna elementów metalowych,
- Obróbka metali i nakładanie powłok na metale,
- Produkcja maszyn do obróbki metalu,
- Naprawa i konserwacja maszyn,
- Działalność w zakresie architektury,
- Działalność w zakresie inżynierii i związane z nią doradztwo techniczne,
- Produkcja pieców, palenisk i palników piecowych,
- Sprzedaż hurtowa pozostałych maszyn i urządzeń,
- Sprzedaż hurtowa metali i rud metali,
- Produkcja pozostałych maszyn ogólnego przeznaczenia, gdzie indziej niesklasyfikowana,
- Produkcja narzędzi,
- Wytwarzanie energii elektrycznej,
- Przesyłanie energii elektrycznej,
- Dystrybucja energii elektrycznej,
- Handel energią elektryczną,
- Wytwarzanie i zaopatrywanie w parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych,
- Sprzedaż hurtowa wyrobów metalowych oraz sprzętu i dodatkowego wyposażenia hydraulicznego i grzejnego,
- Wynajem i zarządzanie nieruchomościami własnymi lub dzierżawionymi,
- Pozostałe badania i analizy techniczne,
- Pozostałe pozaszkolne formy edukacji, gdzie indziej niesklasyfikowane,
- Odprowadzanie i oczyszczanie ścieków,
- Hotele i podobne obiekty zakwaterowania,
- Obiekty noclegowe turystyczne i miejsca krótkotrwałego zakwaterowania,
- Restauracje i inne stałe placówki gastronomiczne,
- Pozostała usługowa działalność gastronomiczna,

- Działalność obiektów kulturalnych,
- Pozostała działalność rozrywkowa i rekreacyjna,
- Działalność związana z organizacją targów, wystaw i kongresów,
- Badania naukowe i prace rozwojowe w dziedzinie pozostałych nauk przyrodniczych i technicznych,
- Kucie, prasowanie, wyłaczanie i walcowanie metali; metalurgia proszków,
- Produkcja instrumentów i przyrządów pomiarowych, kontrolnych i nawigacyjnych,
- Produkcja elektrycznych silników, prądnic i transformatorów,
- Produkcja aparatury rozdzielczej i sterowniczej energii elektrycznej,
- Produkcja silników i turbin, z wyłączeniem silników lotniczych, samochodowych i motocyklowych,
- Produkcja sprzętu i wyposażenia do napędu hydraulicznego i pneumatycznego,
- Produkcja pozostałych pomp i sprężarek,
- Produkcja urządzeń dźwigowych i chwytaków,
- Naprawa i konserwacja urządzeń elektrycznych,
- Obróbka i usuwanie odpadów innych niż niebezpieczne,
- Demontaż wyrobów zużytych,
- Działalność związana z rekultywacją i pozostała działalność usługowa związana z gospodarką odpadami,
- Roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków mieszkalnych i niemieszkalnych,
- Roboty związane z budową dróg i autostrad,
- Roboty związane z budową dróg szynowych i kolei podziemnej,
- Roboty związane z budową rurociągów przesyłowych i sieci rozdzielczych,
- Roboty związane z budową linii telekomunikacyjnych i elektroenergetycznych,
- Roboty związane z budową pozostałych obiektów inżynierii lądowej i wodnej, gdzie indziej niesklasyfikowane,
- Rozbiórka i burzenie obiektów budowlanych,
- Przygotowanie terenu pod budowę,
- Wykonywanie wykopów i wierceń geologiczno-inżynierskich,
- Wykonywanie instalacji elektrycznych,
- Wykonywanie instalacji wodno-kanalizacyjnych, ciepłych, gazowych i klimatyzacyjnych,
- Wykonywanie pozostałych instalacji budowlanych,
- Wykonywanie konstrukcji i pokryć dachowych,
- Sprzedaż hurtowa odpadów i złomu,
- Magazynowanie i przechowywanie pozostałych towarów,
- Działalność związana z oprogramowaniem,
- Działalność związana z doradztwem w zakresie informatyki,
- Działalność związana z zarządzaniem urządzeniami informatycznymi,
- Pozostała działalność usługowa w zakresie technologii informatycznych i komputerowych,
- Przetwarzanie danych; zarządzanie stronami internetowymi (hosting) i podobna działalność,
- Działalność w zakresie specjalistycznego projektowania,
- Wynajem i dzierżawa samochodów osobowych i furgonetek,
- Wynajem i dzierżawa pozostałych pojazdów samochodowych, z wyłączeniem motocykli,
- Wynajem i dzierżawa maszyn i urządzeń budowlanych,
- Wynajem i dzierżawa maszyn i urządzeń biurowych, włączając komputery,
- Wynajem i dzierżawa pozostałych maszyn, urządzeń oraz dóbr materialnych, gdzie indziej niesklasyfikowane,
- Naprawa i konserwacja komputerów i urządzeń peryferyjnych,
- Działalność obiektów sportowych,
- Pozostała działalność związana ze sportem,
- Pozostałe doradztwo w zakresie prowadzenia działalności gospodarczej i zarządzania.

Jednostka dominująca posiada oddział w Turcji sporządzający samodzielne sprawozdanie finansowe, zgodne z prawem tureckim. Walutą funkcjonalną oddziału jest EUR.

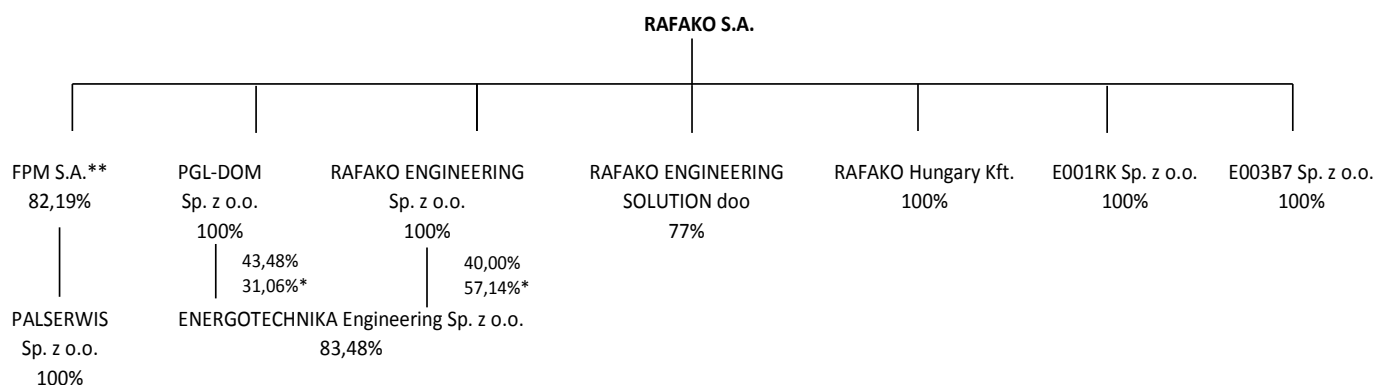
2. Skład Grupy

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe obejmuje sprawozdanie RAFAKO S.A. oraz sprawozdania finansowe jej jednostek zależnych.

Sprawozdania finansowe jednostek zależnych sporządzane są za ten sam okres sprawozdawczy co sprawozdanie jednostki dominującej, przy wykorzystaniu spójnych zasad rachunkowości. Skonsolidowane sprawozdanie finansowe jest sporządzane zgodnie z MSR 27/MSSF 10 Skonsolidowane i jednostkowe sprawozdania finansowe.

W dniu 31 grudnia 2014 roku Grupa Kapitałowa RAFAKO składała się z jednostki dominującej i dziewięciu jednostek zależnych działających w branży energetycznej, usługowej i handlowej.

Na dzień 31 grudnia 2014 roku konsolidacją sprawozdań finansowych objęto następujące spółki:

* procentowy udział prawa głosu na Zgromadzeniu Wspólników Spółki.

** na dzień 31 grudnia 2014 roku jednostka zależna FPM S.A. została zaklasyfikowana do działalności zaniechanej

Wykaz jednostek wchodzących w skład Grupy Kapitałowej RAFAKO objętych konsolidacją sprawozdań finansowych:

<i>Nazwa i siedziba jednostki</i>	<i>Podstawowy przedmiot działalności</i>	<i>Właściwy sąd prowadzący rejestr oraz nr KRS</i>	<i>Zastosowana metoda konsolidacji</i>
RAFAKO S.A. Racibórz	Produkcja generatorów pary z wyjątkiem kotłów do centralnego ogrzewania gorącą wodą	Sąd Rejonowy w Gliwicach KRS 34143	–
FPM S.A. Mikołów	Produkcja pieców, palenisk i palników piecowych	Sąd Rejonowy w Katowicach KRS 15844	–
PALSERWIS Sp. z o.o.* Mikołów	Produkcja pieców, palenisk i palników piecowych	Sąd Rejonowy w Katowicach KRS 166867	–
PGL – DOM Sp. z o.o. Racibórz	Obsługa nieruchomości na własny rachunek	Sąd Rejonowy w Gliwicach KRS 58201	pełna
RAFAKO Engineering Sp. z o.o. Racibórz	Działalność w zakresie projektowania budowlanego, urbanistycznego, technologicznego	Sąd Rejonowy w Gliwicach KRS 287033	pełna
ENERGETEKNIKA ENGINEERING Sp. z o.o.** Gliwice	Działalność w zakresie projektowania budowlanego, urbanistycznego, technologicznego i doradztwo inżynierskie	Sąd Rejonowy w Gliwicach KRS 417946	pełna
RAFAKO ENGINEERING SOLUTION doo Belgrad	Działalność w zakresie projektowania technologicznego łącznie z doradztwem i sprawowaniem nadzoru dla budownictwa, przemysłu i ochrony środowiska	Agencja ds. Rejestrów Gospodarczych Republiki Serbii 20320524	pełna

<i>Nazwa i siedziba jednostki</i>	<i>Podstawowy przedmiot działalności</i>	<i>Właściwy sąd prowadzący rejestr oraz nr KRS</i>	<i>Zastosowana metoda konsolidacji</i>
RAFAKO Hungary Kft. Budapeszt	Montaż urządzeń w przemyśle energetycznym i chemicznym	Szökecsényi Sąd Rejestrowy w Budapeszcie	pełna
E001RK Sp. z o.o. Racibórz	Realizacja projektów budowlanych oraz związanych z budową dróg i autostrad, dróg szynowych i kolei podziemnej, mostów i tuneli, działalność w zakresie inżynierii i doradztwa technicznego i naukowego, produkcja, naprawa i konserwacja maszyn i urządzeń, wytwarzanie, przesyłanie i handel energią elektryczną.	Sąd Rejonowy w Gliwicach KRS 479758	pełna
E003B7 Sp. z o.o. Racibórz	Realizacja projektów budowlanych, działalność w zakresie doradztwa i projektowania budowlanego, inżynierskiego i technologicznego	Sąd Rejonowy w Gliwicach KRS 486911	pełna

* jednostka zależna w 100% od FPM S.A., zależna pośrednio od RAFAKO S.A.

** jednostka zależna w 40% od RAFAKO ENGINEERING Sp. z o. o. oraz w 43% od PGL – DOM Sp. z o.o., zależna pośrednio od RAFAKO S.A.

Na dzień 31 grudnia 2014 roku udział w ogólnej liczbie głosów posiadany przez Grupę w podmiotach zależnych był równy udziałowi Grupy w kapitałach tych jednostek, za wyjątkiem jednostki zależnej ENERGOTECHNIKA ENGINEERING Sp. z o.o., w której RAFAKO Engineering Sp. z o.o. posiada 40% udziałów uprzywilejowanych w kapitale spółki (stanowią 57,1% głosów), natomiast PGL – DOM Sp. z o.o. posiada 43,48% udziałów w kapitale spółki, które stanowią 31,06% liczby głosów.

Na dzień 31 grudnia 2013 roku udział w ogólnej liczbie głosów posiadany przez Grupę w podmiotach zależnych był równy udziałowi Grupy w kapitałach tych jednostek, za wyjątkiem jednostki zależnej ENERGOTECHNIKA ENGINEERING Sp. z o.o., w której RAFAKO Engineering Sp. z o.o. posiada 34% udziałów uprzywilejowanych w kapitale spółki (stanowią 50,5% głosów), natomiast PGL – DOM Sp. z o.o. posiada 66% udziałów w kapitale spółki, które stanowią 49,5% liczby głosów.

W okresie 12 miesięcy zakończonym 31 grudnia 2014 roku miały miejsce zmiany w składzie Grupy Kapitałowej RAFAKO.

Dnia 15 stycznia 2014 roku, na podstawie uchwały Zgromadzenia Wspólników, spółka ENERGOTECHNIKA ENGINEERING Sp. z o.o., dokonała podwyższenia kapitału zakładowego Spółki o łączną kwotę 190 tysięcy złotych (z kwoty 755 tysięcy złotych do kwoty 945 tysięcy złotych). Podwyższenie kapitału nastąpiło poprzez ustanowienie 380 nowych udziałów o wartości nominalnej 500,00 złotych każdy udział, o łącznej wartości 190 tysięcy złotych. Wyemitowane udziały zostały objęte wkładem pieniężnym przez osoby fizyczne, będące podmiotami powiązanymi osobowo ze spółką ENERGOTECHNIKA ENGINEERING Sp. z o.o. Podwyższenie kapitału zarejestrowano w Krajowym Rejestrze Sądowym dnia 2 kwietnia 2014 roku.

W wyniku powyższej transakcji kapitał zakładowy spółki ENERGOTECHNIKA ENGINEERING Sp. z o.o. składał się z 1 890 udziałów o łącznej wartości 945 tysięcy złotych. W skutek objęcia nowo utworzonych udziałów przez podmioty powiązane osobowo zmniejszył się udział jednostki dominującej w kapitale zakładowym jednostki zależnej ENERGOTECHNIKA ENGINEERING Sp. z o.o.

Dnia 24 czerwca 2014 roku Nadzwyczajne Zgromadzenie Wspólników Spółki ENERGOTECHNIKA ENGINEERING Sp. z o.o., podjęło uchwałę o podwyższeniu kapitału zakładowego Spółki. Utworzono 410 nowych udziałów o wartości nominalnej 500,00 złotych każdy, w wyniku czego kapitał zakładowy wzrósł o kwotę 205 tysięcy złotych, tj. to wysokości 1 150 tysięcy złotych (decyzja KRS z dnia 19 września 2014 roku). Nowo utworzone udziały zostały w całości objęte przez RAFAKO ENGINEERING Sp. z o.o. Obecnie struktura kapitału jednostki zależnej przedstawia się następująco:

<i>Podmiot</i>	<i>Ilość udziałów</i>	<i>Udział w kapitale zakładowym</i>	<i>Udział prawa głosu na Zgromadzeniu Wspólników Spółki</i>
PGL – DOM Sp. z o.o.*	1000	43,48%	31,06%
RAFAKO ENGINEERING Sp. z o.o.*	510	40,00%	57,14%
Podmioty powiązane osobowo	380	16,52%	11,80%

**jednostki zależne od RAFAKO S.A.*

W dniu 30 grudnia 2014 roku jednostka dominująca zawarła przedwstępną warunkową umowę sprzedaży akcji jednostki zależnej FPM S.A. na rzecz TDJ S.A. za kwotę 48 milionów złotych pod warunkiem:

- uzyskania przez TDJ S.A. decyzji Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów („UOKiK”) o zgodzie na koncentrację przedsiębiorców albo zwrot wniosku złożonego zgodnie z postanowieniami niniejszej Umowy z uwagi na stwierdzenie przez Prezesa UOKiK braku obowiązku zgłoszenia zamiaru koncentracji albo upływ terminu na wydanie powyższej decyzji, jeżeli przed upływem tego terminu Prezes UOKiK nie wyda żadnej decyzji w sprawie wyrażenia zgody na koncentrację przedsiębiorców,
- uzyskania przez RAFAKO S.A. zgody Rady Nadzorczej na sprzedaż akcji FPM S.A.

W dniu 12 stycznia 2015 roku Rada Nadzorcza RAFAKO S.A. wyraziła zgodę na sprzedaż akcji FPM S.A. W dniu 19 lutego 2015 RAFAKO S.A. otrzymała od TDJ zawiadomienie o uzyskaniu przez TDJ zgody Prezesa UOKiK na dokonanie koncentracji, polegającej na przejęciu przez TDJ kontroli nad FPM S.A. W dniu 23 lutego 2015 roku doszło do zawarcia umowy sprzedaży akcji za łączną kwotę 48 milionów złotych. Zbyte Aktywa stanowią 82,19% kapitału zakładowego FPM S.A., oraz 82,19% ogólnej liczby głosów na walnym zgromadzeniu FPM S.A., które uprawniają do wykonywania 1.376.508 głosów. Wartość bilansowa tych aktywów w księgach rachunkowych jednostki dominującej wynosiła około 35,2 miliona złotych. Po dokonanej transakcji RAFAKO S.A. nie posiada żadnych akcji FPM S.A.

Nie występują powiązania pomiędzy RAFAKO S.A. i osobami zarządzającymi lub nadzorującymi RAFAKO S.A., a TDJ ani jego osobami zarządzającymi.

3. Skład Zarządu i Rady Nadzorczej jednostki dominującej

W okresie 12 miesięcy zakończonym 31 grudnia 2014 roku miały miejsce zmiany w składzie Zarządu jednostki dominującej.

W dniu 6 maja 2014 roku Rada Nadzorcza RAFAKO S.A. podjęła następujące decyzje:

- ustaliła liczbę członków Zarządu jednostki dominującej na sześć osób,
- powołała z dniem 6 maja 2014 roku Pana Tomasza Tomczaka na Członka Zarządu jednostki dominującej.

W dniu 25 czerwca 2014 roku Rada Nadzorcza RAFAKO S.A. podjęła następujące decyzje:

- określiła liczbę członków Zarządu jednostki dominującej na 5 osób,
- powołała członków Zarządu na 3-letnią wspólną kadencję, rozpoczynającą się z dniem 25 czerwca 2014 roku w osobach: Pan Paweł Mortas, Pan Krzysztof Burek, Pan Jarosław Dusiło, Pan Edward Kasprzak oraz Pan Tomasz Tomczak. Funkcję członka Zarządu przestał pełnić Pan Maciej Modrowski.

W dniu 8 września 2014 roku Rada Nadzorcza jednostki dominującej podjęła następujące decyzje:

- odwołała z dniem 8 września 2014 roku Prezesa Zarządu Pana Pawła Mortasa,
- powołała z dniem 8 września 2014 roku na Prezesa Zarządu Panią Agnieszkę Wasilewską-Semail.

Na dzień sporządzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego skład Zarządu jednostki dominującej przedstawia się następująco:

Agnieszka Wasilewska-Semail	- Prezes Zarządu
Krzysztof Burek	- Wiceprezes Zarządu
Jarosław Dusiło	- Wiceprezes Zarządu
Edward Kasprzak	- Wiceprezes Zarządu
Tomasz Tomczak	- Wiceprezes Zarządu

W okresie 12 miesięcy zakończonym 31 grudnia 2014 roku miały miejsce zmiany w składzie Rady Nadzorczej jednostki dominującej.

W dniu 6 maja 2014 roku Rada Nadzorcza RAFAKO S.A. dokonała wyboru Przewodniczącego Rady Nadzorczej w osobie Pana Jerzego Wiśniewskiego oraz Wiceprzewodniczącego Rady Nadzorczej w osobie Pana Agenora Gawrzyła.

W dniu 25 czerwca 2014 roku RAFAKO S.A. otrzymało rezygnację Pana Agenora Gawrzyła – Wiceprzewodniczącego Rady Nadzorczej Spółki z zasiadania w Radzie Nadzorczej z dniem 24 czerwca 2014 roku.

W dniu 25 czerwca 2014 roku Zwyczajne Walne Zgromadzenie jednostki dominującej podjęło następujące decyzje:

- określiło liczbę członków Rady Nadzorczej RAFAKO S.A. na 7 osób,
- powołało w skład Rady Nadzorczej w VII kadencji Pana Adama Szyszka.

Na dzień sporządzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego skład Rady Nadzorczej przedstawia się następująco:

Jerzy Wiśniewski	- Przewodniczący Rady Nadzorczej
Dariusz Sarnowski	- Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej (niezależny)
Piotr Wawrzynowicz	- Sekretarz Rady Nadzorczej
Przemysław Schmidt	- Członek Rady Nadzorczej
Edyta Senger - Kałat	- Członek Rady Nadzorczej (niezależny)
Adam Szyszka	- Członek Rady Nadzorczej (niezależny)
Małgorzata Wiśniewska	- Członek Rady Nadzorczej

4. Zatwierdzenie sprawozdania finansowego

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony 31 grudnia 2014 roku zostało zatwierdzone przez Zarząd jednostki dominującej w dniu 23 marca 2014 roku.

5. Kontynuacja działalności

Najistotniejszym czynnikiem mającym wpływ na kontynuację działalności Grupy Kapitałowej RAFAKO S.A. jest sytuacja finansowa jednostki dominującej. Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy zostało sporządzone przy założeniu kontynuowania działalności gospodarczej przez Grupę w okresie co najmniej 12 miesięcy po dniu bilansowym, czyli 31 grudnia 2014 roku.

Kluczową kwestią z perspektywy możliwości kontynuowania działalności Grupy jest płynność finansowa tj. zapewnienie wystarczających źródeł finansowania realizowanych kontraktów. W związku z powyższym Zarząd jednostki dominującej przygotował prognozy finansowe obejmujące 2015 rok oraz lata kolejne, w oparciu o szereg założeń, spośród których najbardziej kluczowe odnoszą się do:

- przedłużenia finansowania działalności Grupy w formie kredytu bankowego po dniu 30 kwietnia 2015 w kwocie 150 milionów złotych - zgodnie z zawartym aneksem z dnia 29 kwietnia 2014 roku termin spłaty posiadanego przez jednostkę dominującą kredytu został wydłużony do dnia 30 kwietnia 2015 roku,
- zapewnienia źródeł finansowania działalności Grupy w postaci nowych linii gwarancyjnych oraz nowych źródeł kapitału obrotowego,
- terminowej realizacji kontraktów, które Grupa posiada w swoim portfelu, w szczególności terminowej realizacji przepływów finansowych związanych z realizacją tych kontraktów,

- realizacji kontraktów przy zakładanych dodatnich marżach oraz braku pogłębiania się strat już rozpoznanych na niektórych kontraktach;

- dostępu do gwarancji bankowych / ubezpieczeniowych umożliwiających realizację nowych kontraktów pozwalających na uwolnienie środków pieniężnych zablokowanych jako kaucje gwarancyjne wykonania już realizowanych kontraktów.

Z powyższymi założeniami wiążą się kluczowe ryzyka przygotowanych projekcji finansowych. Realizacja tych ryzyk / niepewności wraz z przeterminowanymi zobowiązaniami handlowymi, spadkiem marż realizowanych na kontraktach oraz koniecznością zaangażowania przez Grupę znaczących środków pieniężnych stanowiących zabezpieczenie gwarancji kontraktowych (na dzień bilansowy wartość kaucji wniesionych jako zabezpieczenie gwarancji wyniosła 160 mln złotych) wpływa na istotną niepewność, co do możliwości kontynuowania działalności przez Grupę.

W 2014 roku Grupa doprowadziła do podpisania umów związanych z realizacją kontraktu „Jaworzno”, pozytywnie zakończyła rozmowy dotyczące kontraktu „Opole” i rozliczeń należności od Alstom w kwocie 43,5 mln EUR, zmniejszyła swoje zadłużenie wobec banku, z poziomu ok. 300 mln złotych do poziomu ok. 126 mln złotych na dzień 31 grudnia 2014 roku, zredukowała poziom przeterminowanych zobowiązań handlowych, zabezpieczyła znaczną część budżetowanych przychodów oraz udzieliła bankowi finansującemu odpowiednich zabezpieczeń posiadanego kredytu, zgodnie z oczekiwaniami banku.

W 2015 roku Grupa pozyskała nowe limity gwarancyjne o łącznej wartości 50 milionów złotych, finalizowane są również rozmowy z kolejnymi instytucjami finansowymi dotyczące udzielenia RAFAKO S.A. nowych limitów gwarancyjnych.

Wszystkie te działania wskazują na poprawę sytuacji finansowej Grupy, co powinno mieć wpływ na ocenę ryzyka sytuacji finansowej Grupy z perspektywy instytucji finansowych.

W związku z powyższym Zarząd jednostki dominującej nie identyfikuje przesłanek, które świadczyłyby o istnieniu ryzyka nieprzedłużenia kredytu na okres kolejnych 12 miesięcy. Ponadto Zarząd jednostki dominującej jest przekonany, że Grupa pozyska nowe linie gwarancyjne w innych instytucjach finansowych, pozyska nowe źródła finansowania kapitału obrotowego oraz będzie w stanie realizować kontrakty przy dodatnich marżach oraz planowanych przepływach co umożliwi prowadzenie działalności zgodnie z przyjętymi założeniami w przygotowanych projekcjach finansowych.

Biorąc pod uwagę opisane powyżej ryzyka, w tym obecną, lepszą niż w poprzednich okresach sprawozdawczych, sytuację finansową Grupy oraz status rozmów z bankiem finansującym działalność Grupy oraz pozostałymi instytucjami finansowymi Zarząd jednostki dominującej jest przekonany o powodzeniu prowadzonych działań oraz co do realizacji przygotowanych prognoz finansowych na kolejny rok i w związku z tym przygotował załączone skonsolidowane sprawozdanie finansowe w oparciu o zasadę kontynuacji działalności.

Grupa zastosowała MSSF według stanu obowiązującego dla sprawozdań finansowych za rok rozpoczynający się 1 stycznia 2014 roku.

6. Istotne wartości oparte na profesjonalnym osądzie i szacunkach

6.1. Profesjonalny osąd

Sporządzenie skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy wymaga od Zarządu jednostki dominującej osądów, szacunków oraz założeń, które mają wpływ na prezentowane przychody, koszty, aktywa i zobowiązania i powiązane z nimi noty oraz ujawnienia dotyczące zobowiązań warunkowych. Niepewność co do tych założeń i szacunków może spowodować istotne korekty wartości bilansowych aktywów i zobowiązań w przyszłości.

W procesie stosowania zasad (polityki) rachunkowości Zarząd jednostki dominującej dokonał następujących osądów, które mają największy wpływ na przedstawiane wartości bilansowe aktywów i zobowiązań.

Klasyfikacja umów leasingu, w których Grupa występuje jako leasingobiorca

Spółki Grupy Kapitałowej występują jako strony umów leasingu. Spółki dokonują klasyfikacji leasingu jako operacyjnego lub finansowego w oparciu o ocenę, w jakim zakresie ryzyko i pożytki z tytułu posiadania przedmiotu leasingu przypadają w udziale leasingodawcy, a w jakim leasingobiorcy. Ocena ta opiera się na treści ekonomicznej każdej transakcji.

Działalność zaniechana

W dniu 30 grudnia 2014 roku Zarząd jednostki dominującej podjął decyzję o sprzedaży segmentu Paleniska i młyny, na który składa się działalność spółki FPM S.A. W związku z tym FPM S.A. została wykazana w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym jako grupa przeznaczona do sprzedaży. Zarząd uznał, że jednostka zależna spełnia kryteria klasyfikacji jako przeznaczona do sprzedaży, ponieważ:

- FPM S.A. jest przygotowana do natychmiastowej sprzedaży potencjalnemu nabywcy w obecnym stanie,
- Zarząd realizuje plan sprzedaży FPM S.A.: 30 grudnia 2014 roku podpisano warunkową Umowę Przedwstępną, na dzień publikacji niniejszego sprawozdania oba warunki się spełniły i doszło do sprzedaży akcji spółki FPM S.A.

Szczegółowe informacje na temat działalności zaniechanej zostały przedstawione w nocie 17.

Identyfikacja wbudowanych instrumentów pochodnych

Na koniec każdego okresu sprawozdawczego kierownictwo Spółek dokonuje oceny, czy w ramach podpisanych umów występują cechy ekonomiczne i ryzyko właściwe dla wbudowanego instrumentu pochodnego w walucie obcej, które byłyby ściśle powiązane z cechami ekonomicznymi i ryzykiem właściwym dla umowy zasadniczej (głównego kontraktu).

Umowy konsorcjalne

Każdorazowo, po podpisaniu umowy o usługę budowlaną realizowanej w ramach konsorcjum, Spółki dokonują oceny charakteru umowy w celu określenia sposobu ujmowania przychodów i kosztów kontraktowych.

6.2. Niepewność szacunków

Poniżej omówiono podstawowe założenia dotyczące przyszłości i inne kluczowe źródła niepewności występujące na dzień bilansowy, z którymi związane jest istotne ryzyko znaczącej korekty wartości bilansowych aktywów i zobowiązań w następnym roku finansowym. Grupa przyjęła założenia i szacunki na temat przyszłości na podstawie wiedzy posiadanej podczas sporządzania sprawozdania finansowego. Występujące założenia i szacunki mogą ulec zmianie na skutek wydarzeń w przyszłości wynikających ze zmian rynkowych lub zmian nie będących pod kontrolą Grupy. Takie zmiany są odzwierciedlane w szacunkach lub założeniach w chwili wystąpienia.

Decydujący wpływ na poziom prezentowanego wyniku netto za okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2014 roku oraz wartości aktywów i zobowiązań na dzień 31 grudnia 2014 roku miały szacunki dotyczące:

- poziomu budżetowanych przychodów i kosztów z tytułu realizacji umów o usługę budowlaną, stanowiący podstawę wyceny realizowanych kontraktów zgodnie z MSR 11,
- wysokości kar umownych z tytułu nieterminowej realizacji umów,
- poziomu rezerw na świadczenia pracownicze (Grupa ponosi koszty świadczeń z tytułu nagród jubileuszowych oraz świadczeń po okresie zatrudnienia),
- utraty wartości aktywów, w tym aktywów finansowych (m.in. należności znajdujących się w postępowaniach arbitrażowych i układowych),
- zastosowanych stawek amortyzacyjnych,
- realizacji aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego (w tym aktywa z tytułu straty podatkowej).

Poniżej omówiono podstawowe założenia dotyczące przyszłości i inne kluczowe źródła niepewności występujące na koniec okresu sprawozdawczego, z którymi związane jest istotne ryzyko znaczącej korekty wartości bilansowych aktywów i zobowiązań w następnym okresie sprawozdawczym.

Utrata wartości aktywów

Na koniec okresu sprawozdawczego Grupa przeprowadza test na utratę wartości firmy oraz analizę utraty wartości rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych o określonym okresie użytkowania, w przypadku których zidentyfikowano przesłanki utraty wartości. Wymaga to oszacowania wartości użytkowej ośrodka wypracowującego środki pieniężne, do którego należą te aktywa. Oszacowanie wartości użytkowej polega na ustaleniu przyszłych przepływów pieniężnych generowanych przez ośrodek wypracowujący środki pieniężne i ustalenia stopy dyskontowej do zastosowania w celu obliczenia bieżącej wartości tych przepływów. Grupa dokonała oceny, czy występują przesłanki mogące wskazywać na utratę wartości aktywów. Przeprowadzona analiza wykazała, że w okresie 12 miesięcy zakończonym 31 grudnia 2014 roku przesłanki takie nie wystąpiły.

Wartości odpisów aktualizujących wartość aktywów na koniec roku obrotowego zostały przedstawione w nocie 22, 32.1, 33.3 oraz 43 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego

Ujmowanie przychodów

Grupa stosuje metodę procentowego zaawansowania prac przy rozliczaniu kontraktów długoterminowych. Stosowanie tej metody wymaga od Spółki szacowania proporcji dotychczas wykonanych prac do całości usług do wykonania. Gdyby szacunek łącznych kosztów realizacji kontraktów wzrósł o 10%, w stosunku do oszacowania Grupy, kwota przychodu zostałaaby zmniejszona o około 44,18 mln złotych.

Wycena rezerw z tytułu świadczeń pracowniczych

Rezerwy z tytułu świadczeń pracowniczych zostały oszacowane za pomocą metod aktuarialnych.

Przyjęte w tym celu założenia zostały przedstawione w nocie 37.1. Zmiana rezerw z tytułu świadczeń pracowniczych w okresie związana jest z ujęciem kosztów bieżącego zatrudnienia, kosztów odsetek oraz wypłaconych świadczeń.

Wartość godziwa instrumentów finansowych

Wartość godziwą instrumentów finansowych, dla których nie istnieje aktywny rynek ustala się wykorzystując odpowiednie techniki wyceny. Przy wyborze odpowiednich metod i założeń Grupa kieruje się profesjonalnym osądem. Sposób ustalenia wartości godziwej poszczególnych instrumentów finansowych został przedstawiony w nocie 57.

Stawki amortyzacyjne

Wysokość stawek oraz odpisów amortyzacyjnych jest ustalana na podstawie przewidywanego okresu ekonomicznego użytkowania danego składnika rzeczowych aktywów trwałych oraz szacunków dotyczących wartości rezydualnej środków trwałych. Grupa corocznie dokonuje weryfikacji przyjętych okresów ekonomicznej użyteczności na podstawie bieżących szacunków.

Składnik aktywów z tytułu podatku dochodowego

Grupa rozpoznaje składnik aktywów z tytułu podatku odroczonego bazując na założeniu, że w przyszłości zostanie osiągnięty zysk podatkowy pozwalający na jego wykorzystanie. Pogorszenie uzyskiwanych wyników podatkowych w przyszłości mogłoby spowodować, że założenie stałoby się nieuzasadnione. Aktywa z tytułu podatku odroczonego są wyceniane przy zastosowaniu stawek podatkowych, które będą stosowane na moment przewidywanego zrealizowania składnika aktywów, przyjmując za podstawę przepisy podatkowe, które obowiązywały na dzień sporządzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Rezerwa na przewidywane straty na kontrakcie

Na koniec każdego okresu sprawozdawczego Grupa dokonuje aktualizacji szacunków całkowitych przychodów oraz kosztów z tytułu umów o usługę budowlaną rozliczanych metodą stopnia zaawansowania kontraktu. Przewidywaną stratę na kontrakcie Spółka ujmuje jako koszt zgodnie z MSSF. Szczegóły dotyczące rozliczenia przychodów i kosztów z umów o usługę budowlaną za okres sprawozdawczy zostały przedstawione w notach 11.28.6 i 14 skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Rezerwa na koszty z tytułu nieterminowej realizacji umów

Grupa tworzy rezerwę na karę umowną z tytułu nieterminowej realizacji umowy, jeżeli występuje istotne prawdopodobieństwo naliczenia kary za opóźnienie w realizacji przedmiotu umowy i opóźnienie to powstało z winy Spółek Grupy, jako wykonawcy umowy. Wysokość rezerwy wynika z zapisanej w danej umowie wartości kary za dany okres opóźnienia. Szczegóły dotyczące wartości oszacowanych w ten sposób rezerw zostały zaprezentowane w nocie 14 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Odpisy aktualizujące wartość aktywów finansowych

Na dzień zakończenia okresu sprawozdawczego Grupa ocenia czy istnieją obiektywne dowody utraty wartości składnika należności lub grupy aktywów finansowych. Jeżeli wartość możliwa do odzyskania składnika aktywów jest niższa od jego wartości bilansowej dana jednostka dokonuje odpisu aktualizującego do poziomu bieżącej wartości planowanych przepływów pieniężnych. Kwestia wartości godziwej/odzyskiwalnej należności od podmiotów powiązanych znajdujących się w procesie upadłości została szeroko opisana w nocie 43.

Rozpoznanie aktywa finansowego (należności) w wyniku utraty kontroli nad jednostką zależną

W wyniku utraty kontroli nad jednostką zależną, o której szerzej mowa w nocie 43, jednostka dominująca rozpoznała w sprawozdaniu z sytuacji finansowej za 2012 rok należność, która na moment początkowego ujęcia została wyceniona do wartości godziwej tj. w wartości bieżącej spodziewanych wpływów. Wycena ta została przeprowadzona przy zastosowaniu określonych założeń, takich jak szacowany okres dyskontowania, szacowana kwota wpływu, szacowana stopa dyskontowa. Biorąc pod uwagę niepewność w zakresie dochodzenia przez RAFAKO S.A. wierzytelności z tytułu zwrotu ceny zapłaconej za akcje ENERGOMONTAŻ – POŁUDNIE S.A., oszacowanie poziomu parametrów do wyceny analizowanej należności, w szczególności na potrzeby początkowej jej wyceny było utrudnione i obciążone niepewnością co do realizacji przyjętych szacunków.

Wycena należności od jednostek powiązanych w postępowaniu układowym

Mając na uwadze toczący się proces upadłości układowej jednostki powiązanej, o którym szerzej mowa w nocie 43 oraz aktualne propozycje układowe, które na dzień publikacji niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego nie zostały jeszcze zatwierdzone, Zarząd jednostki dominującej dokonał aktualizacji wyceny należności w oparciu o nowe założenia, tj. wartość godziwa rozpoznanej należności została oszacowana przy uwzględnieniu spodziewanych wpływów środków pieniężnych do RAFAKO S.A. biorąc pod uwagę propozycje układowe PBG S.A. w upadłości układowej zakładające spłatę w wysokości 500 tysięcy złotych oraz 80 - procentową redukcję wierzytelności powyżej 500 tysięcy złotych (dla której nie rozpoznano aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego) oraz spodziewany pierwszy termin wpływu środków pieniężnych z pięcioletniego okresu spłaty, oszacowany przez Zarząd RAFAKO S.A. na 30 czerwca 2016 roku.

7. Podstawa sporządzenia sprawozdania finansowego

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone zgodnie z zasadą kosztu historycznego, zmodyfikowaną dla instrumentów finansowych wycenianych w wartości godziwej.

7.1. Oświadczenie o zgodności

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej („MSSF”) zatwierdzonymi przez UE („MSSF UE”). Na dzień zatwierdzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania do publikacji, biorąc pod uwagę toczący się w UE proces wprowadzania standardów MSSF oraz prowadzoną przez Grupę działalność, w zakresie stosowanych przez Grupę zasad rachunkowości MSSF różnią się od MSSF UE. Grupa skorzystała z możliwości, występującej w przypadku stosowania Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej zatwierdzonych przez UE, zastosowania KIMSF 21 dopiero od okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2015 roku natomiast zmian do MSSF 2 oraz zmian do MSSF 3 będących częścią Zmian wynikających z przeglądu MSSF 2010-2012 od okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2016 roku.

MSSF UE obejmują standardy i interpretacje zaakceptowane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości („RMSR”) oraz Komitet ds. Interpretacji Międzynarodowej Sprawozdawczości Finansowej („KIMSF”).

Grupa zastosowała MSSF według stanu obowiązującego dla sprawozdań finansowych za rok rozpoczynający się 1 stycznia 2014 roku.

7.2. Waluta funkcjonalna i waluta sprawozdań finansowych

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe jest przedstawione w złotych polskich („PLN”), a wszystkie wartości, o ile nie wskazano inaczej, podane są w tysiącach złotych.

Walutami funkcjonalnymi jednostki dominującej oraz jednostek zależnych, za wyjątkiem RAFAKO Engineering Solution doo. oraz RAFAKO Hungary Kft., jest złoty polski. Walutą funkcjonalną RAFAKO Engineering Solution doo. jest dinar serbski, natomiast spółki RAFAKO Hungary Kft. forint węgierski. Pozycje sprawozdania finansowego spółek zagranicznych są przeliczane przy użyciu odpowiednich kursów wymiany na walutę prezentacji Grupy Kapitałowej RAFAKO.

8. Zmiany stosowanych zasad rachunkowości (istotne zasady (polityka) rachunkowości)

Zasady (polityki) rachunkowości zastosowane do sporządzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego są spójne z tymi, które zastosowano przy sporządzaniu skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy za rok zakończony 31 grudnia 2013 roku, z wyjątkiem zastosowania następujących zmian do standardów oraz nowych interpretacji obowiązujących dla okresów rocznych rozpoczynających się w dniu 1 stycznia 2014 roku:

- *MSSF 10 Skonsolidowane sprawozdania finansowe i MSR 27 Jednostkowe sprawozdania finansowe*

Standard MSSF 10 zastępuje część poprzedniego standardu MSR 27 „Skonsolidowane i jednostkowe sprawozdania finansowe” w zakresie skonsolidowanych sprawozdań finansowych i wprowadza nową definicję kontroli. MSSF 10 może powodować zmiany w obrębie konsolidowanej grupy w zakresie możliwości konsolidacji jednostek, które do tej pory podlegały konsolidacji lub odwrotnie. Nie wprowadza zmian w zakresie procedur konsolidacyjnych i metod rozliczeń transakcji w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym.

Zastosowanie tych zmian nie miało wpływu na sytuację finansową ani wyniki działalności Grupy.

- *MSSF 11 Wspólne ustalenia umowne i MSR 28 Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych i wspólne przedsięwzięcia*

MSSF 11 obejmuje temat wspólnych ustaleń umownych. Wprowadza dwie kategorie wspólnych ustaleń umownych: wspólne działania i wspólne przedsięwzięcia oraz odpowiednie dla nich metody wyceny.

Zastosowanie standardu może skutkować zmianą metody wyceny dla wspólnych ustaleń umownych (np. przedsięwzięcia wcześniej klasyfikowane jako wspólnie kontrolowane jednostki i wyceniane metodą proporcjonalną, mogą być obecnie zaklasyfikowane, jako wspólne przedsięwzięcia, a tym samym wyceniane metodą praw własności).

MSR 28 został zmieniony i zawiera wytyczne dla stosowania metody praw własności dla wspólnych przedsięwzięć.

Zastosowanie tych zmian nie miało wpływu na sytuację finansową ani wyniki działalności Grupy.

- *MSSF 12 Ujawnianie informacji na temat udziałów w innych jednostkach*

Standard MSSF 12 zawiera szereg ujawnień w zakresie zaangażowania jednostki w podmioty zależne, stowarzyszone czy wspólne przedsięwzięcia. Zastosowanie standardu może skutkować szerszymi ujawnieniami w sprawozdaniu finansowym, m.in.:

- kluczowych informacji finansowych, w tym ryzyka związanych z przedsięwzięciami Grupy
- ujawnienie udziału w niekonsolidowanych jednostkach specjalnych i ryzyka związane z takimi przedsięwzięciami,
- informacji o każdym przedsięwzięciu, w którym istnieją istotne udziały niekontrolujące
- ujawnienie istotnego osądu i założeń przyjętych przy klasyfikacji poszczególnych przedsięwzięć, jako jednostki zależne, współzależne czy stowarzyszone.

Zastosowanie tych zmian nie miało wpływu na sytuację finansową ani wyniki działalności Grupy.

- *Jednostki inwestycyjne* - zmiany do MSSF 10, MSSF 12 i MSR 27

Zmiany wprowadzają pojęcie jednostek inwestycyjnych, które zwolniono z obowiązku konsolidacji jednostek zależnych, a które po zmianach dokonują wyceny swoich jednostek zależnych w wartości godziwej przez zysk lub stratę.

Zastosowanie tych zmian nie miało wpływu na sytuację finansową ani wyniki działalności Grupy.

- *Kompensowanie aktywów finansowych i zobowiązań finansowych* - zmiany do MSR 32

Zmiany wprowadzone do MSR 32 doprecyzowują pojęcie i konsekwencje ważnego tytułu prawnego do kompensaty składnika aktywów finansowych i zobowiązania finansowego oraz doprecyzowuje kryteria kompensowania dla systemów rozliczeń brutto (takich jak izby rozliczeniowe).

Zastosowanie tych zmian nie miało wpływu na sytuację finansową ani wyniki działalności Grupy.

- *Ujawnienia dotyczące wartości odzyskiwalnej aktywów niefinansowych* - zmiany do MSR 36

Zmiany te usunęły niezamierzone konsekwencje MSSF 13 dotyczące ujawnień wymaganych zgodnie z MSR 36. Ponadto, zmiany te wprowadzają dodatkowe ujawnienia wartości odzyskiwalnej dla aktywów lub ośrodków wypracowujących środki pieniężne (CGU), dla których została rozpoznana lub odwrócona utrata wartości w danym okresie, gdy wartość użytkowa odpowiada wartości godziwej pomniejszonej o koszty zbycia.

Zastosowanie tych zmian nie miało wpływu na sytuację finansową ani wyniki działalności Grupy.

- *Odnowienie instrumentów pochodnych i kontynuacja rachunkowości zabezpieczeń* - zmiany do MSR 39)

Zmiany do MSR 39 dotyczą stosowania rachunkowości zabezpieczeń po odnowieniu (nowacji) instrumentów pochodnych i zwalniają z konieczności zaprzestania stosowania rachunkowości zabezpieczeń, gdy nowacja spełnia określone kryteria, określone w MSR 39.

Zastosowanie tych zmian nie miało wpływu na sytuację finansową, wyniki działalności Grupy, ani też na zakres informacji prezentowanych w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy.

Grupa nie zdecydowała się na wcześniejsze zastosowanie żadnego standardu, interpretacji lub zmiany, która została opublikowana, lecz nie weszła dotychczas w życie w świetle przepisów Unii Europejskiej.

9. Nowe standardy i interpretacje, które zostały opublikowane, a nie weszły jeszcze w życie

Następujące standardy i interpretacje zostały wydane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości lub Komitet ds. Interpretacji Międzynarodowej Sprawozdawczości Finansowej, a nie weszły jeszcze w życie:

- *MSSF 9 Instrumenty Finansowe* (opublikowano dnia 24 lipca 2014) mający zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2018 roku lub później – do dnia zatwierdzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego niezatwierdzony przez UE,
- *KIMSF 21 Opłaty publiczne* (opublikowano dnia 20 maja 2013) – mająca zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2014 roku lub później, w UE mający zastosowanie najpóźniej dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 17 czerwca 2014 roku lub później,
- Zmiany do MSR 19 *Programy określonych świadczeń: Składki pracownicze* (opublikowano dnia 21 listopada 2013) – mająca zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 lipca 2014 roku lub później, w UE mające zastosowanie najpóźniej dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 lutego 2015 roku lub później,
- Zmiany wynikające z przeglądu *MSSF 2010-2012* (opublikowano dnia 12 grudnia 2013) – niektóre ze zmian mają zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 lipca 2014 roku lub później, a niektóre prospektywnie dla transakcji mających miejsce dnia 1 lipca 2014 roku lub później, w UE mające zastosowanie najpóźniej dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 lutego 2015 roku lub później,
- Zmiany wynikające z przeglądu *MSSF 2011-2013* (opublikowano dnia 12 grudnia 2013) – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 lipca 2014 roku lub później, w UE mające zastosowanie najpóźniej dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2015 roku lub później,
- *MSSF 14 Regulacyjne rozliczenia międzyokresowe* (opublikowano dnia 30 stycznia 2014) – mający zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2016 roku lub później – nie podjęto decyzji odnośnie terminu, w którym EFRAG przeprowadzi poszczególne etapy prac prowadzących do zatwierdzenia niniejszego standardu - do dnia zatwierdzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego niezatwierdzony przez UE,
- Zmiany do *MSSF 11 Rozliczenie nabycia udziału we wspólnej działalności* (opublikowano dnia 6 maja 2014) - mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2016 roku lub później - do dnia zatwierdzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego niezatwierdzone przez UE,
- Zmiany do MSR 16 oraz MSR 38 *Wyjaśnienie dopuszczalnych metod amortyzacji* (opublikowano dnia 12 maja 2014) – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2016 roku lub później– do dnia zatwierdzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego niezatwierdzony przez UE,
- *MSSF 15 Przychody z tytułu umów z klientami* (opublikowano dnia 28 maja 2014) – mający zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2017 roku lub później – do dnia zatwierdzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego niezatwierdzony przez UE,
- Zmiany do MSR 16 i MSR 41 *Rolnictwo: rośliny produkcyjne* (opublikowano dnia 30 czerwca 2014) – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2016 roku lub później– do dnia zatwierdzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego niezatwierdzony przez UE,
- Zmiany do MSR 27 *Metoda praw własności w jednostkowym sprawozdaniu finansowym* (opublikowano dnia 12 sierpnia 2014) – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2016 roku lub później – do dnia zatwierdzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego niezatwierdzony przez UE,
- Zmiany do *MSSF 10 i MSR 28 Transakcje sprzedaży lub wniesienia aktywów pomiędzy inwestorem a jego jednostką stowarzyszoną lub wspólnym przedsięwzięciem* (opublikowano dnia 11 września 2014) - mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2016 roku lub później– do dnia zatwierdzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego niezatwierdzone przez UE,
- Zmiany wynikające z przeglądu *MSSF 2012-2014* (opublikowano dnia 25 września 2014) - mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2016 roku lub później– do dnia zatwierdzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego niezatwierdzone przez UE,

- Zmiany do MSSF 10, MSSF 12 i MSR 28 *Jednostki inwestycyjne*: Zastosowanie wyjątku dotyczącego konsolidacji (opublikowano dnia 18 grudnia 2014) - mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2016 roku lub później – do dnia zatwierdzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego niezatwierdzone przez UE,
- Zmiany do MSR 1 *Ujawnienia* (opublikowano dnia 18 grudnia 2014) - mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2016 roku lub później – do dnia zatwierdzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego niezatwierdzone przez UE.

Grupa nie zdecydowała się na wcześniejsze zastosowanie żadnego standardu, interpretacji lub zmiany, która została opublikowana, lecz nie weszła dotychczas w życie.

Na dzień sporządzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego wejście w życie powyższych standardów, zmian oraz interpretacji jak również ich wpływ na informacje finansowe będący skutkiem zastosowania powyższych standardów, zmian bądź interpretacji po raz pierwszy jest w trakcie analizy przez Zarząd Grupy.

10. Zmiana szacunków

W roku zakończonym 31 grudnia 2014 roku oraz na dzień 31 grudnia 2013 roku Grupa dokonała weryfikacji i aktualizacji szacunków w istotnych obszarach, które zostały opisane w nocie 6.2.

11. Istotne zasady rachunkowości

11.1. Wycena do wartości godziwej

Grupa wycenia instrumenty finansowe takie jak instrumenty dostępne do sprzedaży oraz instrumenty pochodne w wartości godziwej na każdy dzień bilansowy.

Wartość godziwa jest rozumiana jako cena, która byłaby otrzymana ze sprzedaży składnika aktywów, bądź zapłacona w celu przeniesienia zobowiązania w transakcji przeprowadzonej na zwykłych warunkach zbycia składnika aktywów między uczestnikami rynku na dzień wyceny w aktualnych warunkach rynkowych. Wycena wartości godziwej opiera się na założeniu, że transakcja sprzedaży składnika aktywów lub przeniesienia zobowiązania odbywa się albo:

- na głównym rynku dla danego składnika aktywów bądź zobowiązania,
- w przypadku braku głównego rynku, na najkorzystniejszym rynku dla danego składnika aktywów lub zobowiązania.

Zarówno główny jak i najbardziej korzystny rynek muszą być dostępne dla Grupy.

Wartość godziwa składnika aktywów lub zobowiązania jest mierzona przy założeniu, że uczestnicy rynku przy ustalaniu ceny składnika aktywów lub zobowiązania działają w swoim najlepszym interesie gospodarczym.

Wycena wartości godziwej składnika aktywów niefinansowych uwzględnia zdolność uczestnika rynku do wytworzenia korzyści ekonomicznych poprzez jak największe i najlepsze wykorzystanie składnika aktywów lub jego zbycie innemu uczestnikowi rynku, który zapewniłby jak największe i jak najlepsze wykorzystanie tego składnika aktywów.

Grupa stosuje techniki wyceny, które są odpowiednie do okoliczności i w przypadku których są dostępne dostateczne dane do wyceny wartości godziwej, przy maksymalnym wykorzystaniu odpowiednich obserwowalnych danych wejściowych i minimalnym wykorzystaniu nieobserwowalnych danych wejściowych.

Wszystkie aktywa oraz zobowiązania, które są wyceniane do wartości godziwej lub ich wartość godziwa jest ujawniana w sprawozdaniu finansowym są klasyfikowane w hierarchii wartości godziwej w sposób opisany poniżej na podstawie najniższego poziomu danych wejściowych który jest istotny dla wyceny do wartości godziwej traktowanej jako całość:

- Poziom 1 – Notowane (nieskorygowane) ceny rynkowe na aktywnym rynku dla identycznych aktywów lub zobowiązań,
- Poziom 2 – Techniki wyceny dla których najniższy poziom danych wejściowych, który jest istotny dla wyceny do wartości godziwej jako całości jest bezpośrednio bądź pośrednio obserwowalny,
- Poziom 3 – Techniki wyceny dla których najniższy poziom danych wejściowych, który jest istotny dla wyceny do wartości godziwej jako całości jest nieobserwowalny.

Na każdą datę bilansową, w przypadku aktywów i zobowiązań występujących na poszczególne daty bilansowe w sprawozdaniu finansowym Grupa ocenia, czy miały miejsce transfery między poziomami hierarchii poprzez ponowną ocenę klasyfikacji do poszczególnych poziomów, kierując się istotnością danych wejściowych z najniższego poziomu, który jest istotny dla wyceny do wartości godziwej traktowanej jako całość.

Podsumowanie istotnych zasad rachunkowości dotyczących wyceny do wartości godziwej.

Zarząd jednostki dominującej określa zasady i procedury dotyczące zarówno systematycznego wyceniania do wartości godziwej np. nieruchomości inwestycyjnych oraz nienotowanych aktywów finansowych, jak i wycen jednorazowych np. w przypadku aktywów przeznaczonych do sprzedaży w działalności zaniechanej.

Na potrzeby ujawnienia wyników wyceny do wartości godziwej Grupa ustaliła klasy aktywów i zobowiązań na podstawie rodzaju, cech i ryzyka związanego z poszczególnymi składnikami aktywów i zobowiązań oraz poziom w hierarchii wartości godziwej, jak opisano powyżej.

11.2. Zasady konsolidacji

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe obejmuje sprawozdanie finansowe RAFAKO S.A. oraz sprawozdania finansowe jednostek przez nią kontrolowanych (zależnych) sporządzone każdorazowo za rok zakończony dnia 31 grudnia 2014 roku.

Sprawozdania finansowe jednostek zależnych po uwzględnieniu korekt doprowadzających do zgodności z MSSF sporządzane są za ten sam okres sprawozdawczy co sprawozdanie jednostki dominującej, przy wykorzystaniu spójnych zasad rachunkowości, w oparciu o jednolite zasady rachunkowości zastosowane dla transakcji i zdarzeń gospodarczych o podobnym charakterze. W celu eliminacji jakichkolwiek rozbieżności w stosowanych zasadach rachunkowości wprowadza się korekty.

Wszystkie znaczące salda i transakcje pomiędzy spółkami Grupy, w tym niezrealizowane zyski wynikające z transakcji w ramach Grupy, zostały w całości wyeliminowane. Niezrealizowane straty są eliminowane chyba, że dowodzą wystąpienia utraty wartości.

Jednostki zależne podlegają konsolidacji w okresie od dnia objęcia nad nimi kontroli przez Grupę, a przestają być konsolidowane od dnia ustania kontroli. Sprawowanie kontroli przez jednostkę dominującą ma miejsce, wtedy gdy:

- posiada władzę nad danym podmiotem,
- podlega ekspozycji na zmienne zwroty lub posiada prawa do zmiennych zwrotów z tytułu swojego zaangażowania w danej jednostce,
- ma możliwość wykorzystania władzy w celu kształtowania poziomu generowanych zwrotów.

Spółka weryfikuje fakt sprawowania kontroli nad innymi jednostkami, jeżeli wystąpiła sytuacja wskazująca na zmianę jednego lub kilku z wyżej wymienionych warunków sprawowania kontroli.

W sytuacji, gdy spółka posiada mniej niż większość praw głosów w danej jednostce, ale posiadane prawa głosu są wystarczające do jednostronnego kierowania istotnymi działaniami tej jednostki, oznacza to, że sprawuje nad nią władzę. W momencie obecnym czy prawa głosu w danej jednostce są wystarczające dla zapewnienia władzy, Grupa analizuje wszystkie istotne okoliczności, w tym:

- wielkość posiadanego pakietu praw głosu w porównaniu do rozmiaru udziałów i stopnia rozproszenia praw głosu posiadanych przez innych udziałowców;
- potencjalne prawa głosu posiadane przez Spółkę, innych udziałowców lub inne strony;
- prawa wynikające z innych ustaleń umownych; a także
- dodatkowe okoliczności, które mogą dowodzić, że Spółka posiada lub nie posiada możliwości kierowania istotnymi działaniami w momentach podejmowania decyzji, w tym schematy głosowania zaobserwowane na poprzednich zgromadzeniach udziałowców.

Zmiany w udziale własnościowym jednostki dominującej, które nie skutkują utratą kontroli nad jednostką zależną są ujmowane jako transakcje kapitałowe. W takich przypadkach w celu odzwierciedlenia zmian we względnych udziałach w jednostce zależnej Grupa dokonuje korekty wartości bilansowej udziałów kontrolujących oraz udziałów niekontrolujących. Wszelkie różnice pomiędzy kwotą korekty udziałów niekontrolujących a wartością godziwą kwoty zapłaconej lub otrzymanej odnoszone są na kapitał własny i przypisywane do właścicieli jednostki dominującej.

11.3. Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych oraz wspólnych przedsięwzięciach

Jednostki stowarzyszone są to jednostki, na które jednostka dominująca bezpośrednio lub poprzez spółki zależne wywiera znaczący wpływ i które nie są ani jej jednostkami zależnymi, ani wspólnymi przedsięwzięciami.

Wspólne przedsięwzięcia to ustalenia umowne, na mocy których dwie lub więcej stron podejmuje działalność gospodarczą podlegającą współkontrolom.

Rok obrotowy jednostek stowarzyszonych, wspólnych przedsięwzięć i jednostki dominującej jest jednakowy. Spółki stowarzyszone i wspólne przedsięwzięcia stosują zasady rachunkowości zawarte w Ustawie. Przed obliczeniem udziału w aktywach netto jednostek stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięć dokonuje się odpowiednich korekt w celu doprowadzenia danych finansowych tych jednostek do zgodności z MSSF stosowanymi przez Grupę.

W okresach sprawozdawczych objętych niniejszym skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym jednostki wchodzące w skład Grupy nie prowadziły wspólnych przedsięwzięć z innymi jednostkami gospodarczymi.

11.4. Udziały we wspólnych działaniach

Wspólne działania to rodzaj wspólnego ustalenia umownego, w którym strony sprawujące współkontrolę mają prawa do aktywów netto oraz obowiązki wynikające z zobowiązań tego ustalenia. Współkontrola to określony w umowie podział kontroli nad działalnością gospodarczą, który ma miejsce gdy strategiczne decyzje finansowe i operacyjne związane z tą działalnością wymagają wspólnej zgody stron posiadających współkontrolę.

Jeśli jednostka będąca częścią Grupy prowadzi działalność w ramach wspólnych działań, to Grupa jako strona tego działania ujmuje w związku z posiadaniem w nim udziału następujące pozycje:

- Aktywa, w tym swój udział w aktywach stanowiących współwłasność;
- Zobowiązania, w tym swój udział we wspólnie podjętych zobowiązaniach;
- Przychody ze sprzedaży swojego udziału w produktach wytwarzanych przez wspólne działanie;
- Swój udział w przychodach ze sprzedaży produktów wspólnego działania;
- Poniesione koszty, w tym swój udział w kosztach ponoszonych wspólnie.

Grupa rozlicza aktywa, zobowiązania przychody i koszty związane ze swoimi udziałami we wspólnych działaniach zgodnie z odpowiednimi MSSF dotyczącymi poszczególnych składników aktywów, zobowiązań, przychodów i kosztów.

Jeżeli jednostka należąca do Grupy zawiera transakcje ze wspólnym działaniem, którego stroną jest inna jednostka nie należąca do grupy, uznaje się, że Grupa zawarła transakcję z innymi stronami wspólnego działania, a zyski i straty jakie wynikają z tej transakcji ujmuje się w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy tylko w zakresie dotyczącym udziału drugiej strony we wspólnym działaniu.

W przypadku gdy jednostka należąca do Grupy zawiera transakcję ze wspólnym działaniem, w którym inna jednostka należąca do Grupy jest stroną, Grupa nie ujmuje swojego udziału w zyskach i stratach do momentu odsprzedaży tych aktywów stronie trzeciej.

11.5. Połączenia z jednostkami gospodarczymi pod wspólną kontrolą

Połączenia z jednostkami znajdującymi się pod wspólną kontrolą, przy założeniu istnienia treści ekonomicznej transakcji, ujmowane są w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym metodą nabycia zgodnie z MSSF 3.

11.6. Przeliczenie pozycji wyrażonych w walucie obcej

Walutą pomiaru i walutą sprawozdawczą niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego jest złoty polski.

Transakcje wyrażone w walutach innych niż polski złoty są przeliczane na złote polskie przy zastosowaniu kursu obowiązującego w dniu zawarcia transakcji.

Na dzień bilansowy aktywa i zobowiązania pieniężne wyrażone w walutach innych niż polski złoty są przeliczane na złote polskie przy zastosowaniu odpowiednio obowiązującego na koniec okresu sprawozdawczego średniego kursu ustalonego dla danej waluty przez Narodowy Bank Polski. Powstałe z przeliczenia różnice kursowe ujmowane są odpowiednio w pozycji przychodów (kosztów) finansowych, zrealizowane oraz naliczone różnice kursowe od należności z tytułu dostaw i usług w przychodach ze sprzedaży, zrealizowane oraz naliczone różnice kursowe od zobowiązań z tytułu dostaw i usług w koszcie wytworzenia lub w przypadkach określonych zasadami (polityką) rachunkowości, kapitalizowane w wartości aktywów. Aktywa i zobowiązania niepieniężne ujmowane według kosztu historycznego wyrażonego w walucie obcej są wykazywane po kursie historycznym z dnia transakcji. Aktywa i zobowiązania niepieniężne ujmowane według wartości godziwej wyrażonej w walucie obcej są przeliczane po kursie z dnia dokonania wyceny do wartości godziwej. Zyski lub straty wynikające z przeliczenia aktywów i zobowiązań niepieniężnych ujmowanych w wartości godziwej są ujmowane zgodnie z ujęciem zysku lub straty z tytułu zmiany wartości godziwej (czyli odpowiednio w innych całkowitych dochodach lub w zysku lub stracie w zależności od tego gdzie ujmowana jest zmiana wartości godziwej).

Kursy walutowe przyjęte dla potrzeb wyceny bilansowej:

	<i>31 grudnia 2014</i>	<i>31 grudnia 2013</i>
USD	3,5072	3,0120
EUR	4,2623	4,1472
GBP	5,4648	4,9828
CHF	3,5447	3,3816
SEK	0,4532	0,4694
TRY	1,5070	1,4122

Walutą funkcjonalną zagranicznych jednostek zależnych jest RSD (dinar serbski) oraz HUF (forint węgierski). Na koniec okresu sprawozdawczego aktywa i zobowiązania tych zagranicznych jednostek zależnych są przeliczane na walutę prezentacji Grupy po kursie obowiązującym na koniec okresu sprawozdawczego, a ich sprawozdania z całkowitych dochodów są przeliczane po średnim ważonym kursie wymiany za dany okres obrotowy. Różnice kursowe powstałe w wyniku takiego przeliczenia są ujmowane w innych całkowitych dochodach i akumulowane w oddzielnej pozycji kapitału własnego. W momencie zbycia podmiotu zagranicznego, zakumulowane odroczone różnice kursowe ujęte w kapitale własnym, dotyczące danego podmiotu zagranicznego, są ujmowane w zysku lub stracie.

Średnie ważne kursy wymiany za poszczególne okresy obrotowe kształtowały się następująco:

	<i>31 grudnia 2014</i>	<i>31 grudnia 2013</i>
RSD	0,0352	0,0372
HUF	0,0135	0,0141

11.7. Rzeczowe aktywa trwałe

Rzeczowe aktywa trwałe to środki trwałe:

- utrzymywane przez jednostkę w celu wykorzystania ich w procesie produkcyjnym lub przy dostawach towarów i świadczenia usług, w celach administracyjnych lub w celu oddania do używania innym podmiotom na podstawie umowy najmu, a nie stanowiące nieruchomości inwestycyjnych,
- którym towarzyszy oczekiwanie, że będą wykorzystywane przez czas dłuższy niż jeden rok,
- w stosunku do których istnieje prawdopodobieństwo, że jednostka uzyska przyszłe korzyści ekonomiczne związane ze składnikiem majątku,
- cenę nabycia lub koszt wytworzenia składnika aktywów przez jednostkę można wycenić w wiarygodny sposób.

Rzeczowe aktywa trwałe wykazywane są według ceny nabycia/kosztu wytworzenia pomniejszonych o umorzenie oraz wszelkie odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości. Wartość początkowa środków trwałych obejmuje ich cenę nabycia powiększoną o wszystkie koszty bezpośrednio związane z zakupem i przystosowaniem składnika majątku do stanu zdatnego do używania. W skład kosztu wchodzi również koszt wymiany części składowych maszyn i urządzeń w momencie poniesienia, jeśli spełnione są kryteria rozpoznania. Koszty poniesione po dacie oddania środka trwałego do używania, takie jak koszty konserwacji i napraw, obciążają rachunek zysków i strat w momencie ich poniesienia.

Na dzień nabycia składnika rzeczowych aktywów trwałych są identyfikowane i wyodrębniane wszystkie istotne elementy wchodzące w skład danego składnika aktywów, mające różny okres ekonomicznej użyteczności (komponenty). Częścią składową są również koszty generalnych remontów.

Grupa dokonała wyceny części środków trwałych według wartości godziwej i uznała tę wartość za zakładany koszt na dzień 1 stycznia 2004 roku, który jest dniem przejścia na stosowanie MSSF.

Podstawę naliczania odpisów amortyzacyjnych stanowi cena nabycia lub koszt wytworzenia środka trwałego pomniejszone o jego wartość rezydualną. Rozpoczęcie amortyzacji następuje, gdy składnik jest dostępny do użytkowania. Amortyzacja środków trwałych następuje na podstawie planu amortyzacji określającego przewidywany okres użytkowania środka trwałego. Zastosowana metoda amortyzacji odzwierciedla tryb konsumowania przez jednostkę gospodarczą korzyści ekonomicznych ze składnika aktywów.

Amortyzacja jest naliczana metodą liniową przez szacowany okres użytkowania danego składnika aktywów, wynoszący:

Typ	Stawka amortyzacyjna	Okres
Grunty (prawa wieczystego użytkowania)	–	–
Budynki i budowle	od 1,54 % do 50,00 %	od 2 do 65 lat
Maszyny i urządzenia techniczne	od 3,33 % do 50,00%	od 2 do 30 lat
Urządzenia biurowe	od 10,00 % do 50,00%	od 2 do 10 lat
Środki transportu	od 6,67 % do 50,00 %	od 2 do 15 lat
Komputery	od 14,29 % do 50,00 %	od 2 do 7 lat

Do rzeczowych aktywów trwałych Grupa zalicza prawo wieczystego użytkowania gruntów. Ze względu na brak przesłanek wskazujących na cofnięcie lub brak możliwości odnowienia prawa wieczystego użytkowania działek gruntów położonych głównie na terenie zakładów produkcyjnych jednostek, podjęto decyzję o zakwalifikowaniu ww. prawa jako składnika rzeczowych aktywów trwałych nie podlegających amortyzacji tak jak w przypadku gruntów.

Jeżeli przy sporządzaniu skonsolidowanego sprawozdania finansowego zaistniały okoliczności, które wskazują na to, że wartość bilansowa rzeczowych aktywów trwałych może nie być możliwa do odzyskania, dokonywany jest przegląd tych aktywów pod kątem ewentualnej utraty wartości. Jeżeli istnieją przesłanki wskazujące na to, że mogła nastąpić utrata wartości, a wartość bilansowa przekracza szacowaną wartość odzyskiwalną, wówczas wartość tych aktywów bądź ośrodków wypracowujących środki pieniężne, do których te aktywa należą jest obniżana do poziomu wartości odzyskiwalnej. Wartość odzyskiwalna odpowiada wyższej z następujących dwóch wartości: wartości godziwej pomniejszonej o koszty sprzedaży lub wartości użytkowej.

Przy ustalaniu wartości użytkowej, szacowane przyszłe przepływy pieniężne są dyskontowane do wartości bieżącej przy zastosowaniu stopy dyskontowej brutto odzwierciedlającej aktualne oceny rynkowe wartości pieniądza w czasie oraz ryzyka związanego z danym składnikiem aktywów. W przypadku składnika aktywów, który nie generuje wpływów pieniężnych w sposób znacząco samodzielny, wartość odzyskiwalna jest ustalana dla ośrodka wypracowującego środki pieniężne, do którego ten składnik należy. Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości są ujmowane w rachunku zysków i strat w kategorii kosztów, która odpowiada funkcji danego składnika aktywów.

Dana pozycja rzeczowych aktywów trwałych może zostać usunięta ze sprawozdania z sytuacji finansowej po dokonaniu jej zbycia lub w przypadku, gdy nie są spodziewane żadne ekonomiczne korzyści wynikające z dalszego użytkowania takiego składnika aktywów. Wszelkie zyski lub straty wynikające z usunięcia danego składnika aktywów ze sprawozdania z sytuacji finansowej (obliczone jako różnica pomiędzy ewentualnymi wpływami ze sprzedaży netto a wartością bilansową danej pozycji) są ujmowane w wyniku okresu, w którym dokonano takiego usunięcia.

Inwestycje rozpoczęte dotyczą środków trwałych będących w toku budowy lub montażu i są wykazywane według cen nabycia lub kosztu wytworzenia, pomniejszonych o ewentualne odpisy z tytułu utraty wartości. Środki trwałe w budowie nie podlegają amortyzacji do czasu zakończenia budowy i przekazania środka trwałego do używania.

Na koniec każdego roku obrotowego Grupa przeprowadza weryfikację środków trwałych pod kątem utraty wartości, przyjętego okresu ekonomicznej użyteczności oraz zastosowanej metody amortyzacji i, w razie konieczności, dokonuje stosownych korekt księgowych, mających wpływ na okres bieżący lub lata przyszłe. Jeżeli Spółka dokonuje remontu środka trwałego, który spełnia kryteria jego ujmowania w wartości aktywów, wówczas koszt remontu jest ujmowany jako składnik rzeczowych aktywów trwałych.

11.8. Wartości niematerialne

Aktywa niematerialne nabyte w oddzielnej transakcji lub wytworzone (jeżeli spełniają kryteria rozpoznania dla kosztów prac rozwojowych) wycenia się przy początkowym ujęciu odpowiednio w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia. Cena nabycia aktywów niematerialnych nabytych w transakcji połączenia jednostek jest równa ich wartości godziwej na dzień połączenia. Po ujęciu początkowym, aktywa niematerialne są wykazywane w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia pomniejszonym o umorzenie i odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości. Nakłady poniesione na aktywa niematerialne wytworzone we własnym zakresie, z wyjątkiem aktywowanych nakładów poniesionych na prace rozwojowe, nie są aktywowane i są ujmowane w kosztach okresu, w którym zostały poniesione.

Na dzień 1 stycznia 2004 roku Grupa dokonała wyceny części wartości niematerialnych według wartości godziwej i uznała tę wartość za zakładany koszt dla potrzeb MSSF 1.

Grupa ustala, czy okres użytkowania wartości niematerialnych jest określony czy nieokreślony. Wartości niematerialne o określonym okresie użytkowania są amortyzowane przez okres użytkowania oraz poddawane testom na utratę wartości każdorazowo, gdy istnieją przesłanki wskazujące na utratę ich wartości. Okres i metoda amortyzacji wartości niematerialnych o określonym okresie użytkowania są weryfikowane przynajmniej na koniec każdego roku obrotowego. Zmiany w oczekiwanym okresie użytkowania lub oczekiwanym sposobie konsumowania korzyści ekonomicznych pochodzących z danego składnika aktywów są ujmowane poprzez zmianę odpowiednio okresu lub metody amortyzacji, i traktowane jak zmiany wartości szacunkowych. Odpis amortyzacyjny składników wartości niematerialnych o określonym okresie użytkowania ujmuje się w rachunku zysków i strat w ciężar tej kategorii, która odpowiada funkcji danego składnika wartości niematerialnych.

Z wyjątkiem prac rozwojowych, wartości niematerialne wytworzone przez jednostkę we własnym zakresie nie są ujmowane w aktywach, a nakłady poniesione na ich wytworzenie są ujmowane w ciężar rachunku zysków i strat za ten rok, w którym zostały poniesione.

Wartości niematerialne o nieokreślonym okresie użytkowania oraz te, które nie są użytkowane są corocznie poddawane weryfikacji pod kątem ewentualnej utraty wartości, w odniesieniu do poszczególnych aktywów lub na poziomie ośrodka wypracowującego środki pieniężne. W przypadku pozostałych wartości niematerialnych ocenia się co roku, czy wystąpiły przesłanki, które mogą świadczyć o utracie ich wartości. Okresy użytkowania są także poddawane corocznej weryfikacji, a w razie potrzeby, korygowane z efektem od początku roku obrotowego.

Do wartości niematerialnych o określonym okresie użytkowania stosuje się metodę liniową amortyzacji.

Okres amortyzacji wartości niematerialnych wynosi od 2 do 10 lat.

Zyski lub straty wynikające z usunięcia wartości niematerialnych ze sprawozdania z sytuacji finansowej są wyceniane według różnicy pomiędzy wpływami ze sprzedaży netto a wartością bilansową danego składnika aktywów i są ujmowane w rachunku zysków i strat w momencie jego wysięgowania.

Koszty prac badawczych i rozwojowych

Koszty prac badawczych są odpisywane do rachunku zysków i strat w momencie poniesienia. Nakłady poniesione na prace rozwojowe wykonane w ramach danego przedsięwzięcia są przenoszone na kolejny okres, jeżeli można uznać, że zostaną one w przyszłości odzyskane. Po początkowym ujęciu nakładów na prace rozwojowe, stosuje się model kosztu historycznego wymagający, aby składniki aktywów były ujmowane według cen nabycia/kosztów wytworzenia pomniejszonych o skumulowaną amortyzację i skumulowane odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości. Wszelkie nakłady przeniesione na kolejny okres są amortyzowane przez przewidywany okres uzyskiwania przychodów ze sprzedaży z danego przedsięwzięcia.

Koszty prac rozwojowych są poddawane ocenie pod kątem ewentualnej utraty wartości corocznie – jeśli składnik aktywów nie został jeszcze oddany do użytkowania, lub częściej – gdy w ciągu okresu sprawozdawczego pojawi się przesłanka utraty wartości wskazująca na to, że ich wartość bilansowa może nie być możliwa do odzyskania.

Podsumowanie zasad stosowanych w odniesieniu do wartości niematerialnych Grupy przedstawia się następująco:

	Patenty i licencje	Oprogramowanie komputerowe
Okresy użytkowania	Dla patentów i licencji użytkowanych na podstawie umowy zawartej na czas określony, przyjmuje się ten okres uwzględniając dodatkowy okres, na który użytkowanie może być przedłużone.	2 – 5 lat
Wykorzystana metoda	Amortyzowane przez okres umowy (5-10 lat) - metodą liniową	Amortyzowane metodą liniową.
Wewnętrznie wytworzone lub nabyte	Nabyte	Nabyte
Weryfikacja pod kątem utraty wartości / badanie wartości odzyskiwalnej	Coroczna ocena czy wystąpiły przesłanki świadczące o wystąpieniu utraty wartości.	Coroczna ocena czy wystąpiły przesłanki świadczące o wystąpieniu utraty wartości.

Zyski lub straty wynikające z usunięcia aktywów niematerialnych z bilansu są kalkulowane jako różnica pomiędzy wpływami ze sprzedaży netto a wartością bilansową danego składnika aktywów i są ujmowane w zysku lub stracie w momencie ich usunięcia z bilansu.

11.9. Wartość firmy

Wartość firmy z tytułu przejęcia jednostki jest początkowo ujmowana według ceny nabycia stanowiącej kwotę nadwyżki

- sumy:
 - (i) przekazanej zapłaty,
 - (ii) kwoty wszelkich niekontrolujących udziałów w jednostce przejmowanej oraz
 - (iii) w przypadku połączenia jednostek realizowanego etapami wartości godziwej na dzień przejęcia udziału w kapitale jednostki przejmowanej, należącego poprzednio do jednostki przejmującej.
- nad wartością godziwą netto ustaloną na dzień przejęcia wartości możliwych do zidentyfikowania nabytych aktywów i przejętych zobowiązań.

Po początkowym ujęciu, wartość firmy jest wykazywana według ceny nabycia pomniejszonej o wszelkie skumulowane odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości. Test na utratę wartości przeprowadza się raz na rok lub częściej, jeśli wystąpią ku temu przesłanki. Wartość firmy nie podlega amortyzacji.

Na dzień przejęcia nabyta wartość firmy jest alokowana do każdego z ośrodków wypracowujących środki pieniężne, które mogą skorzystać z synergii połączenia. Każdy ośrodek, lub zespół ośrodków, do którego została przypisana wartość firmy:

- odpowiada najniższemu poziomowi w Spółce, na którym wartość firmy jest monitorowana na wewnętrzne potrzeby zarządcze oraz
- jest nie większy niż jeden segment operacyjny określony zgodnie z MSSF 8 Segmenty operacyjne.

Odpis z tytułu utraty wartości ustalany jest poprzez oszacowanie odzyskiwalnej wartości ośrodka wypracowującego środki pieniężne, do którego została alokowana dana wartość firmy. W przypadku, gdy odzyskiwalna wartość ośrodka wypracowującego środki pieniężne jest niższa niż wartość bilansowa, ujęty zostaje odpis z tytułu utraty wartości. W przypadku, gdy wartość firmy stanowi część ośrodka wypracowującego środki pieniężne i dokonana zostanie sprzedaż części działalności w ramach tego ośrodka, przy ustalaniu zysków lub strat ze sprzedaży takiej działalności wartość firmy związana ze sprzedaną działalnością zostaje włączona do jej wartości bilansowej. W takich okolicznościach sprzedana wartość firmy jest ustalana na podstawie względnej wartości sprzedanej działalności i wartości zachowanej części ośrodka wypracowującego środki pieniężne.

11.10. Nieruchomości inwestycyjne

Początkowe ujęcie nieruchomości inwestycyjnych następuje według ceny nabycia z uwzględnieniem kosztów transakcji. Wartość bilansowa nieruchomości inwestycyjnych obejmuje koszt wymiany części składowej nieruchomości inwestycyjnej w chwili jego poniesienia, o ile spełnione są kryteria ujmowania, i nie obejmuje kosztów bieżącego utrzymania tych nieruchomości.

Po początkowym ujęciu, nieruchomości inwestycyjne są wykazywane według wartości godziwej. Zyski lub straty wynikające ze zmian wartości godziwej nieruchomości inwestycyjnych są ujmowane w zysku lub stracie w tym okresie, w którym powstały.

Nieruchomości inwestycyjne są usuwane z bilansu w przypadku ich zbycia lub w przypadku stałego wycofania danej nieruchomości inwestycyjnej z użytkowania, gdy nie są spodziewane żadne przyszłe korzyści z jej sprzedaży. Wszelkie zyski lub straty wynikające z usunięcia nieruchomości inwestycyjnej z bilansu są ujmowane w zysku lub stracie w tym okresie, w którym dokonano takiego usunięcia.

Przeniesienia aktywów do nieruchomości inwestycyjnych dokonuje się tylko wówczas, gdy następuje zmiana sposobu ich użytkowania potwierdzona przez zakończenie użytkowania składnika aktywów przez właściciela lub zawarcie umowy leasingu operacyjnego. Jeżeli składnik aktywów wykorzystywany przez właściciela - Spółkę staje się nieruchomością inwestycyjną, Grupa stosuje zasady opisane w części Rzeczowe aktywa trwałe aż do dnia zmiany sposobu użytkowania tej nieruchomości. W przypadku przeniesienia aktywów z zapasów do nieruchomości inwestycyjnych, różnicę między wartością godziwą nieruchomości ustaloną na ten dzień przeniesienia a jej poprzednią wartością bilansową ujmuje się w zysku lub stracie.

W przypadku przeniesienia nieruchomości inwestycyjnej do aktywów wykorzystywanych przez właściciela lub do zapasów, domniemany koszt takiego składnika aktywów, który zostanie przyjęty dla celów jego ujęcia w innej kategorii jest równy wartości godziwej nieruchomości ustalonej na dzień zmiany jej sposobu użytkowania.

11.11. Leasing

Umowy leasingu finansowego, które przenoszą na Grupę zasadniczo całe ryzyko i korzyści wynikające z posiadania przedmiotu leasingu, są ujmowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej na dzień rozpoczęcia leasingu według niższej z następujących dwóch wartości: wartości godziwej środka trwałego stanowiącego przedmiot leasingu lub wartości bieżącej minimalnych opłat leasingowych. Opłaty leasingowe są rozdzielane pomiędzy koszty finansowe i zmniejszenie salda zobowiązania z tytułu leasingu, w sposób umożliwiający uzyskanie stałej stopy odsetek od pozostałego do spłaty zobowiązania. Koszty finansowe są ujmowane w zysku lub stracie, chyba że spełnione są wymogi kapitalizacji.

Środki trwałe użytkowane na mocy umów leasingu finansowego są amortyzowane przez krótszy z dwóch okresów: szacowany okres użytkowania środka trwałego lub okres leasingu.

Umowy leasingowe, zgodnie z którymi leasingodawca zachowuje zasadniczo całe ryzyko i wszystkie pożytki wynikające z posiadania przedmiotu leasingu, zaliczane są do umów leasingu operacyjnego. Opłaty leasingowe z tytułu leasingu operacyjnego ujmowane są jako koszty operacyjne w zysku lub stracie metodą liniową przez okres trwania leasingu.

Warunkowe opłaty leasingowe są ujmowane jako koszt w okresie, w którym stają się należne.

11.12. Utrata wartości niefinansowych aktywów trwałych

Na każdy dzień bilansowy Grupa ocenia, czy istnieją jakiegokolwiek przesłanki wskazujące na to, że mogła nastąpić utrata wartości któregoś ze składników niefinansowych aktywów trwałych. W razie stwierdzenia, że przesłanki takie zachodzą, lub w razie konieczności przeprowadzenia corocznego testu sprawdzającego, czy nastąpiła utrata wartości, Grupa dokonuje oszacowania wartości odzyskiwalnej danego składnika aktywów lub ośrodka wypracowującego środki pieniężne, do którego dany składnik aktywów należy.

Wartość odzyskiwalna składnika aktywów lub ośrodka wypracowującego środki pieniężne odpowiada wartości godziwej pomniejszonej o koszty sprzedaży tego składnika aktywów lub odpowiednio ośrodka wypracowującego środki pieniężne, lub jego wartości użytkowej, zależnie od tego, która z nich jest wyższa. Wartość odzyskiwalną ustala się dla poszczególnych aktywów, chyba że dany składnik aktywów nie generuje samodzielnie wpływów pieniężnych, które w większości są niezależne od tych, które są generowane przez inne aktywa lub grupy aktywów. Jeśli wartość bilansowa składnika aktywów jest wyższa niż jego wartość odzyskiwalna, ma miejsce utrata wartości i dokonuje się wówczas odpisu do ustalonej wartości odzyskiwalnej. Przy szacowaniu wartości użytkowej prognozowane przepływy pieniężne są dyskontowane do ich wartości bieżącej przy zastosowaniu stopy dyskontowej przed uwzględnieniem skutków opodatkowania, która odzwierciedla bieżące rynkowe oszacowanie wartości pieniądza w czasie oraz ryzyko typowe dla danego składnika aktywów. Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości składników majątkowych używanych w działalności kontynuowanej ujmują się w tych kategoriach kosztów, które odpowiadają funkcji składnika aktywów, w przypadku którego stwierdzono utratę wartości.

Na każdy dzień bilansowy Grupa ocenia, czy występują przesłanki wskazujące na to, że odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości, który był ujęty w okresach poprzednich w odniesieniu do danego składnika aktywów jest zbędny, lub czy powinien zostać zmniejszony. Jeżeli takie przesłanki występują, Grupa szacuje wartość odzyskiwalną tego składnika aktywów. Poprzednio ujęty odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości ulega odwróceniu wtedy i tylko wtedy, gdy od czasu ujęcia ostatniego odpisu aktualizującego nastąpiła zmiana wartości szacunkowych stosowanych do ustalenia wartości odzyskiwalnej danego składnika aktywów. W takim przypadku, podwyższa się wartość bilansową składnika aktywów do wysokości jego wartości odzyskiwalnej. Podwyższona kwota nie może przekroczyć wartości bilansowej składnika aktywów, jaka zostałaby ustalona (po odjęciu umorzenia), gdyby w ubiegłych latach w ogóle nie ujęto odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości w odniesieniu do tego składnika aktywów. Odwrócenie odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości składnika aktywów ujmują się niezwłocznie jako przychód w zysku lub stracie. Po odwróceniu odpisu aktualizującego, w kolejnych okresach odpis amortyzacyjny dotyczący danego składnika jest korygowany w sposób, który pozwala w ciągu pozostałego okresu użytkowania tego składnika aktywów dokonywać systematycznego odpisania jego zweryfikowanej wartości bilansowej pomniejszonej o wartość końcową.

11.13. Koszty finansowania zewnętrznego

Koszty finansowania zewnętrznego, które można przyporządkować nabyciu, budowie lub wytworzeniu dostosowywanego składnika aktywów, są częścią ceny nabycia lub kosztu wytworzenia tego składnika aktywów. Pozostałe koszty finansowania zewnętrznego są ujmowane jako koszt finansowy okresu.

11.14. Odzyskiwalna wartość aktywów długoterminowych

Na koniec każdego okresu sprawozdawczego Grupa dokonuje oceny aktywów pod kątem istnienia przesłanek wskazujących na utratę ich wartości. W przypadku istnienia takiej przesłanki, dokonuje się formalnego oszacowania wartości odzyskiwalnej. W przypadku, gdy wartość bilansowa danego składnika aktywów lub ośrodka wypracowującego środki pieniężne przewyższa jego wartość odzyskiwalną, uznaje się utratę jego wartości i dokonuje odpisu aktualizującego jego wartość do poziomu wartości odzyskiwalnej. Wartość odzyskiwalna jest jedną z dwóch wartości w zależności od tego, która z nich jest wyższa: wartością godziwą pomniejszoną o koszty zbycia lub wartością użytkową danego składnika aktywów lub ośrodka wypracowującego środki pieniężne. W przypadku wartości firmy oraz wartości niematerialnych o nieokreślonym okresie użytkowania oraz nieoddanych jeszcze do użytkowania Grupa przeprowadza test na utratę wartości.

11.15. Aktywa finansowe

Aktywa finansowe dzielone są na następujące kategorie:

- aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności,
- aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy,
- pożyczki i należności,
- aktywa finansowe dostępne do sprzedaży.

Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności są to notowane na aktywnym rynku aktywa finansowe niebędące instrumentami pochodnymi, o określonych lub możliwych do określenia płatnościach oraz ustalonym terminie wymagalności, które Grupa zamierza i ma możliwość utrzymać w posiadaniu do tego czasu, inne niż:

- wyznaczone przy początkowym ujęciu jako wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy,
- wyznaczone jako dostępne do sprzedaży,
- spełniające definicję pożyczek i należności.

Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności wyceniane są według zamortyzowanego kosztu przy użyciu metody efektywnej stopy procentowej. Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności kwalifikowane są jako aktywa długoterminowe, jeżeli ich zapadalność przekracza 12 miesięcy od dnia bilansowego.

Składnikiem aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy jest składnik spełniający jeden z poniższych warunków:

- a) jest klasyfikowany jako przeznaczony do obrotu. Składniki aktywów finansowych kwalifikuje się jako przeznaczone do obrotu, jeśli są:
 - nabyte głównie w celu sprzedaży w krótkim terminie,
 - częścią portfela określonych instrumentów finansowych zarządzanych łącznie i co do których istnieje prawdopodobieństwo uzyskania zysku w krótkim terminie,
 - instrumentami pochodnymi, z wyłączeniem instrumentów pochodnych będących elementem rachunkowości zabezpieczeń oraz umów gwarancji finansowych,
- b) został zgodnie z MSR 39 zakwalifikowany do tej kategorii w momencie początkowego ujęcia.

Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy są wyceniane w wartości godziwej uwzględniając ich wartość rynkową na dzień bilansowy bez uwzględnienia kosztów transakcji sprzedaży. Zmiany wartości tych instrumentów finansowych ujmowane są w sprawozdaniu z całkowitych dochodów jako przychody lub koszty finansowe. Jeżeli kontrakt zawiera jeden lub więcej wbudowanych instrumentów pochodnych, cały kontrakt może zostać zakwalifikowany do kategorii aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy. Nie dotyczy to przypadków, gdy wbudowany instrument pochodny nie wpływa istotnie na przepływy pieniężne z kontraktu lub jest rzeczą oczywistą bez przeprowadzania lub po pobieżnej analizie, że gdyby podobny hybrydowy instrument byłby najpierw rozważany, to oddzielenie wbudowanego instrumentu pochodnego byłoby zabronione. Aktywa finansowe mogą być przy pierwotnym ujęciu zakwalifikowane do kategorii wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy, jeżeli poniższe kryteria są spełnione: (i) taka kwalifikacja eliminuje lub znacząco obniża niespójność w zakresie ujmowania lub wyceny (niedopasowanie księgowe); lub (ii) aktywa są częścią grupy aktywów finansowych, które są zarządzane i oceniane w oparciu o wartość godziwą, zgodnie z udokumentowaną strategią zarządzania ryzykiem; lub (iii) aktywa finansowe zawierają wbudowane instrumenty pochodne, które powinny być oddzielnie ujmowane. Na dzień 31 grudnia 2014 roku do kategorii aktywów wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy Grupa zaliczyła akcje i udziały spółek notowanych na giełdzie oraz instrumenty pochodne.

Pożyczki i należności to niezaliczane do instrumentów pochodnych aktywa finansowe o ustalonych lub możliwych do ustalenia płatnościach, nienotowane na aktywnym rynku. Zalicza się je do aktywów obrotowych, o ile termin ich wymagalności nie przekracza 12 miesięcy od dnia bilansowego. Pożyczki udzielone i należności o terminie wymagalności przekraczającym 12 miesięcy od dnia bilansowego zalicza się do aktywów trwałych.

Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży są to aktywa finansowe niebędące instrumentami pochodnymi, które zostały zaklasyfikowane jako dostępne do sprzedaży lub nienależące do żadnej z wcześniej wymienionych trzech kategorii aktywów. Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży są ujmowane według wartości godziwej, powiększonej o koszty transakcji, które mogą być bezpośrednio przypisane do nabycia lub emisji składnika aktywów finansowych. W przypadku braku notowań giełdowych na aktywnym rynku i braku możliwości wiarygodnego określenia ich wartości godziwej metodami alternatywnymi, aktywa finansowe dostępne do sprzedaży wyceniane są w cenie nabycia skorygowanej o odpis z tytułu utraty wartości. Dodatnią i ujemną różnicę pomiędzy wartością godziwą aktywów dostępnych do sprzedaży (jeśli istnieje cena rynkowa ustalona na aktywnym rynku albo których wartość godziwa może być ustalona w inny wiarygodny sposób), a ich ceną nabycia, po pomniejszeniu o podatek odroczone, ujmuje się w innych całkowitych dochodach. Spadek wartości aktywów dostępnych do sprzedaży spowodowany utratą wartości ujmuje się jako koszt finansowy.

Nabycie i sprzedaż aktywów finansowych rozpoznawane są na dzień dokonania transakcji. W momencie początkowego ujęcia składnik aktywów finansowych wycenia się w wartości godziwej, powiększonej, w przypadku składnika aktywów niekwalifikowanego jako wyceniany w wartości godziwej przez wynik finansowy, o koszty transakcji, które mogą być bezpośrednio przypisane do nabycia.

Składnik aktywów finansowych zostaje usunięty z bilansu, gdy Grupa traci kontrolę nad prawami umownymi składającymi się na dany instrument finansowy; zazwyczaj ma to miejsce w przypadku sprzedaży instrumentu lub gdy wszystkie przepływy środków pieniężnych przypisane danemu instrumentowi przechodzą na niezależną stronę trzecią.

W sytuacji, gdy Grupa:

- posiada ważny tytuł prawny do dokonania kompensaty ujętych kwot oraz
- zamierza rozliczyć się w kwocie netto albo jednocześnie zrealizować składnik aktywów i wykonać zobowiązanie
- składnik aktywów finansowych i zobowiązanie finansowe kompensuje się i wykazuje w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w kwocie netto.

Porozumienie ramowe opisane w MSR 32.50 nie stanowi podstawy do kompensaty, jeżeli nie zostaną spełnione obydwa kryteria opisane powyżej.

11.16. Utrata wartości aktywów finansowych

Na koniec każdego okresu sprawozdawczego Grupa ocenia, czy istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości składnika aktywów finansowych lub grupy aktywów finansowych.

11.16.1. Aktywa ujmowane według zamortyzowanego kosztu

Jeżeli istnieją obiektywne przesłanki na to, że została poniesiona strata z tytułu utraty wartości pożyczek udzielonych i należności wycenianych według zamortyzowanego kosztu, to kwota odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości równa się różnicy pomiędzy wartością bilansową składnika aktywów finansowych a wartością bieżącą oszacowanych przyszłych przepływów pieniężnych (z wyłączeniem przyszłych strat z tytułu nieściągnięcia należności, które nie zostały jeszcze poniesione), zdyskontowanych z zastosowaniem pierwotnej (tj. ustalonej przy początkowym ujęciu) efektywnej stopy procentowej. Wartość bilansową składnika aktywów obniża się poprzez zastosowanie konta odpisów aktualizujących. Kwotę straty ujmuje się w wyniku okresu.

Grupa ocenia najpierw, czy istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości poszczególnych składników aktywów finansowych, które indywidualnie są znaczące, a także przesłanki utraty wartości aktywów finansowych, które indywidualnie nie są znaczące. Jeżeli z przeprowadzonej analizy wynika, że nie istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości indywidualnie ocenianego składnika aktywów finansowych, niezależnie od tego, czy jest on znaczący, czy też nie, to Grupa włącza ten składnik do grupy aktywów finansowych o podobnej charakterystyce ryzyka kredytowego i łącznie ocenia pod kątem utraty wartości. Aktywa, które indywidualnie są oceniane pod kątem utraty wartości i dla których ujęto odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości lub uznano, że dotychczasowy odpis nie ulegnie zmianie, nie są brane pod uwagę przy łącznej ocenie grupy aktywów pod kątem utraty wartości.

Jeżeli w następnym okresie odpis z tytułu utraty wartości zmniejszył się, a zmniejszenie to można w obiektywny sposób powiązać ze zdarzeniem następującym po ujęciu odpisu, to uprzednio ujęty odpis odwraca się. Późniejsze odwrócenie odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości ujmuje się w rachunku zysków i strat w zakresie, w jakim na dzień odwrócenia wartość bilansowa składnika aktywów nie przewyższa jego zamortyzowanego kosztu.

11.16.2. Aktywa finansowe wykazywane według kosztu

Jeżeli występują obiektywne przesłanki, że nastąpiła utrata wartości nienotowanego instrumentu kapitałowego, który nie jest wykazywany według wartości godziwej, gdyż jego wartości godziwej nie można wiarygodnie ustalić, albo instrumentu pochodnego, który jest powiązany i musi zostać rozliczony poprzez dostawę takiego nienotowanego instrumentu kapitałowego, to kwotę odpisu z tytułu utraty wartości ustala się jako różnicę pomiędzy wartością bilansową składnika aktywów finansowych oraz wartością bieżącą oszacowanych przyszłych przepływów pieniężnych zdyskontowanych przy zastosowaniu bieżącej rynkowej stopy zwrotu dla podobnych aktywów finansowych.

11.16.3. Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży

Jeżeli występują obiektywne przesłanki, że nastąpiła utrata wartości składnika aktywów finansowych dostępnego do sprzedaży, to kwota stanowiąca różnicę pomiędzy ceną nabycia tego składnika aktywów (pomniejszona o wszelkie spłaty kapitału i odsetki) i jego bieżącą wartością godziwą, pomniejszoną o wszelkie odpisy z tytułu utraty wartości tego składnika uprzednio ujęte w rachunku zysków i strat, zostaje wyksięgowana z kapitału własnego i przeniesiona do rachunku zysków i strat. Nie można ujmować w rachunku zysków i strat odwrócenia odpisu z tytułu utraty wartości instrumentów kapitałowych kwalifikowanych jako dostępne do sprzedaży. Jeżeli w następnym okresie wartość godziwa instrumentu dłużnego dostępnego do sprzedaży wzrośnie, a wzrost ten może być obiektywnie łączony ze zdarzeniem następującym po ujęciu odpisu z tytułu utraty wartości w rachunku zysków i strat, to kwotę odwracanego odpisu ujmuje się w zysku lub stracie.

11.17. Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży

Aktywa trwałe i ich grupy do sprzedaży uznaje się za przeznaczone do sprzedaży, w sytuacji gdy ich wartość bilansowa zostanie odzyskana raczej w wyniku transakcji sprzedaży niż w wyniku ich dalszego użytkowania. Ten warunek może być spełniony tylko, kiedy wystąpienie transakcji sprzedaży jest wysoce prawdopodobne, a składnik aktywów jest dostępny do natychmiastowej sprzedaży w swoim obecnym stanie. Klasyfikacja składnika aktywów jako przeznaczonego do sprzedaży zakłada zamiar kierownictwa spółki do dokonania transakcji sprzedaży w ciągu roku od momentu dokonania klasyfikacji. Aktywa trwałe sklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży wycenia się po niższej spośród dwóch wartości: wartości bilansowej lub wartości godziwej, pomniejszonej o koszty związane ze sprzedażą.

Jeśli Grupa chce dokonać transakcji zbycia, w wyniku której utraciłaby kontrolę nad swoją jednostką zależną, wszystkie aktywa i zobowiązania tej jednostki zależnej są klasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży niezależnie od tego, czy Grupa zachowa udziały niedające kontroli po tej transakcji.

Jeżeli Grupa jest zobowiązana do realizacji planu sprzedaży, polegającego na sprzedaży inwestycji we wspólne przedsięwzięcie lub jednostkę stowarzyszoną lub części takiej inwestycji, inwestycję lub jej część przeznaczoną do sprzedaży klasyfikuje się jako przeznaczoną do sprzedaży po spełnieniu w/w kryteriów, a Grupa zaprzestaje stosowania metody praw własności do rozliczania części inwestycji sklasyfikowanej jako przeznaczona do sprzedaży. Pozostała część inwestycji w jednostkę stowarzyszoną lub wspólne przedsięwzięcie, niesklasyfikowana jako przeznaczona do sprzedaży, nadal jest rozliczana metodą praw własności. Grupa zaprzestaje stosowania metody praw własności w chwili zbycia, jeżeli transakcja zbycia powoduje utratę znaczącego wpływu na jednostkę stowarzyszoną lub wspólne przedsięwzięcie.

Po dokonaniu transakcji sprzedaży Grupa rozlicza zachowane udziały zgodnie z MSR 39, chyba że udziały te umożliwiają dalszą klasyfikację tego podmiotu jako jednostki stowarzyszonej lub wspólnego przedsięwzięcia; w takim przypadku Grupa nadal stosuje metodę praw własności.

Aktywa trwałe i grupy aktywów netto zaklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży wycenia się według niższej spośród ich wartości bilansowej i wartości godziwej pomniejszonej o koszty niezbędne do poniesienia w celu dokonania sprzedaży. Aktywa trwałe i grupy aktywów netto klasyfikuje się jako przeznaczone do sprzedaży, jeżeli ich wartość bilansowa zostanie odzyskana przede wszystkim w drodze transakcji sprzedaży, nie zaś poprzez ich dalsze wykorzystanie. Warunek ten uznaje się za spełniony tylko wówczas, gdy sprzedaż jest wysoce prawdopodobna, zaś składnik aktywów lub grupa aktywów netto przeznaczona do zbycia są dostępne do natychmiastowej sprzedaży w obecnym stanie. Kierownictwo musi być zobowiązane do sprzedaży, która musi zostać sfinalizowana w ciągu roku od daty zaklasyfikowania.

W sprawozdaniu z całkowitych dochodów, przychody i koszty z działalności zaniechanej wykazuje się oddzielnie od przychodów i kosztów z działalności kontynuowanej, na poziomie zysku po opodatkowaniu, nawet jeżeli Grupa zachowuje po sprzedaży udziały niekontrolujące w jednostce zależnej. Dotyczący działalności zaniechanej zysk lub stratę (po opodatkowaniu) wykazuje się oddzielnie w jednej kwocie w sprawozdaniu z całkowitych dochodów.

Rzeczowe aktywa trwałe oraz aktywa niematerialne sklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży nie są amortyzowane.

11.18. Pochodne instrumenty finansowe i zabezpieczenia

Instrumenty pochodne, z których korzysta Grupa w celu zabezpieczenia się przed ryzykiem związanym ze zmianami kursów wymiany walut, to przede wszystkim kontrakty walutowe typu forward. Tego rodzaju pochodne instrumenty finansowe są wyceniane do wartości godziwej. Instrumenty pochodne wykazuje się jako aktywa finansowe, gdy ich wartość jest dodatnia, i jako zobowiązania finansowe – gdy ich wartość jest ujemna.

Mając na uwadze charakter zabezpieczeń oraz powiązanie z transakcjami zabezpieczanymi, pomimo braku zasad rachunkowości zabezpieczeń, wynik na realizacji oraz wycenie pochodnych instrumentów finansowych stanowiących ekonomiczne zabezpieczenie transakcji zakupu i sprzedaży oraz nie mający charakteru spekulacyjnego, koryguje odpowiednio przychody ze sprzedaży lub koszt własny sprzedanych produktów.

11.19. Zapasy

Zapasy są wyceniane według niższej z dwóch wartości: ceny nabycia/kosztu wytworzenia i możliwej do uzyskania ceny sprzedaży netto.

Materiały zakupione w celu wykorzystania do produkcji, które w momencie zakupu w jednoznaczny sposób identyfikuje się z realizowaną umową o usługę budowlaną, bądź innymi umowami o dostawę lub świadczenie usług wycenia się w ciągu roku obrotowego metodą szczegółowej identyfikacji poszczególnych cen zakupu dla konkretnej umowy. Na dzień bilansowy materiały wycenia się zgodnie z zasadami wyceny umów o usługę budowlaną (MSR 11), tj. wartość oraz koszty związane z nabyciem tych materiałów ujmują się w koszcie wytworzenia.

Zużycie pozostałych materiałów jest ujmowane w koszcie wytworzenia wg metody FIFO.

Zapasy są wykazywane w wartości netto (pomniejszonej o odpisy aktualizujące). Odpisy aktualizujące wartość zapasów tworzy się w związku z utratą ich wartości celem doprowadzenia wartości zapasów do poziomu wartości netto możliwej do odzyskania. Kwotę odpisów wartości zapasów do poziomu wartości netto możliwej do uzyskania oraz wszelkie straty w zapasach ujmują się jako koszt okresu, w którym odpis lub strata miały miejsce.

Ceną sprzedaży netto możliwą do uzyskania jest szacowana cena sprzedaży dokonywana w toku zwykłej działalności gospodarczej, pomniejszona o koszty wykończenia i szacowane koszty niezbędne do doprowadzenia sprzedaży do skutku.

11.20. Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności

Należności z tytułu dostaw i usług są ujmowane i wykazywane według kwot pierwotnie zafakturowanych, za wyjątkiem sytuacji, gdy wpływ wartości pieniądza w czasie jest istotny, z uwzględnieniem odpisu na utratę wartości.

Odpisy aktualizujące wartość należności zalicza się odpowiednio do kosztów operacyjnych lub do kosztów finansowych – zależnie od rodzaju należności, której dotyczy odpis.

W przypadku, gdy wpływ wartości pieniądza w czasie jest istotny, wartość należności jest ustalana poprzez zdyskontowanie prognozowanych przyszłych przepływów pieniężnych do wartości bieżącej, przy zastosowaniu stopy dyskontowej odzwierciedlającej aktualne oceny rynkowe wartości pieniądza w czasie. Wycena należności związana z odwracaniem dyskonta w związku z upływem czasu jest ujmowana jako przychody finansowe.

Pozostałe należności obejmują w szczególności zaliczki przekazane z tytułu przyszłych zakupów rzeczowych aktywów trwałych, aktywów niematerialnych oraz zapasów.

Zaliczki są prezentowane zgodnie z charakterem aktywów, do jakich się odnoszą – odpowiednio jako aktywa trwałe lub obrotowe. Jako aktywa niepieniężne zaliczki nie podlegają dyskontowaniu.

Należności budżetowe prezentowane są w ramach pozostałych aktywów niefinansowych, z wyjątkiem należności z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych, które stanowią w bilansie odrębną pozycję.

11.21. Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych

Środki pieniężne i lokaty krótkoterminowe wykazane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej obejmują w szczególności środki pieniężne w banku i w kasie oraz lokaty krótkoterminowe o pierwotnym okresie zapadalności nieprzekraczającym trzech miesięcy.

Saldo środków pieniężnych i ich ekwiwalentów wykazane w rachunku przepływów pieniężnych składa się z określonych powyżej środków pieniężnych i ich ekwiwalentów. W przypadku występowania kredytów w rachunkach bieżących stanowiących element zarządzania gotówką, z uwzględnieniem zapisów MSR 7, saldo środków pieniężnych prezentuje się w rachunku przepływów pieniężnych po pomniejszeniu o niespłacone kredyty w rachunkach bieżących.

11.22. Kapitał podstawowy

Kapitał podstawowy w sprawozdaniu finansowym wykazuje się w wysokości określonej w statucie i wpisanej w rejestrze sądowym Spółki. Zadeklarowane, lecz nie wniesione wkłady kapitałowe ujmują się jako należne wkłady na poczet kapitału – jako wielkość ujemną. Akcje własne ujmują się jako odrębną kategorię kapitału własnego ze znakiem ujemnym.

11.23. Rezerwy

Grupa tworzy rezerwy wówczas, gdy na Spółce ciąży istniejący obowiązek (prawny lub zwyczajowo oczekiwany) wynikający ze zdarzeń przeszłych i gdy prawdopodobne jest, że wypełnienie tego obowiązku spowoduje konieczność wypływu korzyści ekonomicznych oraz można dokonać wiarygodnego oszacowania kwoty tego zobowiązania. Jeżeli Grupa spodziewa się, że koszty objęte rezerwą zostaną zwrócone, na przykład na mocy umowy ubezpieczenia, wówczas zwrot ten jest ujmowany jako odrębny składnik aktywów, ale tylko wtedy, gdy jest rzeczą praktycznie pewną, że zwrot ten rzeczywiście nastąpi. Koszty dotyczące danej rezerwy są wykazane w zysku lub stracie po pomniejszeniu o wszelkie zwroty.

Utworzone rezerwy zalicza się odpowiednio do kosztów operacyjnych, pozostałych kosztów operacyjnych, kosztów finansowych, zależnie od okoliczności, z którymi przyszłe zobowiązania się wiążą.

Jeżeli skutek zmiany wartości pieniądza w czasie jest istotny, kwota rezerwy odpowiada bieżącej wartości nakładów, które jak się oczekuje będą niezbędne do wypełnienia tego obowiązku.

Stopę dyskontową ustala się przed opodatkowaniem, czyli odzwierciedla ona bieżącą ocenę rynku odnośnie wartości pieniądza w czasie oraz ryzyko związane konkretnie z danym składnikiem zobowiązań. Stopy dyskontowej nie obciąża ryzyko, o które skorygowano szacunki przyszłych przepływów pieniężnych. Jeżeli zastosowana została metoda polegająca na dyskontowaniu, zwiększenie rezerwy w związku z upływem czasu jest ujmowane jako koszty finansowe.

11.24. Oprocentowane kredyty bankowe, pożyczki i papiery dłużne

W momencie początkowego ujęcia, wszystkie kredyty bankowe, pożyczki i papiery dłużne są ujmowane według ceny nabycia odpowiadającej wartości godziwej, pomniejszonej o koszty związane z uzyskaniem kredytu lub pożyczki.

Po początkowym ujęciu oprocentowane kredyty, pożyczki i papiery dłużne są następnie wyceniane według zamortyzowanego kosztu, przy zastosowaniu metody efektywnej stopy procentowej. Przy ustalaniu zamortyzowanego kosztu uwzględnia się koszty związane z uzyskaniem kredytu lub pożyczki oraz dyskonta lub premie uzyskane przy rozliczeniu zobowiązania.

Przychody i koszty są ujmowane w sprawozdaniu z całkowitych dochodów z chwilą usunięcia zobowiązania ze sprawozdania z sytuacji finansowej, a także w wyniku naliczania odpisu oraz w wyniku rozliczania metodą efektywnej stopy procentowej.

11.25. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania

Zobowiązania krótkoterminowe z tytułu dostaw i usług wykazywane są w kwocie wymagającej zapłaty.

Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy obejmują zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu oraz zobowiązania finansowe pierwotnie zakwalifikowane, ze względu na spełnienie określonych warunków, do kategorii wycenianych do wartości godziwej przez wynik finansowy.

Zobowiązania finansowe są klasyfikowane jako przeznaczone do obrotu, jeżeli zostały nabyte dla celów sprzedaży w niedalekiej przyszłości. Instrumenty pochodne, włączając wydzielone instrumenty wbudowane, są również klasyfikowane jako przeznaczone do obrotu, chyba że są uznane za efektywne instrumenty zabezpieczające. Zobowiązania finansowe mogą być przy pierwotnym ujęciu zakwalifikowane do kategorii wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy, jeżeli poniższe kryteria są spełnione: (i) taka kwalifikacja eliminuje lub znacząco obniża niespójność traktowania, gdy zarówno wycena jak i zasady rozpoznawania strat lub zysków podlegają innym regulacjom; lub (ii) zobowiązania są częścią grupy zobowiązań finansowych, które są zarządzane i oceniane w oparciu o wartość godziwą, zgodnie z udokumentowaną strategią zarządzania ryzykiem; lub (iii) zobowiązania finansowe zawierają wbudowane instrumenty pochodne, które powinny być oddzielnie ujmowane.

Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy są wyceniane w wartości godziwej, uwzględniając ich wartość rynkową na dzień bilansowy bez uwzględnienia kosztów transakcji sprzedaży. Zmiany w wartości godziwej tych instrumentów są ujmowane w wyniku okresu jako koszty lub przychody finansowe.

Inne zobowiązania finansowe, niebędące instrumentami finansowymi wycenianymi w wartości godziwej przez wynik finansowy, są wyceniane według zamortyzowanego kosztu przy użyciu metody efektywnej stopy procentowej.

Grupa wyłącza ze swojego skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej zobowiązanie finansowe, gdy zobowiązanie wygasło – to znaczy, kiedy obowiązek określony w umowie został wypełniony, umorzony lub wygasł. Zastąpienie dotychczasowego instrumentu dłużnego przez instrument o zasadniczo różnych warunkach dokonywane pomiędzy tymi samymi podmiotami Grupa ujmuje jako wygaśnięcie pierwotnego zobowiązania finansowego i ujęcie nowego zobowiązania finansowego. Podobnie znaczące modyfikacje warunków umowy dotyczącej istniejącego zobowiązania finansowego Grupa ujmuje jako wygaśnięcie pierwotnego i ujęcie nowego zobowiązania finansowego. Powstające z tytułu zamiany różnice odnośnych wartości bilansowych wykazuje się w zysku lub stracie.

Pozostałe zobowiązania obejmują w szczególności zobowiązania z tytułów publiczno-prawnych oraz wynagrodzeń. Pozostałe zobowiązania ujmowane są w kwocie wymagającej zapłaty.

11.26. Świadczenia pracownicze

Zgodnie z zakładowymi systemami wynagradzania, pracownicy Grupy mają prawo do nagród jubileuszowych po przepracowaniu określonej liczby lat oraz do odpraw emerytalnych/ rentowych w momencie przechodzenia na emeryturę/rentę.

Zgodnie z wewnętrznymi regulacjami jednostki dokonują również odpisów na ZFŚS dla wywodzących się z nich emerytów.

Grupa uznaje koszty z tych tytułów na bazie memoriałowej.

Wysokość nagrody uzależniona jest od stażu pracy i przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia. Pracownicy otrzymują również jednorazowe wypłaty z tytułu przejścia na emeryturę. Odprawy rentowe przysługują pracownikom, którzy nabyli trwałą niezdolność do pracy. Wielkość wypłat zależy od stażu pracy oraz przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia.

Grupa ujmuje rezerwę z tytułu odpraw emerytalnych, odpraw rentowych, odpisów na ZFŚS i nagród jubileuszowych w celu przyporządkowania kosztów do okresów, których dotyczą. Według MSR 19 nagrody jubileuszowe są innymi długoterminowymi świadczeniami pracowniczymi, natomiast odprawy emerytalne, odprawy rentowe oraz odpisy na ZFŚS są programami określonych świadczeń po okresie zatrudnienia. Wartość bieżąca tych zobowiązań na koniec każdego okresu sprawozdawczego jest obliczona przez niezależnego aktuarusza. Naliczone zobowiązania są równe zdyskontowanym płatnościom, które w przyszłości zostaną dokonane, z uwzględnieniem rotacji zatrudnienia i dotyczą okresu do końca okresu sprawozdawczego. Informacje demograficzne oraz informacje o rotacji zatrudnienia oparte są o dane historyczne.

Wycena aktuarialna świadczeń długo- i krótkoterminowych dokonywana jest nie rzadziej niż na koniec każdego roku obrotowego.

Ponowna wycena zobowiązań z tytułu świadczeń pracowniczych dotyczących programów określonych świadczeń obejmująca zyski i straty aktuarialne ujmowana jest w innych całkowitych dochodach i nie podlega późniejszej reklasyfikacji do zysku lub straty.

11.27. Podatki

11.27.1. Podatek dochodowy

Podatek dochodowy wykazany w wyniku okresu obejmuje rzeczywiste obciążenie podatkowe za dany okres sprawozdawczy, ustalone przez Grupę zgodnie z obowiązującymi przepisami ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych ewentualne korekty rozliczeń podatkowych za lata ubiegłe oraz zmianę stanu aktywa z tytułu podatku odroczonego oraz rezerwy na podatek odroczonego nie rozliczaną z kapitałem własnym.

11.27.1.1. Podatek bieżący

Zobowiązania i należności z tytułu bieżącego podatku za okres bieżący i okresy poprzednie wycenia się w wysokości kwot przewidywanej zapłaty na rzecz organów podatkowych (podlegających zwrotowi od organów podatkowych) z zastosowaniem stawek podatkowych i przepisów podatkowych, które prawnie lub faktycznie już obowiązywały na dzień bilansowy.

11.27.1.2. Podatek odroczony

Na potrzeby sprawozdawczości finansowej podatek odroczony jest tworzony w stosunku do wszystkich różnic przejściowych występujących na koniec okresu sprawozdawczego między wartością podatkową aktywów i zobowiązań a ich wartością bilansową wykazaną w sprawozdaniu finansowym.

Rezerwa na podatek odroczony ujmowana jest w odniesieniu do wszystkich dodatnich różnic przejściowych:

- z wyjątkiem sytuacji, gdy rezerwa na podatek odroczony powstaje w wyniku początkowego ujęcia wartości firmy lub początkowego ujęcia składnika aktywów bądź zobowiązania przy transakcji nie stanowiącej połączenia jednostek gospodarczych i w chwili jej zawierania nie mającej wpływu ani na wynik finansowy brutto, ani na dochód do opodatkowania czy stratę podatkową oraz
- w przypadku dodatnich różnic przejściowych wynikających z inwestycji w jednostkach zależnych lub stowarzyszonych i udziałów we wspólnych przedsięwzięciach – z wyjątkiem sytuacji, gdy terminy odwracania się różnic przejściowych podlegają kontroli inwestora i gdy prawdopodobne jest, iż w dającej się przewidzieć przyszłości różnice przejściowe nie ulegną odwróceniu.

Aktywa z tytułu podatku odroczonego ujmowane są w odniesieniu do wszystkich ujemnych różnic przejściowych, w takiej wysokości, w jakiej jest prawdopodobne, że zostanie osiągnięty dochód do opodatkowania, który pozwoli wykorzystać ww. różnice, aktywa i straty:

- z wyjątkiem sytuacji, gdy aktywa z tytułu odroczonego podatku dotyczące ujemnych różnic przejściowych powstają w wyniku początkowego ujęcia składnika aktywów bądź zobowiązania przy transakcji nie stanowiącej połączenia jednostek gospodarczych i w chwili jej zawierania nie mają wpływu ani na wynik finansowy brutto, ani na dochód do opodatkowania czy stratę podatkową oraz
- w przypadku ujemnych różnic przejściowych z tytułu inwestycji w jednostkach zależnych lub stowarzyszonych oraz udziałów we wspólnych przedsięwzięciach, składnik aktywów z tytułu odroczonego podatku jest ujmowany w sprawozdaniu z sytuacji finansowej jedynie w takiej wysokości, w jakiej jest prawdopodobne, iż w dającej się przewidzieć przyszłości ww. różnice przejściowe ulegną odwróceniu i osiągnięty zostanie dochód do opodatkowania, który pozwoli na potrącenie ujemnych różnic przejściowych.

Wartość bilansową składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego weryfikuje się na każdy dzień bilansowy. Grupa obniża wartość bilansową składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego w zakresie, w jakim nie jest prawdopodobne osiągnięcie dochodu do opodatkowania wystarczającego do częściowego lub całkowitego zrealizowania składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego. Nieujęte aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego podlegają weryfikacji na każdy dzień bilansowy i ujmowane są w takim zakresie, w jakim prawdopodobne staje się, że przyszły dochód do opodatkowania pozwoli na ich zrealizowanie.

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego ustala się w wysokości kwoty przewidzianej w przyszłości do odliczenia od podatku dochodowego, w związku z ujemnymi różnicami przejściowymi, które spowodują w przyszłości zmniejszenie podstawy obliczenia podatku dochodowego oraz straty podatkowej możliwej do odliczenia, ustalonej przy uwzględnieniu zasady ostrożności. Aktywa z tytułu podatku dochodowego wykazywane są tylko wtedy, gdy ich realizacja jest prawdopodobna.

Rezerwę z tytułu odroczonego podatku dochodowego tworzy się w wysokości kwoty podatku dochodowego, wymagającej w przyszłości zapłaty, w związku z występowaniem dodatnich różnic przejściowych, to jest różnic, które spowodują zwiększenie podstawy obliczenia podatku dochodowego w przyszłości.

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego i rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego wycenia się z zastosowaniem stawek podatkowych, które według przewidywań będą stosowane, gdy składnik aktywów zostanie zrealizowany lub rezerwa rozwiązana, przyjmując stawki podatkowe (i przepisy podatkowe), które obowiązywały prawnie lub co do których proces legislacyjny zasadniczo się zakończył na dzień bilansowy.

Podatek dochodowy dotyczący pozycji ujmowanych poza zyskiem lub stratą jest ujmowany poza zyskiem lub stratą: w innych całkowitych dochodach dotyczący pozycji ujętych w innych całkowitych dochodach lub bezpośrednio w kapitale własnym dotyczący pozycji ujętych bezpośrednio w kapitale własnym.

Grupa kompensuje ze sobą aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego z rezerwami z tytułu odroczonego podatku dochodowego wtedy i tylko wtedy, gdy posiada możliwy do wyegzekwowania tytuł prawny do przeprowadzenia kompensat należności ze zobowiązaniami z tytułu bieżącego podatku i odroczony podatek dochodowy ma związek z tym samym podatnikiem i tym samym organem podatkowym.

11.27.2. Podatek od towarów i usług

Przychody, koszty, aktywa i zobowiązania są ujmowane po pomniejszeniu o wartość podatku od towarów i usług, z wyjątkiem:

- gdy podatek od towarów i usług zapłacony przy zakupie aktywów lub usług nie jest możliwy do odzyskania od organów podatkowych; wtedy jest on ujmowany odpowiednio jako część ceny nabycia składnika aktywów lub jako część pozycji kosztowej oraz
- należności i zobowiązań, które są wykazywane z uwzględnieniem kwoty podatku od towarów i usług.

Kwota netto podatku od towarów i usług możliwa do odzyskania lub należna do zapłaty na rzecz organów podatkowych jest ujęta w sprawozdaniu z sytuacji finansowej jako część należności lub zobowiązań.

11.28. Przychody

Przychody są ujmowane w takiej wysokości, w jakiej jest prawdopodobne, że Grupa uzyska korzyści ekonomiczne związane z daną transakcją oraz gdy kwotę przychodów można wycenić w wiarygodny sposób. Przychody są rozpoznawane w wartości godziwej zapłaty otrzymanej lub należnej, po pomniejszeniu o podatek od towarów i usług (VAT) oraz rabaty. Przy ujmowaniu przychodów obowiązują również kryteria przedstawione poniżej.

11.28.1. Sprzedaż towarów i produktów.

Przychody są ujmowane, jeżeli znaczące ryzyko i korzyści wynikające z prawa własności do towarów i produktów zostały przekazane nabywcy oraz gdy kwotę przychodów można wycenić w wiarygodny sposób a koszty poniesione można wiarygodnie oszacować.

Do przychodów zalicza się kwoty należne za sprzedane wyroby gotowe, towary, materiały oraz pozostałe usługi dotyczące działalności podstawowej ustalone w oparciu o cenę netto, po skorygowaniu o udzielone rabaty i upusty oraz o podatek akcyzowy.

11.28.2. Świadczenie usług

Przychody z wykonania niezakończonych usług długoterminowej w okresie od dnia zawarcia umowy do dnia bilansowego – po odliczeniu przychodów, które wpłynęły na wynik finansowy w ubiegłych okresach sprawozdawczych – ustala się proporcjonalnie do stopnia jej realizacji, jeżeli stopień ten można ustalić w sposób wiarygodny. W zależności od rodzaju transakcji stopień zaawansowania realizacji usługi można ustalić w oparciu o następujące metody:

- pomiary wykonanych prac,
- procentowe ujęcie wykonanych prac na dany dzień w stosunku do całości prac, które mają być wykonane lub
- stosunek kosztów poniesionych na dany dzień do całkowitych szacowanych kosztów niezbędnych do zrealizowania zlecenia.

Do kosztów poniesionych na dany dzień zalicza się jedynie te koszty, które dotyczą usług wykonanych do tego dnia. Jedynie koszty dotyczące usług już wykonanych lub usług, które mają być wykonane, zalicza się do całkowitych szacowanych kosztów transakcji.

Jeżeli wyniku kontraktu nie można wiarygodnie oszacować, wówczas przychody uzyskiwane z tytułu tego kontraktu są ujmowane tylko do wysokości poniesionych kosztów, które jednostka spodziewa się odzyskać.

11.28.3. Odsetki

Przychody z tytułu odsetek są ujmowane sukcesywnie w miarę ich narastania (z uwzględnieniem metody efektywnej stopy procentowej, stanowiącej stopę dyskontującą przyszłe wpływy gotówkowe przez szacowany okres użytkowania instrumentów finansowych) w stosunku do wartości bilansowej netto danego składnika aktywów finansowych.

11.28.4. Dywidendy

Dywidendy są ujmowane w momencie ustalenia praw akcjonariuszy do ich otrzymania.

11.28.5. Przychody z tytułu wynajmu

Przychody z tytułu wynajmu nieruchomości inwestycyjnych ujmowane są metodą liniową przez okres wynajmu w stosunku do otwartych umów.

11.28.6. Umowy o usługi budowlane

Umowy o usługi budowlane to kontrakty handlowe związane z podstawową działalnością operacyjną Spółki, których przedmiotem jest budowa składnika aktywów lub zespołu aktywów, które są ze sobą ściśle powiązane lub wzajemnie zależne pod względem projektowym, technologicznym lub ze względu na ich funkcję użytkową czy ostateczne przeznaczenie lub sposób użytkowania. Większość umów zawieranych jest w cenach stałych i jest rozliczanych zgodnie z metodą stopnia zaawansowania kontraktu.

Przychody całkowite z umowy zawierają początkową kwotę przychodów ustaloną w umowie oraz zmiany dokonywane w trakcie wykonywania umowy, roszczenia oraz premie.

Zmiany w przychodach z umowy są uwzględniane, jeżeli istnieje prawdopodobieństwo, że odbiorca zaakceptuje zmiany i kwoty przychodów wynikające z tych zmian, oraz wartość tych przychodów może być wiarygodnie wyceniona. Przychody z umowy wycenia się w wartości godziwej otrzymanej lub należnej zapłaty.

Na całkowity koszt umowy składają się koszty, które bezpośrednio lub z wykorzystaniem racjonalnych metod alokacji można przyporządkować do konkretnej umowy oraz inne koszty, którymi, zgodnie z warunkami umowy, można obciążyć zamawiającego.

Skutki zmian szacunków przychodów lub kosztów związanych z umową oraz skutki zmian szacunków wyników umowy ujmuje się jako zmianę wartości szacunkowej zgodnie z MSR 8 (Zasady (polityka) rachunkowości, zmiany wartości szacunkowych i korygowanie błędów). Zmienione szacunki stosuje się do określenia wysokości przychodów i kosztów ujętych w skonsolidowanym sprawozdaniu z całkowitych dochodów w okresie sprawozdawczym, w którym nastąpiły zmiany, oraz w okresach następujących.

Przychód na koniec okresu sprawozdawczego ustala się proporcjonalnie do stopnia zaawansowania realizacji umowy, po odliczeniu przychodów, które wpłynęły na wynik finansowy w poprzednich okresach sprawozdawczych.

11.28.7. Dotacje rządowe

Jeżeli istnieje uzasadniona pewność, że dotacja zostanie uzyskana oraz spełnione zostaną wszystkie związane z nią warunki, wówczas dotacje rządowe są ujmowane według ich wartości godziwej.

Jeżeli dotacja dotyczy danej pozycji kosztowej, wówczas jest ona ujmowana jako przychód w sposób współmierny do kosztów, które dotacja ta ma w zamierzeniu kompensować. Jeżeli dotacja dotyczy składnika aktywów, wówczas jej wartość godziwa jest ujmowana na koncie przychodów przyszłych okresów, a następnie stopniowo, drogą równych odpisów rocznych, odpisywana do rachunku zysków i strat przez szacowany okres użytkowania związanego z nią składnika aktywów.

11.29. Zysk netto na jedną akcję

Zysk netto na akcję dla każdego okresu jest obliczony poprzez podzielenie zysku netto za dany okres przez średnią ważoną liczbę akcji Spółki w danym okresie sprawozdawczym. Grupa nie prezentuje rozwodnionego zysku/straty na akcję, ponieważ nie występują rozwodniające potencjalne akcje zwykłe.

12. Segmenty operacyjne

Zarządzanie Grupą odbywa się w podziale na segmenty, odpowiednio do rodzaju oferowanych wyrobów i usług. Każdy z segmentów stanowi część składową Grupy osiągającą przychody i ponoszącą koszty, zgodnie z MSSF 8 *Segmenty operacyjne*.

Grupa wyodrębnia następujące segmenty działalności, w których działają poszczególne spółki:

Segmenty operacyjne	Spółki działające w segmencie
Obiekty energetyczne i ochrony środowiska	RAFAKO S.A. E001RK Sp. z o.o. E003B7 Sp. z o.o.
Paleniska i młyny – działalność zaniechana	FPM S.A. Palservis Sp. z o.o.
Pozostałe segmenty	PGL – DOM Sp. z o.o. RAFAKO ENGINEERING Sp. z o.o. ENERGOTECHNIKA Engineering Sp. z o.o. RAFAKO ENGINEERING SOLUTION doo. RAFAKO Hungary Kft.

Segment obiekty energetyczne i ochrony środowiska oferuje bloki energetyczne, kotły: rusztowe, pyłowe, z cyrkulacyjnym i stacjonarnym złożem fluidalnym i odzyskowe, obiekty i instalacje towarzyszące kotłom energetycznym, technologie mokrego, półsuchego i suchego odsiarczania spalin, technologie odazotowania spalin, urządzenia odpylające obejmujące elektrofiltry i filtry workowe oraz instalacje termicznej utylizacji odpadów komunalnych i przemysłowych. Jest dostawcą zarówno dla energetyki zawodowej, jak i przemysłowej.

W skład pozostałych segmentów wchodzi segmenty nie osiągające progów ilościowych określonych w MSSF 8, w tym zarządzanie nieruchomościami oraz usługi projektowe świadczone przez pozostałe jednostki Grupy.

Zarząd monitoruje oddzielnie wyniki operacyjne segmentów w celu podejmowania decyzji dotyczących alokacji zasobów, oceny skutków tej alokacji oraz wyników działalności. Podstawą oceny wyników działalności jest zysk lub strata na działalności operacyjnej.

Segment paleniska i młyny oferujący młyny do przemiału węgla kamiennego i brunatnego, ruszty mechaniczne i dopalające, odżuźlacze stosowane w maszynach i urządzeniach energetycznych oraz części zamienne do wyżej wymienionych urządzeń został zakwalifikowany jako działalność zaniechana. Szczegółowe dane finansowe dotyczące działalności zaniechanej zostały zaprezentowane w nocie 17.

Okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2014 roku lub na dzień 31 grudnia 2014 roku	<i>Obiekty energetyczne i ochrony środowiska</i>	<i>Pozostałe segmenty</i>	<i>Segmenty razem</i>	<i>Paleniska i młyny – działalność zaniechana</i>	<i>Eliminacje i pozycje nieprzypisane</i>	<i>Razem</i>
Przychody						
Sprzedaż na rzecz klientów zewnętrznych	1 175 898	9 754	1 185 652	71 191	(73 371)	1 183 472
Sprzedaż między segmentami	778	25 811	26 589		(26 589)	
	<u>1 176 676</u>	<u>35 565</u>	<u>1 212 241</u>	<u>71 191</u>	<u>(99 960)</u>	<u>1 183 472</u>
Przychody ze sprzedaży ogółem						
Koszty sprzedanych produktów i materiałów	(1 070 062)	(29 372)	(1 099 434)	(56 758)	92 829	(1 063 363)
Wynik						
Zysk (strata) na sprzedaży	106 614	6 193	112 807	14 433	(7 131)	120 109
Pozostałe przychody (koszty)	(77 598)	(4 783)	(82 381)	(9 756)	9 747	(82 390)
Zysk (strata) z działalności operacyjnej	29 016	1 410	30 426	4 677	2 616	37 719
Przychody (koszty) finansowe	(530)	164	(366)	228	(3 164)	(3 302)
Zysk (strata) przed opodatkowaniem	28 486	1 574	30 060	4 905	(548)	34 417
Podatek dochodowy	(4 125)	(409)	(4 534)	(940)	(345)	(5 819)
	<u>24 361</u>	<u>1 165</u>	<u>25 526</u>	<u>3 965</u>	<u>(893)</u>	<u>28 598</u>
Zysk (strata) netto z działalności kontynuowanej						
Amortyzacja	10 422	920	11 342	1 572	(76)	12 838
Udział w zyskach jednostek stowarzyszonych	-	-	-		-	-
Aktywa i zobowiązania na dzień 31 grudnia 2014 roku						
Aktywa	<u>1 099 636</u>	<u>51 256</u>	<u>1 150 892</u>	<u>72 907</u>	<u>(77 237)</u>	<u>1 146 562</u>
Zobowiązania	<u>821 898</u>	<u>15 242</u>	<u>837 140</u>	<u>14 874</u>	<u>(18 906)</u>	<u>833 108</u>
Inne informacje						
Inwestycje w jednostki stowarzyszone	-	-	-		-	-
Nakłady inwestycyjne	16 197	1 233	17 430	1 243	(118)	18 555

Okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2013 roku lub na dzień 31 grudnia 2013 roku (przekształcone)	<i>Obiekty energetyczne i ochrony środowiska</i>	<i>Pozostałe segmenty</i>	<i>Segmenty razem</i>	<i>Paleniska i młyny - działalność zaniechana</i>	<i>Korekty konsolidacyjne</i>	<i>Razem</i>
Przychody						
Sprzedaż na rzecz klientów zewnętrznych	739 333	10 971	750 304	85 711	(87 912)	748 103
Sprzedaż między segmentami	256	9 854	10 110	2 201	(12 311)	-
	<u>739 589</u>	<u>20 825</u>	<u>760 414</u>	<u>87 912</u>	<u>(100 223)</u>	<u>748 103</u>
Przychody ze sprzedaży ogółem						
Koszty sprzedanych produktów i materiałów	(700 564)	(16 864)	(717 428)	(73 196)	85 490	(705 134)
Wynik						
Zysk (strata) na sprzedaży	39 025	3 961	42 986	14 716	(14 733)	42 969
Pozostałe przychody (koszty)	(70 298)	(2 413)	(72 711)	(10 692)	10 714	(72 689)
Zysk (strata) z działalności operacyjnej	(31 273)	1 548	(29 725)	4 024	(4 019)	(29 720)
Przychody (koszty) finansowe	(16 554)	108	(16 446)	658	(641)	(16 429)
Wynik na utracie kontroli nad jednostką zależną	(94 205)	-	(94 205)	-	-	(94 205)
Zysk (strata) przed opodatkowaniem	(142 032)	1 656	(140 376)	4 682	(4 660)	(140 354)
Podatek dochodowy	2 249	(274)	1 975	(947)	943	1 971
	<u>(139 783)</u>	<u>1 382</u>	<u>(138 401)</u>	<u>3 735</u>	<u>(3 717)</u>	<u>(138 383)</u>
Zysk (strata) netto z działalności kontynuowanej						
Amortyzacja	10 243	789	11 032	1 688	(75)	12 645
Udział w zyskach jednostek stowarzyszonych	-	-	-	-	-	-
Aktywa i zobowiązania na dzień 31 grudnia 2013 roku						
Aktywa	1 008 360	44 888	1 053 248	80 694	(68 540)	1 065 402
Zobowiązania	<u>751 407</u>	<u>10 190</u>	<u>761 597</u>	<u>16 788</u>	<u>(7 072)</u>	<u>771 313</u>
Inne informacje						
Inwestycje w jednostki stowarzyszone	-	-	-	-	-	-
Nakłady inwestycyjne	4 049	906	4 955	3 257	(118)	8 094

13. Sezonowość lub cykliczność działalności Grupy

Działalność spółek wchodzących w skład Grupy nie cechuje się sezonowością ani cyklicznością istotnie wpływającą na wynik finansowy Grupy.

14. Informacje dotyczące umów o usługę budowlaną

Przychody z tytułu umów o usługę budowlaną są ujmowane na podstawie stopnia zaawansowania ich realizacji. Procentowy stan zaawansowania realizacji usługi ustalany jest jako stosunek kosztów poniesionych do sumy szacowanych kosztów niezbędnych do zrealizowania umowy.

Poniższa tabela przedstawia skutki wyceny umów o usługę budowlaną, w tym przychody oraz koszty realizowanych umów w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2014 roku oraz dnia 31 grudnia 2013 roku, jak również kwoty należne zamawiającym oraz kwoty należne od zamawiających z tytułu prac wynikających z realizowanych umów na podane powyżej daty.

	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013
Poniesione koszty umów (narastająco)	2 853 112	2 147 828
Ujęte zyski pomniejszone o ujęte straty (narastająco)	171 452	131 747
Przychody z umowy obliczone wg stopnia zaawansowania wykonania umowy (narastająco)	3 024 564	2 279 575
Należności uwarunkowane wykonaniem umowy (faktury częściowe narastająco)	2 929 213	2 199 760
Kwota brutto należna Zamawiającym z tytułu prac wynikających z umowy (pasywa), w tym:	(207 271)	(110 646)
- zaliczki otrzymane (zobowiązania z tytułu zaliczek)	(125 433)	(108 149)
- korekta wartości zaliczek z tytułu kwot należnych od Zamawiających	44 258	88 244
- kwota brutto należna zamawiającym z tytułu wyceny kontraktów	(126 096)	(90 741)
Rozliczenia międzyokresowe z tytułu wyceny umów o usługę budowlaną, w tym:	257 803	168 211
- kwota brutto należna od Zamawiających z tytułu prac wynikających z umowy (aktywo)	209 456	168 211
- koszty pozyskania kontraktów i pozostałe koszty kontraktów rozliczane w czasie	48 347	-
Rezerwa na kary z tytułu nieterminowej realizacji umów lub niedotrzymania gwarantowanych parametrów technicznych	(1 946)	(50 192)
Rezerwa na straty wynikające z umów	(30 321)	(35 707)

Spółki Grupy każdorazowo analizują umowy pod kątem potencjalnych strat, które ujemne są bezzwłocznie jako koszt zgodnie z MSR 11.36. W ramach wyceny umów o usługę budowlaną, zgodnie z MSR 11.11-15 Grupa uwzględniła odpowiednio szacunki kar z tytułu opóźnień w realizacji umów lub niedotrzymania gwarantowanych parametrów technicznych. Szacunki wielkości kar prowadzone są w oparciu o dokumentację źródłową dotyczącą stwierdzonych opóźnień w realizacji prac lub problemów dotyczących gwarantowanych parametrów technicznych, w oparciu o założenia umowne oraz szacunek kierownictwa dotyczący ryzyka ich wystąpienia. Poziom szacowanego ryzyka uzależniony jest w znacznej części od czynników zewnętrznych będących częściowo poza kontrolą i może ulec zmianie w kolejnych okresach. Realizacja części kontraktów w odniesieniu do których rozpoznano rezerwę na kary z tytułu nieterminowej realizacji umów lub niedotrzymania gwarantowanych parametrów technicznych, obarczona jest ryzykiem powstania sporu arbitrażowego, który w ocenie Spółek Grupy Kapitałowej rodzi ryzyko o nieokreślonych konsekwencjach.

Znaczący spadek stanu rezerw z tytułu kar umownych był spowodowany głównie zawarciem porozumienia ze znaczącym Klientem, na mocy którego jednostka dominująca została zwolniona z obowiązku zapłaty kar umownych w zamian za przedłużenie okresu gwarancji.

W pozycji „Koszty pozyskania kontraktów i pozostałe koszty kontraktów rozliczane w czasie” Grupa ujmuje rozliczenia międzyokresowe kosztów pozyskania kontraktów oraz kosztów gwarancji bankowych i ubezpieczeniowych związanych z realizacją kontraktów.

Informacje dotyczące kluczowych kontraktów realizowanych przez Grupę**Projekt Opole**

W lutym 2012 roku jednostka dominująca jako lider Konsorcjum (RAFAKO S.A., Polimex-Mostostal S.A., Mostostal Warszawa S.A.) podpisała umowę z firmą PGE Elektrownia Opole S.A. (obecnie PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A. – „Zamawiający”), o wartości 9,4 mld złotych, której przedmiotem jest zaprojektowanie, dostawa, wykonanie prac budowlanych, montaż, uruchomienie i wszystkie związane z tym procesem usługi, wykonane na zasadzie „pod klucz”, obiektu składającego się z bloku energetycznego nr 5 oraz nr 6 w Elektrowni Opole wraz z urządzeniami i wyposażeniem, jak również związanymi z nimi budynkami oraz budowlami. W/w Konsorcjum o wskazany projekt konkurowało m.in. ze spółką Alstom Power Sp. z o.o. (dalej „Alstom”).

Począwszy od drugiej połowy 2011 roku pomiędzy spółkami Grupy RAFAKO oraz spółkami Grupy Alstom doszło do powstania wzajemnych roszczeń związanych z wspólnie realizowanymi projektami, o których Grupa informowała w poprzednich raportach.

W dniu 15 października 2013 roku podpisano ugodę pomiędzy spółkami z Grupy Alstom a RAFAKO S.A., która kompleksowo uregulowała:

- zasady rozliczeń finansowych,
- zrzeczenie się wzajemnych roszczeń pomiędzy RAFAKO S.A. oraz Grupą Alstom,
- zakres współpracy pomiędzy stronami w ramach projektów realizowanych przez RAFAKO S.A.

Kluczowe postanowienia ostatecznej Ugody:

- Spółki z Grupy Alstom zobowiązane zostały do dokonania zapłaty na rzecz RAFAKO S.A. kwoty 43,5 miliona euro,
- RAFAKO S.A. oraz Grupa Alstom zrzekły się dotychczasowych wzajemnych roszczeń związanych z projektami Karlsruhe, Westfalen i Bełchatów, oraz wycofały pozwy oraz wnioski o arbitraż złożone w związku z wskazanymi sporami,
- RAFAKO S.A. zobowiązało się do współpracy z Grupą Alstom w związku z Kontraktem Opole w tym do podzlecenia na rzecz Grupy Alstom 100% zakresu prac przypadających na Spółkę zgodnie z Kontraktem Opole. Szczegółowe zasady współpracy oraz zakres prac zleconych na rzecz Grupy Alstom uregulowany został w Porozumieniu zawartym w dniu 25 października 2013 roku pomiędzy Alstom, Konsorcjum firm: RAFAKO S.A. Polimex-Mostostal S.A. Mostostal Warszawa S.A., PGE oraz spółkami celowymi każdego z konsorcjantów (SPV).

Wycofanie wszystkich pozwów i zawarcie ugody oraz zapłata środków pieniężnych wynikająca z zawartego porozumienia zamknęła wszystkie rozliczenia, spory, kwestie kar i roszczeń pomiędzy RAFAKO S.A. a spółkami Grupy Alstom w związku z powyżej opisanymi projektami.

W dniu 11 października 2013 roku Konsorcjum zawarło z Zamawiającym aneks do Umowy, w którym do listy podwykonawców dopisana została spółka Alstom.

Jednostka dominująca RAFAKO S.A. zleciła swojej spółce zależnej tj. E001RK Sp. z o.o. („SPV-Rafako”) jako podwykonawcy realizację 100% zakresu prac i usług związanych z budową bloków w Elektrowni Opole. Wynagrodzenie SPV-Rafako za realizację prac i usług zostało określone na poziomie PLN 3,96 mld złotych.

SPV-Rafako zawarła z Alstom umowę podwykonawczą na mocy której SPV-Rafako powierzyła Alstom 100% zakresu prac i usług wchodzących w zakres prac Spółki w ramach Projektu Opole. Alstom przejął wszelką odpowiedzialność za realizację kontraktu wobec Zamawiającego.

Do dnia 30 września 2014 roku doszło do podpisania z Alstom jednej umowy z jednostką zależną ENERGOTECHNIKĄ ENGINEERING Sp. z o.o. na wykonanie określonego zakresu dokumentacji.

Zasady rozliczania kontraktu Opole:

Prezentacja przychodów i kosztów wynikających z tego kontraktu nie ma wpływu na wartości wykazane w sprawozdaniu z całkowitych dochodów Grupy.

Wartość rozrachunków wynikających z tego kontraktu nie ma wpływu na wartości zaprezentowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej Grupy.

Płatności wynikające z kontraktu, po spełnieniu warunków płatności są dokonywane przez Klienta bezpośrednio na rzecz Alstom.

Wpływ realizacji Projektu Opole na wyniki Grupy może mieć miejsce w sytuacji, gdy jednostka dominująca stanie się podwykonawcą Alstom w zakresie zaprojektowania i budowy tzw. wyspy kotłowej obejmującej kocioł, odsiarczanie, odpylanie, odazotowanie i wszelkie urządzenia związane z pracą tych obiektów – podstawowy zakres działalności Spółki).

Projekt Jaworzno

W dniu 24 stycznia 2013 roku jednostka dominująca otrzymała zawiadomienie od firmy TAURON Wytwarzanie S.A. („Zamawiający”) o wyborze oferty złożonej przez Konsorcjum firm: RAFAKO S.A. (Lider Konsorcjum) i MOSTOSTAL WARSZAWA S.A. w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego prowadzonym w trybie negocjacji z ogłoszeniem na „Budowę nowych mocy w technologiach węglowych w TAURON Wytwarzanie S.A. – Budowę bloku energetycznego o mocy 800 – 910 MW na parametry nadkrytyczne w Elektrowni Jaworzno III – Elektrownia II – w zakresie: kocioł parowy, turbozespół, budynek główny, część elektryczna i AKPiA bloku”. Cena oferty wynosi około 5,4 mld złotych brutto. W dniu 4 sierpnia 2013 roku dokonano zmiany umowy konsorcjum realizującego Projekt Jaworzno – główna zmiana dotyczyła przejęcia przez RAFAKO SA 99,99% prac w ramach Projektu (Mostostal Warszawa 0,01%) i tym samym zmiany podziału wynagrodzenia należnego każdemu z partnerów konsorcjum odpowiednio do udziału w realizowanych pracach. W związku z zawarciem Zmienionej Umowy Konsorcjum strony zawarły także w dniu 4 sierpnia 2013 roku umowę dodatkową, która określa warunki handlowe, na jakich strony uzgodniły nowe zasady współpracy na Projekcie Jaworzno, w tym wynagrodzenie należne Mostostal Warszawa za zmniejszenie jego udziału w wynagrodzeniu i zakresie prac na Projekcie Jaworzno.

Zasady rozliczania Projektu Jaworzno:

Na potrzeby realizacji Projektu została utworzona spółka celowa (E003B7 Sp. z o.o.), której jednostka dominująca RAFAKO S.A. podzleciła około 90% zakresu prac Projektu; pozostałe 10% pozostaje w bezpośredniej realizacji RAFAKO S.A. (o wartości około 447 milionów złotych; w tym zaprojektowanie tzw. wyspy kotłowej oraz dostawa części ciśnieniowych kotła i instalacji odpylania).

RAFAKO SA oraz E003B7 Sp. z o.o. na potrzeby realizacji Projektu zawarły umowy z podmiotami finansowymi, na mocy których otrzymały gwarancje bankowe/ubezpieczeniowe o łącznej wartości 523 miliony złotych niezbędne do realizacji tego projektu, jednocześnie ustanowione zostały zabezpieczenia na majątku obu podmiotów jako zabezpieczenie dla tych instrumentów.

Jednostka dominująca RAFAKO S.A. nie przewiduje wypłaty dywidendy ze spółki E003B7 Sp. z o. o. do zakończenia realizacji projektu Jaworzno.

RAFAKO S.A. jako lider Konsorcjum wystawia faktury na pełny zakres prac na rzecz Zamawiającego; płatności z tytułu realizacji kontraktu są przekazywane bezpośrednio na rzecz Spółki celowej oraz kluczowych podwykonawców i poddostawców (Siemens S.A.). Zapłata za zakres prac zrealizowany przez RAFAKO S.A. jest dokonywana przez spółkę celową.

Grupa w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym ujmuje całkowite przychody i koszty związane z Projektem Jaworzno tj. zarówno zakres prac realizowany przez RAFAKO S.A. jak i zakres prac realizowany przez E003B7 Sp. z o.o. Wycena kontraktu jest dokonywana na całym projekcie łącznie, tj. przy ustaleniu jednej marży i stopnia zaawansowania realizacji dla całego kontraktu.

RAFAKO S.A. w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym kompensuje przychody i koszty oraz rozrachunki dotyczące realizacji Projektu powstałe pomiędzy RAFAKO S.A. a spółką celową.

14.1. Rezerwa na straty wynikające z umów o usługę budowlaną

Spółki Grupy Kapitałowej tworzą rezerwy na przewidywane straty na kontraktach zgodnie z metodologią opisaną w nocie 11.28.6. Jeśli na podstawie analizy wynika, iż szacunkowe koszty całkowite kontraktu przewyższą wiarygodne przychody z kontraktu (tzn. całkowity wynik na kontrakcie będzie stratą), wtedy cała strata na kontrakcie rozpoznawana jest w danym okresie sprawozdawczym.

	<i>31 grudnia 2014</i>	<i>31 grudnia 2013</i>
Początek okresu	35 707	31 831
Utworzenie rezerwy na zobowiązanie	11 611	25 196
Rozwiązanie/wykorzystanie rezerwy na zobowiązanie	(16 955)	(21 320)
Przeniesienie na działalność zaniechaną	(42)	-
Koniec okresu	<u><u>30 321</u></u>	<u><u>35 707</u></u>
Krótkoterminowe na dzień	30 321	35 707
Długoterminowe na dzień	-	-
	<u><u>30 321</u></u>	<u><u>35 707</u></u>

14.2. Rezerwa na koszty z tytułu nieterminowej realizacji umów

Spółki Grupy Kapitałowej tworzą rezerwę na karę umowną, jeżeli występuje istotne prawdopodobieństwo naliczenia kary za niedotrzymanie zapisanych w umowie i objętych karą parametrów technicznych lub jeśli w związku z realizacją danej umowy zostały naruszone dobra osób trzecich. Wysokość rezerwy wynika z zapisanej w danej umowie wartości kary za niedotrzymanie parametrów technicznych lub z możliwej do oszacowania wartości zobowiązania wobec osób trzecich.

	<i>31 grudnia 2014</i>	<i>31 grudnia 2013</i>
Początek okresu	50 192	64 584
Utworzenie rezerwy na zobowiązanie	7 457	28 895
Rozwiązanie/wykorzystanie rezerwy na zobowiązanie	(55 703)	(43 287)
Koniec okresu	<u><u>1 946</u></u>	<u><u>50 192</u></u>
Krótkoterminowe na dzień	1 946	50 192
Długoterminowe na dzień	-	-
	<u><u>1 946</u></u>	<u><u>50 192</u></u>

W 2014 roku jednostka dominująca dokonała rozwiązania/wykorzystania rezerw z tytułu kar umownych na łączną kwotę 55 703 tysiące złotych, co było spowodowane głównie rozwiązaniem rezerwy na karę z tytułu nieterminowej realizacji umowy dla jednego z Klientów na kwotę 28 359 tysięcy złotych oraz wykorzystaniem rezerwy na nieterminową realizację umów w kwocie 13 445 tysięcy złotych.

15. Przychody i koszty

15.1. Przychody ze sprzedaży produktów i usług

	<i>Okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2014</i>	<i>Okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2013 (przekształcone)</i>
Przychody netto ze sprzedaży produktów	1 130 694	698 618
- w tym od jednostek powiązanych	-	12 365
Przychody netto ze sprzedaży usług	63 606	54 461
- w tym od jednostek powiązanych	-	(14)
Przychody netto ze sprzedaży pozostałych produktów	-	-
- w tym od jednostek powiązanych	-	-
Wynik na realizacji instrumentów pochodnych	-	(33)
Wynik na wycenie instrumentów pochodnych	-	(53)
Kary umowne	(13 445)	(7 477)
Zrealizowane różnice kursowe dotyczące należności z tytułu dostaw i usług	(753)	(2 769)
Różnice kursowe dotyczące wyceny należności z tytułu dostaw i usług	1 350	2 344
Przychody netto ze sprzedaży produktów i usług, razem	1 181 452	745 091
- w tym od jednostek powiązanych	-	12 351

W okresie 12 miesięcy zakończonym 31 grudnia 2014 roku Grupa uzyskała 1 181 452 tysiące złotych przychodów ze sprzedaży produktów i usług, tj. o 436 361 tysiące złotych więcej niż w analogicznym okresie 12 miesięcy 2013 roku. Wzrost wartości przychodów ze sprzedaży w 2013 roku wynikał głównie:

- z wyższego niż w 2013 roku kosztowego zaangażowania realizowanych kontraktów, co przede wszystkim było następstwem różnego etapu realizacji, na którym znajdowały się na dzień 31 grudnia danego roku kontrakty wchodzące w skład portfela realizowanych umów w 2013 i 2014 roku;
- z wyższej, średnioważonej marży rozliczonej na realizowanych kontraktach w 2014 roku w porównaniu z marżą zarejestrowaną w 2013 roku.

Wzrost sprzedaży nastąpił na rynku krajowym, przy równoczesnym spadku poziomu sprzedaży dla zagranicznych Klientów Grupy.

15.2. Przychody ze sprzedaży materiałów

	<i>Okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2014</i>	<i>Okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2013 (przekształcone)</i>
Przychody ze sprzedaży materiałów	2 020	3 012
- w tym od jednostek powiązanych	-	-
Przychody netto ze sprzedaży towarów i materiałów, razem	2 020	3 012
- w tym od jednostek powiązanych	-	-

Głównymi odbiorcami wyrobów i usług Grupy są przede wszystkim zagraniczni i krajowi dostawcy obiektów energetycznych oraz krajowa i zagraniczna energetyka zawodowa i przemysłowa.

Przychody ze sprzedaży do jednostek powiązanych szczegółowo przedstawia nota 46 dodatkowych informacji i objaśnień. Asortyment sprzedaży w podziale na rynki zbytu został zaprezentowany w sprawozdaniu Zarządu z działalności Grupy Kapitałowej w 2014 roku w punkcie 3.2.

15.3. Geograficzne obszary działalności

	Okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2014	Okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2013 (przekształcone)
Przychody ze sprzedaży od klientów krajowych	1 008 608	528 748
- w tym od jednostek powiązanych	-	12 351
Przychody ze sprzedaży od klientów zagranicznych	174 864	219 355
- w tym od jednostek powiązanych	-	-
Przychody netto ze sprzedaży, razem	1 183 472	748 103
- w tym od jednostek powiązanych	-	12 351

15.4. Koszty sprzedanych produktów, usług i materiałów

	Okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2014	Okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2013 (przekształcone)
Amortyzacja	12 838	10 957
Zużycie materiałów i energii	534 072	250 666
Usługi obce	406 660	335 819
Podatki i opłaty	6 565	7 520
Wynagrodzenia	151 808	119 792
Ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia	33 715	27 518
Podróże służbowe	6 985	6 663
Koszty reklamy	3 719	2 395
Naliczone różnice kursowe	1 457	786
Zrealizowane różnice kursowe	264	156
Pozostałe koszty rodzajowe	1 912	2 995
Koszty według rodzaju, razem	1 159 995	765 267
Zmiana stanu zapasów, rezerw i rozliczeń międzyokresowych (w tym korekta wynikająca z MSR 11)	(21 237)	11 880
Koszty wytworzenia produktów na własne potrzeby jednostki	(743)	(1 670)
Koszty sprzedaży (wielkość ujemna)	(31 483)	(39 014)
Koszty ogólnego zarządu (wielkość ujemna)	(45 189)	(34 908)
Koszt wytworzenia sprzedanych produktów	1 061 343	701 555
Wartość sprzedanych materiałów	2 020	3 579
Koszty sprzedanych produktów i materiałów	1 063 363	705 134

Koszt własny sprzedaży produktów i materiałów za 12 miesięcy 2014 roku wyniósł 1 063 363 tysięcy złotych, co przyniosło Grupie zysk brutto ze sprzedaży w wysokości 120 113 tysięcy złotych. Główną przyczyną wzrostu kosztów było znaczące zwiększenie poziomu sprzedaży Grupy w 2014 roku.

Koszty sprzedaży prezentowane przez Grupę zawierają głównie koszty ponoszone przez centra kosztowe przypisane w modelu rozliczania kosztów do kosztów sprzedaży (w znacznej części składają się z kosztów wynagrodzeń oraz kosztów reklamy). Ponadto, do kosztów sprzedaży Grupa zalicza koszty przygotowywania ofert oraz odpisy aktualizujące wartość należności handlowych. Na koszty sprzedaży wykazane w całkowitych dochodach Grupy za 2014 roku w kwocie 31 483 tysiące złotych największy wpływ miały koszty sprzedaży z wyłączeniem rozwiązanych i wykorzystanych odpisów aktualizujących w kwocie 27 985 tysięcy złotych (31 grudnia 2013 roku: 32 314 tysiące złotych).

15.5. Amortyzacja środków trwałych i wartości niematerialnych, odpisy aktualizujące ujęte w skonsolidowanym sprawozdaniu z całkowitych dochodów

	<i>Okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2014</i>	<i>Okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2013 (przekształcone)</i>
Pozycje ujęte w koszcie własnym sprzedaży (koszcie sprzedanych towarów i produktów):	10 813	9 465
Amortyzacja środków trwałych	9 020	7 832
Amortyzacja wartości niematerialnych	1 793	1 633
Trwała utrata wartości rzeczowych środków trwałych	-	-
Pozycje ujęte w kosztach sprzedaży:	477	405
Amortyzacja środków trwałych	401	329
Amortyzacja wartości niematerialnych	76	76
Pozycje ujęte w kosztach ogólnego zarządu:	1 548	1 087
Amortyzacja środków trwałych	1 410	957
Amortyzacja wartości niematerialnych	138	130
Łączna wartość amortyzacji	12 838	10 957

15.6. Koszty świadczeń pracowniczych

	<i>Okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2014</i>	<i>Okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2013 (przekształcone)</i>
Wynagrodzenia, w tym:	151 808	119 792
- koszty bieżących wynagrodzeń	145 305	117 712
- pozostałe świadczenia, w tym świadczenia pracownicze po okresie zatrudnienia	6 503	2 080
Koszty ubezpieczeń społecznych	33 715	27 518
	185 523	147 310

15.7. Pozostałe przychody operacyjne

	<i>Okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2014</i>	<i>Okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2013 (przekształcone)</i>
Przychody z tytułu kar umownych	1 539	610
Zysk na sprzedaży rzeczowych aktywów trwałych	790	981
Dotacje	174	515
Otrzymane odszkodowania	244	1 313
Rozwiązanie rezerwy na rozrachunki publiczno prawne	990	–
Rozwiązanie odpisu aktualizującego wartość środków trwałych	–	55
Przychody z tytułu nieodpłatnego przyjęcia środków trwałych	–	98
Refundacja kosztów dokształcania pracowników młodocianych	553	471
Najem, dzierżawa	–	–
Przychody z umorzonych zobowiązań	960	138
Inne	92	522
	5 342	4 703

15.8. Pozostałe koszty operacyjne

	<i>Okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2014</i>	<i>Okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2013 (przekształcone)</i>
Strata na złomowaniu środków trwałych	256	363
Strata na zbyciu środków trwałych	89	–
Darowizny i dotacje	500	357
Utworzenie odpisu aktualizującego wartość należności	1 768	–
Koszty z tytułu napraw składników majątku trwałego	102	177
Koszty złomowania materiałów	38	212
Odpis aktualizujący wartość rzeczowych aktywów trwałych	419	–
Koszty sądowe	119	343
Koszty komornicze	–	579
Koszt organizacji Dnia Energetyka	332	380
Odpisanie należności przedawnionych, umorzonych i nieściągalnych	20	103
Utworzenie rezerwy na koszty spraw i roszczeń spornych	5 014	500
Koszty zapłaconych odszkodowań	1 790	–
Inne	613	456
	11 060	3 470

15.9. Przychody finansowe

	<i>Okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2014</i>	<i>Okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2013 (przekształcone)</i>
Odsetki z tytułu instrumentów finansowych	125	185
Odsetki od udzielonych kaucji	5 333	6 517
Pozostałe odsetki	430	81
Przychody z tytułu sprzedaży instrumentów finansowych	–	–
Wycena instrumentów finansowych	–	43
Różnice kursowe dodatnie	497	48
Rozwiązanie odpisu aktualizującego odsetki	55	
Dywidendy z tytułu udziałów i akcji	14	15
Dyskonto rozrachunków długoterminowych	–	8 564
Pozostałe przychody	144	27
	<u>6 598</u>	<u>15 480</u>

15.10. Koszty finansowe

	<i>Okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2014</i>	<i>Okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2013 (przekształcone)</i>
Odsetki z tytułu instrumentów finansowych	6 159	13 352
Pozostałe odsetki	990	748
Prowizje bankowe od otrzymanych kredytów	1 246	1 445
Koszty z tytułu wyceny instrumentów finansowych	–	71
Nadwyżka ujemnych różnic kursowych	156	–
Dyskonto rozrachunków długoterminowych	1 246	–
Utworzenie rezerw na koszty finansowe	–	12
Utworzenie odpisu na pozostałe należności finansowe	–	16 176
Pozostałe koszty finansowe	103	105
	<u>9 900</u>	<u>31 909</u>

Szczegółowe dane dotyczące przychodów i kosztów finansowych związanych z instrumentami finansowymi przedstawia nota 57.2.

15.11. Składniki innych całkowitych dochodów

	<i>Okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2014</i>	<i>Okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2013 (przekształcone)</i>
Różnice kursowe z przeliczenia jednostki zagranicznej	56	(328)
Różnice kursowe z przeliczenia jednostki zagranicznej przypadające udziałom niekontrolującym	(5)	–
Zyski/straty aktuarialne	(5 005)	(537)
Podatek dochodowy odnoszący się do składników innych dochodów całkowitych	950	101
	<u>(4 004)</u>	<u>(764)</u>

16. Podatek dochodowy

16.1. Obciążenie podatkowe

Główne składniki obciążenia podatkowego w sprawozdaniu z całkowitych dochodów przedstawiają się następująco:

	<i>Okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2014</i>	<i>Okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2013 (przekształcone)</i>
Działalność kontynuowana		
Obciążenie podatkowe dotyczące działalności kontynuowanej:		
<i>Bieżący podatek dochodowy</i>	(9 218)	(9 786)
<i>Bieżące obciążenie z tytułu podatku dochodowego</i>	(12 765)	(9 786)
<i>Korekty dotyczące bieżącego podatku dochodowego z lat ubiegłych</i>	3 547	-
<i>Odroczony podatek dochodowy</i>	3 399	11 757
<i>Związany z powstaniem i odwróceniem się różnic przejściowych</i>	3 399	11 757
<i>Korekty dotyczące odroczonego podatku dochodowego z lat ubiegłych</i>	-	-
Obciążenie podatkowe wykazane w skonsolidowanym rachunku zysków i strat	<u>(5 819)</u>	<u>1 971</u>
<i>Odroczony podatek dochodowy dotyczący innych całkowitych dochodów</i>	950	101
<i>Związany z powstaniem i odwróceniem się różnic przejściowych</i>	950	101
Obciążenie podatkowe wykazane innych całkowitych dochodach	<u>950</u>	<u>101</u>
Działalność zaniechana		
Obciążenie podatkowe dotyczące działalności zaniechanej:		
<i>Bieżący podatek dochodowy</i>	(1 312)	(508)
<i>Bieżące obciążenie z tytułu podatku dochodowego</i>	(1 312)	(508)
<i>Korekty dotyczące bieżącego podatku dochodowego z lat ubiegłych</i>	-	-
<i>Odroczony podatek dochodowy</i>	372	(439)
<i>Związany z powstaniem i odwróceniem się różnic przejściowych</i>	372	(439)
<i>Korekty dotyczące odroczonego podatku dochodowego z lat ubiegłych</i>	-	-
Obciążenie podatkowe wykazane w skonsolidowanym rachunku zysków i strat	<u>(940)</u>	<u>(947)</u>
<i>Odroczony podatek dochodowy dotyczący innych całkowitych dochodów</i>	8	12
<i>Związany z powstaniem i odwróceniem się różnic przejściowych</i>	8	12
Obciążenie podatkowe wykazane innych całkowitych dochodach	<u>8</u>	<u>12</u>

W 2014 roku jednostka dominująca złożyła do organów skarbowych korekty deklaracji podatkowych CIT za lata 2008-2013 korygując dochód do opodatkowania o łączną kwotę 18.667 tysięcy złotych, w związku z czym nadpłata w podatku dochodowym za lata ubiegłe wyniosła 3 547 tysięcy złotych. Główną przyczyną złożenia korekt było skorzystanie z ulgi technologicznej oraz korekta wartości sprzedaży i kosztów kontraktów zakończonych w latach 2012-2013.

16.2. Uzgodnienie efektywnej stawki podatkowej

Uzgodnienie podatku dochodowego od wyniku finansowego brutto przed opodatkowaniem według ustawowej stawki podatkowej, z podatkiem dochodowym liczonym według efektywnej stawki podatkowej Grupy za okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2014 roku przedstawia się następująco:

	Okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2014	Okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2013 (przekształcone)
Zysk brutto przed opodatkowaniem z działalności kontynuowanej	34 417	(140 354)
Zysk przed opodatkowaniem z działalności zaniechanej	(3 874)	4 682
Zysk brutto przed opodatkowaniem	30 543	(135 672)
Podatek wg ustawowej stawki podatkowej obowiązującej w Polsce, wynoszącej 19%	5 804	(25 778)
Koszty nie stanowiące kosztów uzyskania przychodów (trwałe różnice)	6 982	29 682
z tytułu utworzenia rezerwy na kary umowne	1 650	5 934
z tytułu spisania należności zakwalifikowane jako niepodatkowe	419	953
z tytułu darowizn	-	67
z tytułu kosztów reprezentacji	86	120
utworzenie rezerw niepodatkowych	12	12
z tytułu wyceny należności od jednostek powiązanych w postępowaniu układowym	-	17 899
z tytułu utworzenia odpisu aktualizującego wartość aktywów do zbycia	1 668	-
z tytułu rezerwy na należności sporne	-	3 422
z tytułu korekty CIT	1 012	-
pozostałe	2 135	1 275
Przychody nie będące podstawą do opodatkowania (trwałe różnice)	(2 211)	(4 749)
z tytułu kar umownych	(2 374)	(4 050)
z tytułu nieodliczanego podatku od towarów i usług od należności	(840)	(185)
z tytułu dywidend otrzymanych	(3)	-
pozostałe	1 006	(514)
Pozostałe	(269)	(179)
Korekta podatku dot. lat ubiegłych	(3 546)	-
Podatek według efektywnej stawki podatkowej wynoszącej 22,13% (2013: -0,75%)	6 759	(1 024)
Podatek dochodowy przypisany działalności kontynuowanej	(5 819)	1 971
Podatek dochodowy przypisany działalności zaniechanej	(940)	(947)
Podatek dochodowy (obciążenie) wykazany w skonsolidowanym sprawozdaniu z całkowitych dochodów	6 759	(1 024)

16.3. Odroczonego podatek dochodowy wyliczony na dzień 31 grudnia 2014 roku

Odroczonego podatek dochodowy wyliczony na dzień 31 grudnia 2014 roku oraz na dzień 31 grudnia 2013 roku wynika z następujących pozycji:

	<i>Sprawozdanie z sytuacji finansowej</i>		<i>Sprawozdanie z całkowitych dochodów</i>	
	<i>31 grudnia 2014</i>	<i>31 grudnia 2013</i>	<i>31 grudnia 2014</i>	<i>31 grudnia 2013 (przekształcone)</i>
- od ulg inwestycyjnych	(4)	(4)	-	1
- od różnicy pomiędzy podatkową a bilansową wartością środków trwałych oraz wartości niematerialnych	(17 897)	(16 585)	(1 312)	(829)
- od różnicy pomiędzy podatkową a bilansową wartością aktywów wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy	1 818	1 841	(23)	(1 441)
- od różnicy pomiędzy podatkową a bilansową wartością pożyczek i należności	598	3 157	(2 559)	244
- z tytułu odmiennego momentu podatkowego uznania przychodu ze sprzedaży produktów i usług	(27 165)	(30 085)	2 920	9 891
- od różnicy pomiędzy podatkową a bilansową wartością zapasów	1 516	1 264	252	(59)
- od rezerw bilansowych	22 823	21 946	877	(5 311)
- od różnicy pomiędzy podatkową a bilansową wartością zobowiązań finansowych wycenianych w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	17	-	17	10
- od różnicy pomiędzy podatkową a bilansową wartością zobowiązań z tytułu gwarancji, factoringu i wyłączone z zakresu MSR 39	55	49	6	(5)
- z tytułu odmiennego momentu podatkowego uznania kosztu sprzedaży produktów i usług	50 687	48 195	2 492	715
- aktywo podatkowe dotyczące straty podatkowej	338	1 541	(1 203)	(1 394)
- korekta kosztów z tytułu niezapłaconych faktur	12 127	9 464	2 663	9 464
- pozostałe	1 685	1 086	599	145
Obciążenie z tytułu odroczonego podatku dochodowego			4 729	11 431
Aktywa/rezerwa netto z tytułu podatku odroczonego, w tym:	46 598	41 869		
Obciążenie z tytułu odroczonego podatku dochodowego – działalność kontynuowana			4 350	11 858
Aktywa/rezerwa netto z tytułu podatku odroczonego, w tym:	46 598	41 869		
Aktywa z tytułu podatku odroczonego	49 536	44 936		
Rezerwa z tytułu podatku odroczonego	(397)	(3 067)		
Rezerwa z tytułu podatku odroczonego – działalność zaniechana	(2 541)	-		

W roku zakończonym 31 grudnia 2012 roku jednostka dominująca rozpoznała aktywo z tytułu odroczonego podatku dochodowego od wartości straty podatkowej w kwocie 15 442 tysiące złotych. W 2013 roku jednostka dominująca pomniejszyła aktywo podatkowe z tego tytułu o kwotę 7 721 tysięcy złotych na skutek częściowego rozliczenia straty podatkowej. W roku zakończonym 31 grudnia 2014 roku jednostka dominująca rozliczyła pozostałą część aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego w związku z rozliczeniem pozostałej części straty podatkowej.

17. Działalność zaniechana

W dniu 30 grudnia 2014 roku jednostka dominująca RAFAKO S.A. zawarła przedwstępną warunkową umowę sprzedaży akcji jednostki zależnej FPM S.A. na rzecz TDJ S.A. za kwotę 48 milionów złotych pod warunkiem:

- uzyskania przez TDJ S.A. decyzji Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów („UOKiK”) o zgodzie na koncentrację przedsiębiorców albo zwrot wniosku złożonego zgodnie z postanowieniami niniejszej Umowy z uwagi na stwierdzenie przez Prezesa UOKiK braku obowiązku zgłoszenia zamiaru koncentracji albo upływ terminu na wydanie powyższej decyzji, jeżeli przed upływem tego terminu Prezes UOKiK nie wyda żadnej decyzji w sprawie wyrażenia zgody na koncentrację przedsiębiorców,
- uzyskania przez RAFAKO S.A. zgody Rady Nadzorczej na sprzedaż akcji FPM S.A.

W dniu 12 stycznia 2015 roku Rada Nadzorcza RAFAKO S.A. wyraziła zgodę na sprzedaż akcji FPM S.A. W dniu 19 lutego 2015 RAFAKO S.A. otrzymała od TDJ zawiadomienie o uzyskaniu przez TDJ zgody Prezesa UOKiK na dokonanie koncentracji, polegającej na przejęciu przez TDJ kontroli nad FPM S.A. W dniu 23 lutego 2015 roku doszło do zawarcia umowy sprzedaży akcji za łączną kwotę 48 milionów złotych. Zbyte Aktywa stanowią 82,19% kapitału zakładowego FPM S.A., oraz 82,19% ogólnej liczby głosów na walnym zgromadzeniu FPM S.A., które uprawniają do wykonywania 1.376.508 głosów. Wartość bilansowa tych aktywów w księgach rachunkowych jednostki dominującej wynosiła około 35,2 miliona złotych. Po dokonanej transakcji RAFAKO S.A. nie posiada żadnych akcji FPM S.A.

Działalność spółki FPM S.A. reprezentowała odrębną ważną linię biznesową Grupy, tym samym zgodnie z MSSF 5, wyniki spółki FPM S.A. zostały zaklasyfikowane jako działalność zaniechana. Wartość przychodów generowanych przez FPM S.A. przekraczała poziom 71 tysięcy złotych, co stanowiło ok. 6% przychodów Grupy. Cena sprzedaży posiadanych przez RAFAKO S.A. akcji wyniosła 48 milionów złotych, dodatkowe koszty związane z transakcją wyniosły 1 440 tysięcy złotych. Wartość sprzedanych aktywów netto w spółce FPM S.A. wyniosła 55,3 miliona złotych (po dokonaniu odpisu aktualizującego wartość aktywów netto FPM), wartość udziału niekontrolującego wyniosła 11,5 miliona złotych.

Na dzień 31 grudnia 2014 roku spółka FPM S.A. została sklasyfikowana jako grupa przeznaczona do sprzedaży oraz jako działalność zaniechana. Wyniki spółki FPM S.A. za rok zakończony 31 grudnia 2014 roku przedstawiają się następująco:

	Okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2014	Okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2013
Przychody	71 309	87 941
Koszty	(66 631)	(83 917)
Zysk/(strata) brutto	4 678	4 024
Przychody finansowe	493	899
Koszty finansowe	(266)	(241)
Odpis aktualizujący wartość aktywów przeznaczonych do sprzedaży	(8 779)	-
Zysk/ (strata) przed opodatkowaniem z działalności zaniechanej	(3 874)	4 682
Podatek dochodowy, w tym:	(940)	(947)
- podatek bieżący	1 312	508
- podatek odroczone	(372)	439
Zysk/ (strata) za rok z działalności zaniechanej	(4 814)	3 735

Główne grupy aktywów i zobowiązań spółki FPM S.A. zaklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży na dzień 31 grudnia 2014 roku przedstawiają się następująco:

	<i>31 grudnia 2014</i>
AKTYWA PRZEZNACZONE DO ZBYCIA	
Aktywa trwałe (długoterminowe)	34 228
Rzeczowe aktywa trwałe	28 670
Wartości niematerialne	88
Wartość firmy	3 832
Należności z tytułu dostaw i usług długoterminowe	33
Aktywa finansowe długoterminowe	1 605
Aktywa obrotowe (krótkoterminowe)	47 458
Zapasy	7 647
Należności z tytułu dostaw i usług, pozostałe należności i rozliczenia międzyokresowe kosztów	7 046
Rozliczenia międzyokresowe z tytułu wyceny umów o usługę budowlaną	5 308
Aktywa finansowe krótkoterminowe	27 457
Odpis aktualizujący wartość aktywów przeznaczonych do sprzedaży	(8 779)
SUMA AKTYWÓW	72 907
<hr/>	
ZOBOWIĄZANIA BEZPOŚREDNIO ZWIĄZANE Z AKTYWAMI SKLASYFIKOWANYMI JAKO PRZEZNACZONE DO SPRZEDAŻY	
Zyski/(straty) aktuarialne	(34)
Zobowiązania długoterminowe	4 473
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	1 020
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	2 541
Rezerwa z tytułu świadczeń pracowniczych	912
Zobowiązania krótkoterminowe	10 401
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	9 682
Pozostałe zobowiązania finansowe	610
Rezerwa z tytułu świadczeń pracowniczych	62
Zobowiązania, rezerwy z tytułu wyceny umów o usługę budowlaną i przychody przyszłych okresów	47
Zobowiązania razem	14 840
SUMA PASYWÓW	14 840
<hr/>	

Przepływy pieniężne netto FPM S.A.:

	<i>Okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2014</i>	<i>Okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2013</i>
Z działalności operacyjnej	4 993	(929)
Z działalności inwestycyjnej	(1 076)	4 703
Z działalności finansowej	(4 024)	(1 085)
Wpływy/ (wyływy) pieniężne netto	(107)	2 689

Zysk przypadający na jedną akcję:

	<i>Okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2014</i>	<i>Okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2013</i>
Zysk/(strata) na jedną akcję z działalności zaniechanej		
Podstawowy zysk/(strata) na jedną akcję w złotych z działalności zaniechanej	(0,07)	0,05

Bezpośrednio przed zaklasyfikowaniem FPM S.A. jako działalność zaniechana, oszacowano wartość odzyskiwalną aktywów netto spółki FPM S.A. przynależnych jednostce dominującej stwierdzając utratę ich wartości. Po dokonaniu tej klasyfikacji, w celu ujęcia aktywów wchodzących w skład grupy do zbycia według wartości godziwej pomniejszonej o koszty sprzedaży, konieczne było rozpoznanie odpisu z tytułu utraty wartości w kwocie 8 779 tysięcy złotych. Odpis ten został uwzględniony w rachunku zysków i strat w pozycji „Zysk/ (strata) netto za rok z działalności zaniechanej”.

18. Propozycja podziału zysku za 2014 rok

Zarząd jednostki dominującej rekomenduje przeznaczenie zysku netto jednostki dominującej za 2014 rok w kwocie 23 515 tysięcy złotych na kapitał zapasowy jednostki dominującej.

19. Majątek socjalny oraz zobowiązania ZFŚS

Ustawa z dnia 4 marca 1994 roku o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych z późniejszymi zmianami stanowi, że Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych tworzą pracodawcy zatrudniający powyżej 20 pracowników na pełne etaty. Spółki wchodzące w skład Grupy tworzą takie fundusze i dokonują okresowych odpisów w wysokości odpisu podstawowego oraz odpisu dla emerytów i rencistów. Celem Funduszu jest subsydiowanie działalności socjalnej Spółek, pożyczek udzielonych ich pracownikom oraz pozostałych kosztów socjalnych.

	<i>31 grudnia 2014</i>	<i>31 grudnia 2013</i>
Aktywa Funduszy Spółek wchodzących w skład Grupy	3 481	3 367
Środki pieniężne ZFŚS	3 051	2 946
Pożyczki udzielone pracownikom spółek z funduszy	430	421
Zobowiązania wobec ZFŚS	(3 324)	(3 162)
Saldo rozrachunków z funduszami	157	205
	<i>Okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2014</i>	<i>Okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2013</i>
Odpisy na Fundusz w okresie obrotowym	2 651	2 804
	2 651	2 804

20. Wynik przypadający na jedną akcję

Wynik podstawowy przypadający na jedną akcję oblicza się poprzez podzielenie skonsolidowanego wyniku netto za okres przypadającego na zwykłych akcjonariuszy jednostki dominującej przez średnią ważoną liczbę wyemitowanych akcji zwykłych jednostki dominującej występujących w ciągu okresu.

Poniżej przedstawione zostały dane dotyczące wyniku oraz akcji, które posłużyły do wyliczenia zysku na jedną akcję:

	Okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2014	Okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2013 (przekształcone)
Zysk/(strata) netto z działalności kontynuowanej	28 598	(138 383)
Zysk/(strata) z działalności zaniechanej	(4 814)	3 735
Zysk/(strata) netto	23 784	(134 648)
Zysk/(strata) netto przypadający na zwykłych akcjonariuszy, zastosowany do obliczenia zysku na jedną akcję	<u>22 583</u>	<u>(135 349)</u>
Średnia ważona liczba wyemitowanych akcji zwykłych zastosowana do obliczenia podstawowego zysku na jedną akcję	69 600 000	69 600 000
Wpływ rozwodnienia:	-	-
Opcje na akcje	-	-
Umarzalne akcje uprzywilejowane	-	-
Skorygowana średnia ważona liczba akcji zwykłych zastosowana do obliczenia rozwodnionego zysku na jedną akcję	<u>69 600 000</u>	<u>69 600 000</u>
Zysk/(strata) na jedną akcję w złotych		
– podstawowy z zysku za okres przypadający zwykłym akcjonariuszom	<u>0,32</u>	<u>(1,94)</u>
Zysk/(strata) na jedną akcję z działalności zaniechanej w złotych		
– podstawowy z zysku za okres przypadający zwykłym akcjonariuszom	<u>(0,08)</u>	<u>0,05</u>

Średnia ważona liczba wyemitowanych akcji zwykłych użyta w celu obliczenia podstawowego i rozwodnionego zysku na jedną akcję z działalności zaniechanej (nota 17) przedstawiona jest w tabeli powyżej. Poniższa tabela przedstawia natomiast wartości zysku/(straty) stanowiące podstawę wyliczenia zysku na akcję z działalności zaniechanej:

	Okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2014	Okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2013
Zysk/(strata) z działalności zaniechanej	<u>(5 520)</u>	<u>3 062</u>
Zysk/(strata) netto z działalności zaniechanej przypadający na zwykłych akcjonariuszy, zastosowany do obliczenia zysku na jedną akcję	<u>(5 520)</u>	<u>3 062</u>

W okresie między końcem okresu sprawozdawczego a dniem sporządzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego nie wystąpiły żadne transakcje dotyczące akcji zwykłych lub potencjalnych akcji zwykłych jednostki dominującej.

Grupa nie prezentuje zysku/(straty) rozwodnionego na jedną akcję za okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2014 roku, ponieważ nie posiada instrumentów finansowych powodujących rozwodnienie akcji.

21. Istotne pozycje wykazane w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych

Zmniejszenie stanu należności wykazane w skonsolidowanym rachunku przepływów pieniężnych za okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2014 roku w kwocie 28 632 tysiące złotych wynikało przede wszystkim z następujących pozycji:

- ze zwiększenia stanu należności handlowych w kwocie (130 191) tysięcy złotych,
- ze zwiększenia stanu należności budżetowych (w tym z tytułu podatku VAT) (3 071) tysięcy złotych,
- ze zmniejszenia stanu udzielonych zaliczek w kwocie 9 232 tysiące złotych,
- ze zmniejszenia stanu należności z tytułu kaucji w kwocie 79 336 tysięcy złotych,
- ze zmniejszenia stanu należności z tytułu ZFŚS w kwocie 53 tysiące złotych,
- ze zmniejszenia stanu rozliczeń międzyokresowych z tytułu gwarancji bankowych i ubezpieczeniowych 1 229 tysięcy złotych,
- ze zwiększenia stanu należności z tytułu sprzedaży wierzytelności (16) tysięcy złotych,
- ze zwiększenia dotyczącego działalności zaniechanej (6 927) tysięcy złotych,
- ze zmniejszenia stanu pozostałych należności w kwocie 78 987 tysięcy złotych.

Dokładny opis zmian wartości kaucji i należności spornych w 2014 roku został zamieszczony w nocie 32.

Zwiększenie stanu zobowiązań wykazana w skonsolidowanym rachunku przepływów pieniężnych w kwocie 140 562 tysięcy złotych wynikało przede wszystkim z następujących pozycji:

- zwiększenie stanu zobowiązań handlowych w kwocie 104 107 tysiące złotych,
- zwiększenie stanu rezerw na świadczenia emerytalne (z wyłączeniem zysków/(strat) aktuarialnych) w kwocie 3 134 tysiące złotych,
- zwiększenie stanu rezerw na naprawy gwarancyjne w kwocie 346 tysięcy złotych,
- zwiększenie stanu rezerw na premie w kwocie 7 748 tysięcy złotych,
- zwiększenie stanu rezerw na koszty niezafakturowanych usług i materiałów w kwocie 717 tysięcy złotych,
- zwiększenie stanu rezerw na niewykorzystane urlopy w kwocie 1 383 tysięcy złotych,
- zwiększenie dotyczące działalności zaniechanej 10 522 tysiące złotych,
- zwiększenie stanu pozostałych zobowiązań w kwocie 12 605 tysięcy złotych.

Zmiana stanu rozliczeń międzyokresowych wykazana w skonsolidowanym rachunku przepływów pieniężnych w kwocie minus 51 955 tysięcy złotych wynikało przede wszystkim z następujących pozycji:

- zwiększenie stanu należności z tytułu wyceny umów o usługę budowlaną i związanych z wyceną kontraktów rozliczeń międzyokresowych w kwocie (89 592) tysiące złotych,
- zwiększenie stanu zobowiązań z tytułu wyceny umów o usługę budowlaną w kwocie 96 625 tysięcy złotych, w tym:
 - zwiększenie stanu zaliczek w kwocie 61 270 tysięcy złotych,
- zmniejszenie stanu rezerw z tytułu wyceny umów o usługę budowlaną w kwocie (53 632) tysiące złotych,
- zmniejszenie z tytułu działalności zaniechanej (5 356) tysięcy złotych.

Zmniejszenie stanu rezerw zostało opisane szerzej w notach 14.1 i 14.2.

Zmiana wartości zaliczek w 2014 roku w kwocie 61 270 tysięcy złotych wynikała przede wszystkim:

- otrzymania zaliczki od TAURON Wytwarzanie S.A. w związku z realizacją kontraktu dotyczącego „Budowy bloku energetycznego w Elektrowni Jaworzno” na kwotę 46 milionów złotych;
- rozliczenia zaliczki otrzymanej w związku z realizacją kontraktu dotyczącego „Modernizacji i remontu OPP wraz z urządzeniami pomocniczymi bloku nr 11 w PGE Elektrowni Bełchatów S.A.” dla PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A. na kwotę 4 500 tysięcy złotych;
- rozliczenia zaliczki otrzymanej w związku z realizacją kontraktu dotyczącego „Dostawa części ciśnieniowej kotła (do spalania odpadów komunalnych) wraz z konstrukcją stalową, kompletacją, montażem i rozruchem w Danii” dla Martin GmbH na kwotę 9 202 tysięcy złotych,
- rozliczenia zaliczki otrzymanej w związku z realizacją kontraktu dotyczącego „Instalacji Systemu Selekttywnej Redukcji Katalitycznej SCR” dla GDF SUEZ Energia Polska w Elektrowni Połaniec na kwotę 4 127 tysięcy złotych,

Wartość nabycia rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych wykazana w kwocie 7 971 tysięcy złotych wynikała z poniesionych nakładów inwestycyjnych na zakup rzeczowych aktywów trwałych w kwocie 2 487 tysięcy złotych oraz na zakup wartości niematerialnych w kwocie 5 484 tysiące złotych. Nakłady poniesione na zakup środków trwałych dotyczyły przede wszystkim modernizacji budynków i budowli spółek Grupy Kapitałowej, zakupu maszyn i urządzeń.

Wpływy z tytułu kredytów i pożyczek wykazane w działalności finansowej skonsolidowanego sprawozdania z przepływów pieniężnych w kwocie 800 tysięcy złotych wynikały z zaciągnięcia pożyczki w kwocie 800 tysięcy złotych.

Spłata kredytów i pożyczek wykazane w działalności finansowej sprawozdania z przepływów pieniężnych w kwocie 128 599 tysięcy złotych wynikały:

- ze spłaty zaciągniętych pożyczek w kwocie 400 tysięcy złotych,
- ze spłaty kredytu z PKO BP S.A. w kwocie 128 199 tysięcy złotych.

Na wartość środków pieniężnych z działalności finansowej Grupy miały także wpływ zapłacone odsetki od otrzymanego kredytu bankowego z PKO BP S.A. w kwocie 6 435 tysięcy złotych (31 grudnia 2013 roku: 13 374 tysiące złotych).

22. Rzeczowe aktywa trwałe

31 grudnia 2014 roku	<i>Grunty</i>	<i>Budynki</i>	<i>Maszyny i urządzenia</i>	<i>Środki transportu</i>	<i>Pozostałe</i>	<i>Środki trwałe w budowie</i>	<i>Ogółem</i>
Wartość netto na dzień 1 stycznia 2014 roku	28 371	107 438	56 297	4 172	325	1 324	197 927
Transfery ze środków trwałych w budowie	–	666	4 015	138	–	(4 756)	63
Nabycia	–	444	578	3 809	85	9 601	14 517
Likwidacja/sprzedaż	(54)	(187)	(47)	(191)	–	–	(479)
Różnice kursowe z przeliczenia jednostki zagranicznej	–	–	1	(2)	–	–	(1)
Odpis amortyzacyjny za okres sprawozdawczy	–	(3 107)	(6 822)	(849)	(53)	–	(10 831)
Aktywa przeznaczone do sprzedaży związane z działalnością zaniechaną (nota 17)	(4 559)	(15 643)	(7 895)	(433)	–	(140)	(28 670)
Pozostałe, w tym reklasyfikacja środków trwałych na/z aktywa przeznaczone do sprzedaży	15	(82)	13	(274)	1	–	(327)
Wartość netto na dzień 31 grudnia 2014 roku	23 773	89 529	46 140	6 370	358	6 029	172 199
Na dzień 1 stycznia 2014 roku							
Wartość brutto	28 371	130 307	116 356	8 288	2 923	1 378	287 623
Umorzenie i odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości	–	(22 869)	(60 059)	(4 116)	(2 598)	(54)	(89 696)
Wartość netto	28 371	107 438	56 297	4 172	325	1 324	197 927
Na dzień 31 grudnia 2014 roku							
Wartość brutto	23 773	112 761	104 266	9 560	2 965	6 082	259 407
Umorzenie i odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości	–	(23 232)	(58 126)	(3 190)	(2 607)	(53)	(87 208)
Wartość netto	23 773	89 529	46 140	6 370	358	6 029	172 199

31 grudnia 2013 roku	<i>Grunty</i>	<i>Budynki</i>	<i>Maszyny i urządzenia</i>	<i>Środki transportu</i>	<i>Pozostałe</i>	<i>Środki trwałe w budowie</i>	<i>Ogółem</i>
Wartość netto na dzień 1 stycznia 2013 roku	28 289	103 471	57 438	3 697	268	8 696	201 859
Transfery ze środków trwałych w budowie	–	7 604	5 500	1 014	–	(14 118)	–
Nabycia	97	8	711	90	100	6 746	7 752
Nabycie jednostki zależnej	–	–	–	–	–	–	–
Utrata kontroli nad jednostką zależną	–	–	–	–	–	–	–
Likwidacja/sprzedaż	(9)	(437)	(325)	(57)	–	–	(828)
Różnice kursowe z przeliczenia jednostki zagranicznej	–	–	(4)	1	–	–	(3)
Odpis amortyzacyjny za okres sprawozdawczy	–	(3 082)	(7 018)	(623)	(43)	–	(10 766)
(Utworzenie)/rozwiązanie odpisu aktualizującego	–	–	3	52	–	–	55
Pozostałe, w tym reklasyfikacja środków trwałych na/z aktywa przeznaczone do sprzedaży	(6)	(126)	(8)	(2)	–	–	(142)
Wartość netto na dzień 31 grudnia 2013 roku	28 371	107 438	56 297	4 172	325	1 324	197 927
Na dzień 1 stycznia 2013 roku							
Wartość brutto	28 289	124 874	112 834	7 171	3 007	8 750	284 925
Umorzenie i odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości	–	(21 403)	(55 396)	(3 474)	(2 739)	(54)	(83 066)
Wartość netto	28 289	103 471	57 438	3 697	268	8 696	201 859
Na dzień 31 grudnia 2013 roku							
Wartość brutto	28 371	130 307	116 356	8 288	2 923	1 378	287 623
Umorzenie i odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości	–	(22 869)	(60 059)	(4 116)	(2 598)	(54)	(89 696)
Wartość netto	28 371	107 438	56 297	4 172	325	1 324	197 927

Opis zabezpieczeń ustanowionych na środkach trwałych

Na dzień 31 grudnia 2014 roku wartość środków trwałych stanowiących zabezpieczenie zobowiązań wynosiła 136 825 tysięcy złotych. Środki trwałe zabezpieczają zobowiązania z tytułu zawartej z PKO BP S.A. Umowy Limitu Wielocelowego (ustanowiona hipoteka) oraz wierzytelności BGK, PKO BP i PZU wobec RAFAKO S.A. na podstawie Umowy Poręczenia zawartej w celu zabezpieczenia zobowiązań E003B7 powstałych w związku z Umową o Udzielenie Gwarancji wystawionych na rzecz TAURON Wytwarzanie S.A. w związku z realizacją Projektu Jaworzno III 910 MW (ustanowiony zastaw rejestrowy na zbiorze rzeczy ruchomych i praw).

Na dzień 31 grudnia 2013 roku na nieruchomościach, których jednostka dominująca jest właścicielem lub użytkownikiem wieczystym z wyłączeniem nieruchomości mieszkalnych została ustanowiona hipoteka na łączną kwotę ok. 300 000 000,00 złotych, stanowiąca zabezpieczenie kredytu w rachunku bieżącym z banku PKO BP S.A.

	<i>31 grudnia 2014</i>	<i>31 grudnia 2013</i>
Środki trwałe zabezpieczone hipoteką, w tym:	90 156	92 079
grunty	9 268	9 248
budynki i budowle	80 888	82 831
Środki trwałe, na których ustanowiono zastaw rejestrowy, w tym:	46 669	–
urządzenia techniczne i maszyny	44 120	–
środki transportu	2 549	–
	136 825*	92 079

*wykazane kwoty obejmują środki trwałe zaklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży nie związane z działalnością zaniechaną w kwocie 266 tysięcy złotych.

23. Środki trwałe w leasingu

Na dzień 31 grudnia 2014 roku jednostka dominująca i jednostki zależne posiadały i użytkowały składniki aktywów na mocy umowy leasingu finansowego w wartości 7 406 tysięcy złotych brutto na dzień nabycia przedmiotu leasingu.

Okres użytkowania tych środków jest zgodny z okresem trwania umów leasingowych i wynosi od 35 do 60 miesięcy. Spółki Grupy dokonują odpisów amortyzacyjnych tych środków metodą liniową.

Na dzień 31 grudnia 2013 roku jednostka dominująca i jednostki zależne posiadały i użytkowały składniki aktywów na mocy umowy leasingu finansowego w wartości 3 867 tysięcy złotych brutto na dzień nabycia przedmiotu leasingu.

24. Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży nie związane z działalnością zaniechaną

Na dzień 31 grudnia 2014 roku Spółki Grupy wyodrębniły środki trwałe o wartości 1 231 tysięcy złotych (31 grudnia 2013: 1 022 tysiące złotych) jako przeznaczone do sprzedaży nie związane z działalnością zaniechaną.

	<i>31 grudnia 2014</i>	<i>31 grudnia 2013</i>
Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży, w tym:		
grunty	68	66
budynki i budowle	872	886
urządzenia techniczne i maszyny	52	68
środki transportu	239	2
	1 231	1 022

25. Nieruchomości inwestycyjne

Na dzień 31 grudnia 2014 roku oraz na dzień 31 grudnia 2013 roku Grupa Kapitałowa nie posiadała nieruchomości inwestycyjnych.

26. Wartości niematerialne

31 grudnia 2014 roku	<i>Wartość firmy</i>	<i>Patenty i licencje</i>	<i>Inne wartości niematerialne</i>	<i>Wartości niematerialne w trakcie wytwarzania</i>	<i>Ogółem</i>
Wartość netto na dzień 1 stycznia 2014 roku	4 209	6 979	643	–	11 831
Transfery z wartości niematerialnych w trakcie realizacji	–	3 779	–	(3 815)	(36)
Nabycia	–	–	223	3 815	4 038
Likwidacja/sprzedaż	–	(172)	(423)	–	(595)
Aktywa przeznaczone do sprzedaży związane z działalnością zaniechaną (nota 17)	(3 833)	–	(88)	–	(3 921)
Odpis amortyzacyjny za rok obrotowy	–	(1 799)	(208)	–	(2 007)
Pozostałe	–	–	–	–	–
Na dzień 31 grudnia 2014 roku	376	8 787	147	–	9 310
Na dzień 1 stycznia 2014 roku					
Wartość brutto	4 209	20 075	1 642	173	26 099
Umorzenie i odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości		(13 096)	(999)	(173)	(14 268)
Wartość netto	4 209	6 979	643	–	11 831
Na dzień 31 grudnia 2014 roku					
Wartość brutto	376	23 054	381	3 779	27 590
Umorzenie i odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości	–	(14 267)	(234)	(3 779)	(18 280)
Wartość netto	376	8 787	147	–	9 310

	Wartość firmy	Patenty i licencje	Inne wartości niematerialne	Wartości niematerialne w trakcie wytwarzania	Ogółem
31 grudnia 2013 roku					
Wartość netto na dzień 1 stycznia 2013 roku	4 209	8 507	657	–	13 373
Transfery z wartości niematerialnych w trakcie realizacji	–	172	37	(209)	–
Nabycia	–	–	132	209	341
Likwidacja/sprzedaż	–	–	(4)	–	(4)
Odpis amortyzacyjny za rok obrotowy	–	(1 700)	(179)	–	(1 879)
Na dzień 31 grudnia 2013 roku	4 209	6 979	643	–	11 831
Na dzień 1 stycznia 2013 roku					
Wartość brutto	4 209	19 903	1 485	1 699	27 296
Umorzenie i odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości	–	(11 396)	(828)	(1 699)	(13 923)
Wartość netto	4 209	8 507	657	–	13 373
Na dzień 31 grudnia 2013 roku					
Wartość brutto	4 209	20 075	1 642	173	26 099
Umorzenie i odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości	–	(13 096)	(999)	(173)	(14 268)
Wartość netto	4 209	6 979	643	–	11 831

W skład wartości niematerialnych wchodzi patenty, licencje i oprogramowanie. Największe pozycje stanowią:

- licencja na kotły nadkrytyczne typu BENSON, której wartość bilansowa na dzień 31 grudnia 2014 roku wynosi 3 452 tysiące złotych (31 grudnia 2013: 1 675 tysięcy złotych); pozostały od dnia 31 grudnia 2014 roku okres amortyzacji licencji wynosi 10 lat;
- licencja na katalityczne odzotowanie spalin, której wartość bilansowa na dzień 31 grudnia 2014 roku wynosi 891 tysięcy złotych (31 grudnia 2013 roku: 1 066 tysięcy złotych); pozostały od dnia 31 grudnia 2014 roku okres amortyzacji licencji wynosi 5 lat.

Opis zabezpieczeń ustanowionych na wartościach niematerialnych

Na dzień 31 grudnia 2014 roku wartości niematerialne o wartości 8 788 tysięcy złotych stanowiły zabezpieczenie zobowiązań Grupy. Wartości niematerialne zabezpieczają zobowiązania z tytułu wierzytelności BGK, PKO BP i PZU wobec RAFAKO S.A. na podstawie Umowy Poręczenia zawartej w celu zabezpieczenia zobowiązań E003B7 Sp. z o.o. powstałych w związku z Umową o Udzielenie Gwarancji wystawionych na rzecz TAURON Wytwarzanie S.A. w związku z realizacją Projektu Jaworzno III 910 MW (ustanowiony zastaw rejestrowy na zbiorze rzeczy ruchomych i praw).

Wartości niematerialne nie stanowiły zabezpieczenia zobowiązań Grupy na dzień 31 grudnia 2013 roku.

Wartości niematerialne przeznaczone do sprzedaży

W Grupie na dzień 31 grudnia 2014 roku ani na dzień 31 grudnia 2013 roku nie występują wartości niematerialne przeznaczone do sprzedaży nie związane z działalnością zaniechaną.

Wartość firmy

Na dzień 31 grudnia 2014 roku Grupa wykazała wartość firmy w kwocie 376 tysięcy złotych powstałą w wyniku rozliczenia przeprowadzonej przez jednostkę dominującą w 2007 roku transakcji nabycia przedsiębiorstwa Wyrskich Zakładów Urządzeń Przemysłowych „NOMA INDUSTRY” Sp. z o.o. w upadłości z siedzibą w Wyrach w kwocie 376 tysięcy złotych.

Na dzień 31 grudnia 2014 roku jednostka dominująca dokonała oceny przesłanek potencjalnej utraty wartości i takich przesłanek nie stwierdzono.

Amortyzacja patentów i licencji

W okresie 12 miesięcy zakończonym 31 grudnia 2014 roku oraz w okresie 12 miesięcy zakończonym 31 grudnia 2013 roku patenty i licencje amortyzowane były równomiernie przez okres ich ekonomicznego użytkowania wynoszący od 2 do 10 lat.

Prace rozwojowe

Grupa w okresie 12 miesięcy zakończonym 31 grudnia 2014 roku oraz w okresie 12 miesięcy zakończonym 31 grudnia 2013 roku nie poniosła kosztów prac rozwojowych.

Połączenia jednostek gospodarczych

W okresie 12 miesięcy zakończonym 31 grudnia 2014 roku oraz w okresie 12 miesięcy zakończonym 31 grudnia 2013 roku Spółki Grupy nie łączyły się z innymi jednostkami gospodarczymi.

27. Udział we wspólnym przedsięwzięciu

W okresie 12 miesięcy zakończonym 31 grudnia 2014 roku oraz w okresie 12 miesięcy zakończonym 31 grudnia 2013 roku Grupa nie prowadziła wspólnych działań z innymi jednostkami gospodarczymi.

28. Akcje/udziały w pozostałych jednostkach

	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013
Akcje/udziały w pozostałych spółkach notowanych na giełdzie	369	319
Akcje/udziały w pozostałych spółkach nie notowanych na giełdzie	19	19
	388	338

Na dzień 31 grudnia 2014 roku akcje/udziały we wszystkich spółkach będące własnością jednostki dominującej o wartości 25 420 tysięcy złotych były objęte zastawem rejestrowym na podstawie Umowy Poręczenia zawartej w celu zabezpieczenia zobowiązań E003B7 Sp. z o.o. powstałych w związku z Umową o Udzielenie Gwarancji wystawionych na rzecz TAURON Wytwarzanie S.A. w związku z realizacją Projektu Jaworzno III 910 MW (ustanowiony zastaw rejestrowy na zbiorze rzeczy ruchomych i praw).

29. Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności i rozliczenia międzyokresowe kosztów - długoterminowe

	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013
Należności z tytułu dostaw i usług, w tym:	29 706	3 715
Należności z tytułu dostaw i usług od jednostek powiązanych	-	-
Należności z tytułu dostaw i usług od pozostałych jednostek	29 706	3 715
Pozostałe należności i rozliczenia międzyokresowych kosztów, w tym:	-	909
Rozliczenia międzyokresowe z tytułu gwarancji bankowych i ubezpieczeniowych	-	909
Należności ogółem (netto)	29 706	4 624
Odpis aktualizujący należności	-	-
Należności brutto	29 706	4 624

30. Inne aktywa finansowe długoterminowe

	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013
Pożyczki udzielone	38	-
Lokaty długoterminowe, w tym:	-	905
- stanowiące zabezpieczenie udzielonych Grupie gwarancji bankowych	-	905
Pozostałe aktywa finansowe długoterminowe, w tym:	33 344	31 407
Należność od PBG S.A. w upadłości układowej z tytułu zwrotu akcji spółki ENERGOPOMONTAŻ – POŁUDNIE S.A.	27 717	25 786
Należność od PBG S.A. w upadłości układowej z tytułu udzielonej pożyczki spółce HYDROBUDOWA S.A. w upadłości likwidacyjnej	5 627	5 612
Inne aktywa finansowe długoterminowe	-	9
	33 382	32 312

W okresie 12 miesięcy zakończonym 31 grudnia 2014 roku Grupa dokonała aktualizacji wyceny wartości należności z tytułu zwrotu akcji spółki ENERGOPOMONTAŻ – POŁUDNIE S.A. oraz należności z tytułu udzielonej pożyczki spółce HYDROBUDOWA S.A., w związku ze zmianą szacunków i założeń, co zostało szerzej opisane w nocie 43.

Zmiana wartości należności w porównaniu do kwoty wykazanej na dzień 31 grudnia 2013 roku wynika z wyceny tej należności zgodnie z koncepcją zamortyzowanego kosztu, przy uwzględnieniu założeń i szacunków, o których mowa w nocie 6.

31. Zapasy

	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013
Materiały (według ceny nabycia)	21 730	25 038
Według ceny nabycia	29 523	31 602
Według wartości netto możliwej do uzyskania	21 730	25 038
Produkcja w toku	-	-
Według kosztu wytworzenia	-	-
Towary	-	1 453
Według ceny nabycia/kosztu wytworzenia	-	1 453
Według wartości netto możliwej do uzyskania	-	1 453
Produkty gotowe:	-	393
Według ceny nabycia/kosztu wytworzenia	-	400
Według wartości netto możliwej do uzyskania	-	393
Zapasy ogółem, według niższej z dwóch wartości: ceny nabycia (kosztu wytworzenia) oraz wartości netto możliwej do uzyskania	21 730	26 884
- w tym: stanowiące zabezpieczenie zobowiązań	21 715	5 000

Na dzień 31 grudnia 2014 roku zapasy o wartości 21 715 tysięcy złotych stanowiły zabezpieczenie zobowiązań Grupy. Zapasy zabezpieczają zobowiązania z tytułu wierzytelności BGK, PKO BP i PZU wobec RAFAKO S.A. na podstawie Umowy Poręczenia zawartej w celu zabezpieczenia zobowiązań E003B7 Sp. z o.o. powstałych w związku z Umową o Udzielenie Gwarancji wystawionych na rzecz TAURON Wytwarzanie S.A. w związku z realizacją Projektu Jaworzno III 910 MW (ustanowiony zastaw rejestrowy na zbiorze rzeczy ruchomych i praw).

Odpisy aktualizujące wartość zapasów

	Okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2014	Okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2013
Stan na początek okresu	(6 571)	(6 964)
Utworzenie odpisu aktualizującego	(1 751)	(812)
Rozwiązanie odpisu aktualizującego	331	1 205
Przeniesienie na aktywa przeznaczone do sprzedaży	198	-
Stan na koniec okresu	(7 793)	(6 571)

32. Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności i rozliczenia międzyokresowe kosztów krótkoterminowe

	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013
Należności z tytułu dostaw i usług, w tym:	248 399	144 199
Należności z tytułu dostaw i usług od jednostek powiązanych	–	21
Należności z tytułu dostaw i usług od pozostałych jednostek	248 399	144 178
Należności z tytułu podatku dochodowego	13 852	13 587
Pozostałe należności i rozliczenia międzyokresowych kosztów, w tym:	197 200	362 041
Należności z tytułu udzielonych zaliczek	20 991	30 223
Należności budżetowe	9 312	6 241
Rozliczenie kosztów ubezpieczenia rzeczowego	975	942
Rozliczenia z Zakładowym Funduszem Świadczeń Socjalnych	160	213
Należności sporne	300	–
Koszty przyszłych okresów	1 351	1 039
Kaucje	162 277	241 613
Sprzedaż wierzytelności	683	667
Należności z tytułu naliczonych kar umownych	–	2 738
Rozliczenia międzyokresowe z tytułu gwarancji bankowych i ubezpieczeniowych	–	1 229
Inne należności	–	76 386
Pozostałe	1 151	750
Pozostałe należności od podmiotów powiązanych	–	–
Należności ogółem (netto)	459 451	519 827
Odpis aktualizujący należności	40 862	58 253
Należności brutto	500 313	578 080

Należności budżetowe obejmują przede wszystkim należności z tytułu podatku VAT zarówno krajowego, jak i zagranicznego.

Należności z tytułu dostaw i usług nie są oprocentowane i mają zazwyczaj 30-dniowy termin płatności. Jednakże, dla niektórych kontrahentów okres spłaty należności ustalany na podstawie indywidualnych umów zawiera się w przedziale od 1 do 3 miesięcy.

Grupa posiada politykę w zakresie dokonywania sprzedaży tylko zweryfikowanym klientom. Dzięki temu, zdaniem kierownictwa, nie istnieje dodatkowe ryzyko kredytowe, ponad poziom określony odpisem na nieściągalne należności właściwym dla należności handlowych.

Należności handlowe krótkoterminowe wykazane w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej na dzień 31 grudnia 2014 roku w kwocie 248 399 tysięcy złotych dotyczą kontraktów handlowych z krajowymi oraz zagranicznymi kontrahentami. Największe pozycje w tej grupie należności stanowią przede wszystkim należności od:

- PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A. w kwocie 55 551 tysięcy złotych,
- Mostostal Warszawa S.A. w kwocie 55 212 tysięcy złotych,
- Synthos Dwory 7 Sp. z o.o. Sp. j. w kwocie 37 306 tysięcy złotych,
- EDF Polska S.A. w kwocie 35 296 tysięcy złotych,
- Hitachi Inova AG w kwocie 25 780 tysięcy złotych,
- Grupa Azoty Zakłady Azotowe Kędzierzyn S.A. w kwocie 23 616 tysięcy złotych,

W 2014 roku Grupa zanotowała znaczny wzrost należności z tytułu dostaw i usług krótkoterminowych o kwotę 104 200 tysięcy złotych. Główną przyczyną wzrostu poziomu należności był wzrost obrotów spółek Grupy w 2014 roku.

Główny wpływ na zmianę poziomu wartości należności z tytułu kaucji na dzień 31 grudnia 2014 roku miały następujące operacje gospodarcze:

- spłata kaucji pieniężnej związana z realizacją umowy z PGE Elektrownia Opole S.A. na wykonanie na zasadzie „pod klucz”, obiektu składającego się z bloku energetycznego nr 5 oraz bloku energetycznego nr 6 w PGE Elektrownia Opole S.A. wraz z urządzeniami i wyposażeniem, jak również związanymi z nimi budynkami oraz budowlami; wartość spłaconych kaucji w okresie 12 miesięcy zakończonym 31 grudnia 2014 roku wynosiła 127 361 tysięcy złotych;
- wpłata kaucji pieniężnej związana z realizacją umowy z TAURON Wytwarzanie S.A. dotyczącej „Budowy bloku energetycznego o mocy 800 -910 MW na parametry nadkrytyczne w Elektrowni Jaworzno III”; wartość wpłaconych kaucji w okresie 12 miesięcy zakończonym 31 grudnia 2014 roku wynosiła 40 milionów złotych.

Istotną pozycję wykazaną w pozostałych należnościach stanowią zaliczki, które na dzień 31 grudnia 2014 roku wynosiły 20 991 tysięcy złotych, w tym:

- zaliczki na rzecz spółki Wallstein Ingenieur Gesellschaft GmbH w kwocie 2 357 tysięcy złotych,
- zaliczki na rzecz spółki Termokimik Corporation SPA. w kwocie 2 224 tysięcy złotych,
- zaliczki na rzecz spółki Veolia Water Technologies Sp. z o.o. w kwocie 1 752 tysięcy złotych,

Należności sporne wykazane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej na dzień 31 grudnia 2012 roku na kwotę 76 386 tysięcy złotych dotyczyły roszczeń spornych ze spółkami z Grupy Alstom. Ze względu na podpisane porozumienie, które zostało szerzej opisane w nocy 42 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego na dzień 31 grudnia 2013 roku zostały zaprezentowane jako „Inne należności” i zostały zapłacone oraz rozliczone w pierwszym kwartale 2014 roku.

Należności z tytułu dostaw, robót i usług o wartości bilansowej 17 406 tysięcy złotych stanowiły zabezpieczenie udzielonych gwarancji oraz kredytów i pożyczek na dzień 31 grudnia 2014 roku (31 grudnia 2013 roku: 53 207 tysięcy złotych).

32.1. Odpisy aktualizujące wartość należności handlowych oraz pozostałych należności

	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013
Stan na początek okresu, w tym:	(58 253)	(45 133)
- należności od podmiotów powiązanych	-	-
Utworzenie odpisu aktualizującego wartość należności handlowych	(18 202)	(12 977)
Utworzenie odpisu aktualizującego wartość pozostałych należności	(47)	(10 179)
Rozwiązanie odpisu aktualizującego wartość należności handlowych, w tym	14 704	4 300
- należności od podmiotów powiązanych	-	-
Wykorzystanie odpisu aktualizującego wartość pozostałych należności	5 280	5 623
Wykorzystanie odpisu aktualizującego wartość należności handlowych	15 314	113
Zmniejszenie stanu odpisów aktualizujących wynikające z prezentacji działalności zaniechanej w pozycji aktywów przeznaczonych do sprzedaży	342	-
Stan na koniec okresu	(40 862)	(58 253)
- należności od podmiotów powiązanych	-	-

W 2014 roku jednostka dominująca dokonała utworzenia odpisu aktualizującego wartość naliczonych kar umownych w kwocie 5 261 tysięcy złotych. W 2013 roku jednostka dominująca dokonała utworzenia odpisu aktualizującego wartość naliczonych kar umownych w kwocie 10 139 tysięcy złotych oraz dokonała, na skutek otrzymanych płatności, rozwiązania odpisu z tego tytułu w kwocie 3 799 tysięcy złotych, ponadto dokonała także rozwiązania odpisu na należności sporne w wysokości 1 836 tysięcy złotych.

Poniżej przedstawiono analizę należności krótkoterminowych z tytułu dostaw i usług oraz pozostałych należności finansowych, które na dzień 31 grudnia 2014 roku oraz na dzień 31 grudnia 2013 roku były przeterminowane, ale nie uznano ich za nieściągalne i nie objęto odpisem.

	Razem	Nieprzeterminowane	< 30 dni	Przeterminowane, lecz ściągalne			
				30 – 90 dni	90 – 180 dni	180 – 360 dni	>360 dni
31 grudnia 2014	441 365	413 752	21 598	657	655	2 878	1 825
				Przeterminowane, lecz ściągalne			
				30 – 90 dni	90 – 180 dni	180 – 360 dni	>360 dni
31 grudnia 2013	469 318	442 610	5 398	1 596	1 152	18 562	-

33. Aktywa finansowe krótkoterminowe

33.1. Instrumenty pochodne

	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013
Kontrakty forward	-	15
Opcje walutowe	-	-
	-	15
	-	15

Na dzień 31 grudnia 2014 roku Grupa nie posiada nierozliczonych transakcji walutowych typu forward o dodatniej wartości godziwej. Wycena transakcji dokonana przez banki wynosi na dzień 31 grudnia 2013 roku wynosi 15 tysięcy złotych.

Transakcje walutowe typu forward zostały zawarte w związku z realizowanymi kontraktami handlowymi denominowanymi w EUR, w oparciu o warunki rynkowe nie odbiegające od warunków powszechnie stosowanych dla tego typu transakcji finansowych.

Spółki Grupy Kapitałowej nie stosują rachunkowości zabezpieczeń, niemniej jednak stosowane transakcje nie mają charakteru spekulacyjnego, a ich celem jest zabezpieczenie transakcji kupna/sprzedaży denominowanych w walucie. W związku z powyższym Grupa ujmuje efekt wyceny/realizacji instrumentów podobnie jak różnice kursowe, w ramach działalności operacyjnej (przychodów oraz kosztów).

33.2. Lokaty krótkoterminowe

	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013
Lokaty krótkoterminowe, w tym:	-	892
- stanowiące zabezpieczenie wypłaty z akredytywy	-	-
- stanowiące zabezpieczenie roszczeń beneficjenta gwarancji	-	851
	-	892
	-	892

Lokaty krótkoterminowe są środkami pieniężnymi Grupy zdeponowanymi w bankach na różne okresy, od trzech miesięcy do jednego roku. Grupa klasyfikuje lokaty do aktywów długo- lub krótkoterminowych wg terminu zapadalności.

33.3. Inne aktywa finansowe krótkoterminowe

	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013
Inne aktywa finansowe krótkoterminowe, w tym:	-	1 863
Zaliczka na poczet nabycia prawa do pożyczki	10 500	10 500
Odpis aktualizujący wartość zaliczki na poczet nabycia prawa do pożyczki	(10 500)	(10 500)
Należność od PBG S.A. w upadłości układowej z tytułu zwrotu akcji spółki ENERGMONTAŻ – POŁUDNIE S.A.	-	1 549
Należność od PBG S.A. w upadłości układowej z tytułu udzielonej pożyczki spółce HYDROBUDOWA S.A. w upadłości likwidacyjnej	-	314
	-	1 863
	-	1 863

W okresie 12 miesięcy zakończonym 31 grudnia 2014 roku na bazie przyjętych założeń Grupa rozpoznała w innych aktywach finansowych krótkoterminową część należności z tytułu zwrotu akcji spółki ENERGMONTAŻ – POŁUDNIE S.A. oraz należności z tytułu udzielonej pożyczki spółce HYDROBUDOWA S.A.

W związku z nowymi propozycjami układowymi PBG S.A. w upadłości układowej, opublikowanymi 3 listopada 2014 roku, zakładającymi między innymi okres spłaty pierwszej raty na dzień 30 czerwca 2016 roku, Grupa nie rozpoznała krótkoterminowej części należności z tytułu zwrotu akcji spółki ENERGMONTAŻ – POŁUDNIE S.A. oraz należności z tytułu udzielonej pożyczki spółce HYDROBUDOWA S.A.

W dniu 18 kwietnia 2012 roku jednostka dominująca zawarła z Olenia Ltd umowę przedwstępną sprzedaży/zakupu 50% udziałów spółki Bioelektrownia Szarlej sp. z o.o. oraz przelewu praw do wierzytelności w postaci pożyczki udzielonej tej spółce. Łączna kwota zaliczki zapłaconej przez jednostkę dominującą w związku z zawartą umową wyniosła 16 176 tysięcy złotych (z czego 5 676 tysięcy złotych w odniesieniu do udziałów zaprezentowanych jako pozostałe aktywa niefinansowe, 10 500 tysięcy złotych w odniesieniu do pożyczki zaprezentowanych jako inne aktywa finansowe). Bioelektrownia Szarlej sp. z o.o. to spółka celowa utworzona w celu budowy elektrowni biogazowej finansowanej ze środków własnych, pozyskanych od inwestorów w formie pożyczki, oraz z przyznanej dotacji. W związku z faktem, że Bioelektrownia Szarlej sp. z o.o. wypowiedziała umowę z wykonawcą budowy, co spowodowało to opóźnienie w realizacji prac oraz wypowiedzenie umowy o dofinansowanie projektu. Działania podjęte przez spółkę Bioelektrownia Szarlej sp. z o.o. zmierzające do wznowienia inwestycji, nie przyniosły efektów.

Ze względu na status tej inwestycji opisany powyżej, Zarząd jednostki dominującej ocenia, że ryzyko nierealizowalności powyższych aktywów jest istotne i utrzymał decyzję o objęciu wartości inwestycji odpisem aktualizującym w pełnej wysokości.

33.4. Środki pieniężne i ich ekwiwalenty

	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013
Środki pieniężne w banku i w kasie	26 891	15 823
Lokaty krótkoterminowe do 3 miesięcy, w tym:	11 958	38 897
- stanowiące zabezpieczenie zobowiązań warunkowych	-	-
	38 849	54 720
w tym: środki pieniężne o ograniczonej możliwości dysponowania	1 317	1 052
Środki pieniężne w banku i w kasie przypisane do działalności zaniechanej (nota 17)	13 353	-
Lokaty krótkoterminowe do 3 miesięcy przypisane do działalności zaniechanej (nota 17, w tym:	13 697	-
- stanowiące zabezpieczenie zobowiązań warunkowych przypisane do działalności zaniechanej	53	-
	27 050	-
Środki pieniężne w banku i w kasie przypisane do działalności zaniechanej (nota 17)	53	-
w tym: środki pieniężne o ograniczonej możliwości dysponowania przypisane do działalności zaniechanej	53	-
Środki pieniężne razem	65 899	54 720

Środki pieniężne w banku są oprocentowane według zmiennych stóp procentowych, których wysokość zależy od stopy oprocentowania jednodniowych lokat bankowych. Lokaty krótkoterminowe, klasyfikowane jako środki pieniężne, są dokonywane na różne okresy, od jednego dnia do jednego miesiąca, w zależności od aktualnego zapotrzebowania spółek wchodzących w skład Grupy na środki pieniężne i są oprocentowane według ustalonych z bankiem stóp procentowych

Spółki Grupy posiadają środki pieniężne o ograniczonej możliwości dysponowania, do których zaliczają otrzymane w ramach przyznanych dotacji środki pieniężne ulokowane na wyodrębnionych rachunkach bankowych, które Grupa może wykorzystywać do uregulowania zobowiązań wynikających z realizowanych projektów.

34. Pozostałe aktywa niefinansowe krótkoterminowe

Na dzień 31 grudnia 2014 roku w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej Grupa wyodrębniła pozycję „Pozostałe aktywa niefinansowe krótkoterminowe”, w której zaprezentowana została zaliczka na poczet nabycia udziałów w kwocie 5 676 tysięcy złotych brutto, co zostało szerzej opisane w nocie 33.3. Na dzień 31 grudnia 2013 roku Grupa dokonała utworzenia odpisu aktualizującego wartość pozostałych aktywów niefinansowych krótkoterminowych w kwocie 5 676 tysięcy złotych. Ze względu na status inwestycji opisany w nocie 33.3, Zarząd jednostki dominującej ocenia, że ryzyko nierealizowalności powyższych aktywów jest istotne i utrzymał decyzję o objęciu wartości zaliczki odpisem aktualizującym w pełnej wysokości.

35. Kapitał własny

35.1. Kapitał podstawowy

Na dzień 31 grudnia 2014 roku kapitał podstawowy jednostki dominującej wynosił 139 200 000 złotych i dzielił się na 69 600 000 akcji zwykłych o wartości nominalnej 2,00 złote każda następujących serii:

<i>Kapitał akcyjny</i>	<i>Liczba akcji w szt.</i>	<i>Wartość akcji w tys. zł</i>
Akcje serii A	900 000	1 800
Akcje serii B	2 100 000	4 200
Akcje serii C	300 000	600
Akcje serii D	1 200 000	2 400
Akcje serii E	1 500 000	3 000
Akcje serii F	3 000 000	6 000
Akcje serii G	330 000	660
Akcje serii H	8 070 000	16 140
Akcje serii I	52 200 000	104 400
	69 600 000	139 200
	69 600 000	139 200

35.2. Wartość nominalna akcji

Wszystkie wyemitowane akcje posiadają wartość nominalną wynoszącą 2,00 złote i zostały objęte w zamian za wkłady pieniężne.

35.3. Prawa akcjonariuszy

Akcje wszystkich serii są jednakowo uprzywilejowane co do dywidendy oraz zwrotu z kapitału.

35.4. Kapitał ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej

Kapitał ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej został utworzony z nadwyżki wartości emisyjnej nad nominalną w kwocie 77 947 tysięcy złotych. W dniu 15 maja 2000 roku Walne Zgromadzenie jednostki dominującej podjęło uchwałę o przeznaczeniu kwoty 41 169 tysięcy złotych na pokrycie nierozliczonych strat z lat ubiegłych. W okresie 12 miesięcy zakończonym dnia 31 grudnia 2014 roku nie wystąpiły zdarzenia powodujące zmianę w kapitale ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej, który na dzień 31 grudnia 2014 roku wynosił 36 778 tysięcy złotych (31 grudnia 2013: 36 778 tysięcy złotych).

35.5. Kapitał zapasowy

Kapitał zapasowy powstał z ustawowych odpisów z zysków generowanych w poprzednich latach obrotowych, a także z nadwyżek z podziału zysku ponad wymagany odpis w jednostkach Grupy. Wartość kapitału zapasowego na dzień 31 grudnia 2014 roku wynosiła 114 393 tysięcy złotych (31 grudnia 2013: 252 821 tysięcy złotych).

35.6. Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych

Saldo kapitału rezerwowego z tytułu różnic kursowych jest korygowane o różnice kursowe wynikające z przeliczenia sprawozdania finansowego zagranicznej jednostki zależnej oraz zagranicznego oddziału jednostki dominującej. Na dzień 31 grudnia 2014 roku wartość kapitału z przeliczenia jednostki zagranicznej wynosiła 190 tysięcy złotych (31 grudnia 2013: 134 tysiące złotych).

35.7. Zyski zatrzymane/niepokryte straty i wypłacone dywidendy

Na dzień 31 grudnia 2014 roku, w wyniku ujęcia zysku netto za okres 12 miesięcy zakończony dnia 31 grudnia 2014 roku w wysokości 18 528 tysięcy złotych, przeniesienia zysków z lat ubiegłych na kapitał zapasowy w wysokości 138 428 tysięcy złotych oraz z tytułu zmiany w strukturze kapitału jednostek zależnych w wartości minus 276 tysięcy złotych wartość zysków zatrzymanych Grupy wyniosła 10 700 tysięcy złotych (31 grudnia 2013: minus 145 980 tysięcy złotych).

W okresie 12 miesięcy zakończonym 31 grudnia 2014 roku jednostka zależna FPM S.A. wypłaciła udziałowcom mniejszościowym dywidendę w wysokości 605 tysięcy złotych (dywidenda wypłacona wszystkim akcjonariuszom Spółki FPM S.A. wyniosła 3 400 tysięcy złotych).

35.8. Zarządzanie kapitałem

Zarządzanie kapitałem przez Grupę Kapitałową mające na celu zapewnienie możliwie wysokiego poziomu bezpieczeństwa działalności operacyjnej przy jednoczesnym minimalizowaniu kosztów pozyskiwania źródeł finansowania. Zabezpieczenie stabilnego rozwoju Grupy wymaga utrzymywania odpowiedniej relacji pomiędzy własnym i obcymi kapitałami oraz efektywnego zarządzania nadwyżkami finansowymi. Grupa analizuje strukturę kapitału poprzez wskaźnik kapitalizacji (udział kapitału własnego w sumie bilansowej).

31 grudnia 2014 31 grudnia 2013

Udział zadłużenia w kapitale własnym

Kapitał własny przypadający akcjonariuszom jednostki dominującej	301 261	282 953
Kapitał obcy (kredyt bankowy i pożyczka)	128 527	256 816
Suma bilansowa	1 146 562	1 065 402

Wskaźnik kapitalizacji

	0,26	0,27
--	------	------

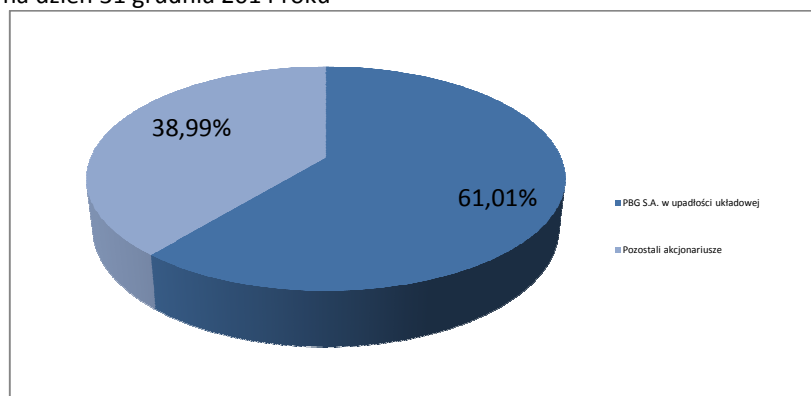
35.9. Akcjonariusze posiadający co najmniej 5% ogólnej liczby głosów na WZ RAFAKO S.A., jednostki dominującej na koniec okresu sprawozdawczego

Nazwa podmiotu	Liczba akcji (w sztukach)	Liczba głosów wynikających z posiadanych akcji	Udział w kapitale zakładowym	Procentowy udział w ogólnej liczbie głosów na WZA
PBG S.A. w upadłości układowej ¹ , w tym	42 466 000	42 466 000	61,01%	61,01%
bezpośrednio	7 665 999	7 665 999	11,01%	11,01%
Pośrednio przez Spółkę Multaros Trading Company Limited ² (spółka zależna od PBG S.A.)	34 800 001	34 800 001	50% + 1 akcja	50% + 1 akcja

1 – stan akcji na podstawie zawiadomienia z dnia 8 sierpnia 2012 roku

2 – stan akcji na podstawie zawiadomienia z dnia 15 listopada 2011 roku

Struktura akcjonariatu na dzień 31 grudnia 2014 roku

W dniu 10 marca 2015 roku Zarząd RAFAKO S.A. otrzymał od ING Towarzystwa Funduszy Inwestycyjnych S.A., działającego w imieniu zarządzanych przez siebie funduszy inwestycyjnych zawiadomienie, iż w wyniku nabycia akcji RAFAKO S.A., liczba głosów na walnym zgromadzeniu RAFAKO S.A. posiadanych łącznie przez wszystkie Fundusze zarządzane przez ING TFI wzrosła powyżej progu 5% ogólnej liczby głosów. Stan akcji będących w posiadaniu ING Towarzystwa Funduszy Inwestycyjnych S.A. na dzień publikacji niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego przedstawia się następująco:

<i>Nazwa podmiotu</i>	<i>Liczba akcji (w sztukach)</i>	<i>Liczba głosów wynikających z posiadanych akcji</i>	<i>Udział w kapitale zakładowym</i>	<i>Procentowy udział w ogólnej liczbie głosów na WZA</i>
Fundusze inwestycyjne zarządzane przez ING Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych S.A.***	3 508 403	3 508 403	5,04%	5,04%

*** stan akcji na podstawie zawiadomienia z dnia 10 marca 2015 roku

Zgodnie z zawiadomieniem otrzymanym od BZ WBK Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych S.A. w wyniku sprzedaży akcji RAFAKO S.A. w dniu 17 października 2013 roku Fundusz stał się posiadaczem akcji zapewniających mniej niż 5 % w ogólnej liczbie głosów na Walnym Zgromadzeniu RAFAKO S.A.

35.10. Kapitał udziałów niekontrolujących (niekontrolujący udział w kapitale własnym)

	<i>31 grudnia 2014</i>	<i>31 grudnia 2013</i>
Początek okresu	11 136	10 435
Udział w wyniku jednostek zależnych	1 196	701
Dywidenda	(605)	-
Zmiany w strukturze kapitału w jednostkach zależnych	466	-
Koniec okresu	<u><u>12 193</u></u>	<u><u>11 136</u></u>

36. Oprocentowane kredyty bankowe i pożyczki

Na dzień 31 grudnia 2014 roku spółki Grupy Kapitałowej wykazywały zobowiązania z tytułu kredytów bankowych oraz otrzymanych pożyczek w wysokości 128 527 tysięcy złotych. Wskaźnik zadłużenia bankowego, będący relacją sumy kredytów i pożyczek do sumy kapitału własnego, na dzień 31 grudnia 2014 roku wyniósł 43%.

	<i>Kredyty i pożyczki krótkoterminowe</i>	<i>Zabezpieczenie</i>	<i>Inne</i>	<i>Waluta</i>	<i>Efektywna stopa procentowa</i>	<i>Termin spłaty</i>	<i>31 grudnia 2014</i>	<i>31 grudnia 2013</i>
PKO BP S.A.		weksel własny in blanco wraz z deklaracją wekslową, przelew wierzytelności z kontraktów*, klauzula potrącenia wierzytelności z rachunków RAFAKO S.A., hipoteka**, oświadczenie o poddaniu się egzekucji, zastaw rejestrowy na zbiorze rzeczy ruchomych i praw stanowiących całość gospodarczą przedsiębiorstwa	Umowa kredytu odnawialnego w rachunku bieżącym na kwotę 150 milionów złotych***	PLN	WIBOR 1M + marża	30.04.2015	128 127	256 816
DZIERŻAWCA SP.Z O.O.****		weksel własny in blanco zaopatrzone w klauzulę "bez protestu"		PLN	3,5% w skali roku	31.12.2015	400	–
							128 527	256 816

* zabezpieczenie udzielonego kredytu stanowią należności z kontaktów realizowanych przez Spółkę, w tym: przelew wierzytelności z kontraktów realizowanych na rzecz PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A. na modernizację i remont elementów w Elektrowni Bełchatów, w Elektrociepłowni Kielce oraz wierzytelności kontraktu realizowanego na rzecz Elektrowni Połaniec;

** na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania finansowego jednostka dominująca ustanowiła hipotekę na nieruchomościach Spółki (za wyjątkiem mieszkań i budynków mieszkalnych) na łączną kwotę ok. 300 milionów złotych, która ma stanowić dodatkowe zabezpieczenie udzielonego przez bank PKO BP S.A. kredytu;

*** na dzień publikacji niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego, zgodnie z aneksem do umowy kredytowej podpisanego dnia 29 kwietnia 2014 roku, limit kredytowy wielocelowy wynosi 200 000 000,00 złotych, w tym limit kredytu w rachunku bieżącym wynosi 150 000 000,00 złotych oraz termin spłaty kredytu przedłużono do dnia 30 kwietnia 2015 roku;

**** jednostka powiązana osobowo

Jednostka dominująca przewiduje przedłużenie umowy kredytowej na kolejne okresy. Sytuację kredytową Grupy należy analizować w powiązaniu z notą 5 dotyczącą kontynuacji działalności Grupy.

37. Zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych

37.1. Świadczenia pracownicze po okresie zatrudnienia oraz inne świadczenia

Na podstawie prognozy wyceny dokonanej na koniec okresu obrachunkowego przez profesjonalną firmę aktuarialną Grupa tworzy rezerwę na wartość bieżącą zobowiązania z tytułu odpraw emerytalnych, nagród jubileuszowych oraz ZFŚS. Kwotę tej rezerwy oraz uzgodnienie przedstawiające zmiany stanu w ciągu okresu obrotowego przedstawiono w poniższej tabeli:

	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013
Na dzień 1 stycznia	23 669	24 133
Koszty odsetek	947	972
Koszty bieżącego zatrudnienia	628	528
(Zyski)/straty aktuarialne	5 048	601
Koszty wypłaconych świadczeń	(2 515)	(2 565)
Zmiana prezentacji w związku z działalnością zaniechaną	(974)	-
Koniec okresu	<u><u>26 803</u></u>	<u><u>23 669</u></u>
Rezerwy długoterminowe	24 907	22 119
Rezerwy krótkoterminowe	<u><u>1 896</u></u>	<u><u>1 550</u></u>

Główne założenia przyjęte przez aktuarium na dzień i zakładane w okresie 12 miesięcy zakończonym 31 grudnia 2014 roku do wyliczenia kwoty zobowiązania są następujące:

	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013
Stopa dyskontowa (%)	2,5	4,0
Przewidywany wskaźnik inflacji (%)*	-	-
Wskaźnik rotacji pracowników	5	5
Przewidywana stopa wzrostu wynagrodzeń (%)	5,0	1,83

* Brak danych w raporcie aktuarium

Analiza wrażliwości

Zmiana przyjętej stopy dyskontowej o pół punktu procentowego:

	Wzrost (w tys. złotych)	Spadek (w tys. złotych)
31 grudnia 2014		
Wpływ na zobowiązanie z tytułu określonych świadczeń	(1 301)	1 403
31 grudnia 2013		
Wpływ na zobowiązanie z tytułu określonych świadczeń	<u><u>(1 090)</u></u>	<u><u>1 189</u></u>

38. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania

38.1. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania długoterminowe

	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług, w tym:		
Zobowiązania wobec jednostek powiązanych	6	73
Zobowiązania wobec pozostałych jednostek	20 498	13 558
	20 504	13 631
Zobowiązania finansowe, w tym:		
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	2 254	1 683
	2 254	1 683
Pozostałe zobowiązania, w tym:		
Naliczone zobowiązania z tytułu niewypłaconej premii	333	355
Zobowiązania z tytułu inwestycji	1 762	2 132
Rezerwy na koszty napraw gwarancyjnych	1 860	2 689
	3 955	5 176

38.2. Rezerwy, zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania krótkoterminowe

	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług, w tym:		
Zobowiązania wobec jednostek powiązanych	4 813	265
Zobowiązania wobec pozostałych jednostek	299 413	206 727
	304 226	206 992
Zobowiązania z tytułu inwestycji, w tym:		
Zobowiązania wobec jednostek powiązanych	-	-
Zobowiązania wobec pozostałych jednostek	8 619	1 396
	8 619	1 396

W 2014 roku Grupa zanotowała znaczny wzrost zobowiązań z tytułu dostaw i usług krótkoterminowych o kwotę 97 234 tysięcy złotych. Główną przyczyną wzrostu poziomu zobowiązań był znaczący wzrost obrotów spółek Grupy w 2014 roku.

	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013
Pozostałe zobowiązania		
Podatek VAT	4 580	872
Podatek dochodowy od osób fizycznych	2 414	2 371
Zobowiązania z tytułu ubezpieczeń społecznych	9 522	9 934
Rozrachunki z Urzędem Skarbowym	220	–
Pozostałe zobowiązania z tytułu podatków, ceł i ubezpieczeń	349	17
Rozliczenia z Zakładowym Funduszem Świadczeń Socjalnych	3	8
Zobowiązania wobec pracowników z tytułu wynagrodzeń	8 842	9 758
Rezerwy na koszty niewykorzystanych urlopów	3 780	2 397
Naliczone zobowiązania z tytułu niewypłaconej premii	9 121	1 351
Rezerwy na koszty napraw gwarancyjnych	9 988	8 813
Rezerwa na niezafakturowane usługi i materiały	21 571	20 854
Rezerwa na badanie bilansu	113	126
Zobowiązania z tytułu udzielonych gwarancji finansowych i poręczeń	745	882
Zaliczki na poczet przyszłych dostaw	–	1 463
Pozostałe rozrachunki z pracownikami	–	729
Inne krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe	1 525	48
Rezerwy na pozostałe zobowiązania i roszczenia sporne	5 667	500
Kaucje	613	–
Pozostałe	1 644	921
	80 697	61 044
 Pozostałe zobowiązania finansowe		
Wycena instrumentów pochodnych	–	–
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	776	660
Pozostałe zobowiązania finansowe	–	31
	776	691

W pozycji „Rezerwy na pozostałe zobowiązania i roszczenia sporne” Grupa ujęła rezerwę na wartość roszczeń kontrahentów Grupy z tytułu świadczonych usług.

38.3. Zobowiązania z tytułu pochodnych instrumentów finansowych

Na dzień 31 grudnia 2014 roku spółki Grupy Kapitałowej nie posiadają nierozliczonych transakcji walutowe typu forward o ujemnej wartości godziwej. Na dzień 31 grudnia 2013 roku spółki Grupy Kapitałowej nie posiadają nierozliczonych transakcji walutowe typu forward ujemnej wartości godziwej.

38.4. Zobowiązania inwestycyjne

Na dzień 31 grudnia 2014 roku jednostki wchodzące w skład Grupy Kapitałowej RAFAKO wykazywały zobowiązania z tytułu nabycia rzeczowych aktywów trwałych w kwocie 10 381 tysięcy złotych.

Na dzień 31 grudnia 2014 roku Grupa posiadała podpisane umowy dotyczące planowanych nakładów inwestycyjnych, które nie zostały na dzień zakończenia okresu sprawozdawczego ujęte w księgach rachunkowych w kwocie 1 102 tysięcy złotych.

38.5. Rezerwa na koszty z tytułu niewykorzystanych urlopów

Rezerwa na koszty niewykorzystanych urlopów wyliczana jest miesięcznie w oparciu o faktyczną ilość dni niewykorzystanych urlopów na koniec każdego miesiąca. W ciągu roku obrotowego na każdy miesiąc przypada jedna dwunasta należnego urlopu za cały rok, powiększona o wszystkie niewykorzystane dni z okresów poprzednich. Ustalona w ten sposób ilość dni mnożona jest przez średnią stawkę dzienną dla danego pracownika, ustaloną w oparciu o wynagrodzenie z miesiąca, na który rezerwa jest wyliczana powiększone o obciążenia z tytułu ZUS.

	<i>31 grudnia 2014</i>	<i>31 grudnia 2013</i>
Początek okresu	2 397	2 669
Nabycie jednostki zależnej		–
Utworzenie rezerwy na zobowiązanie	3 963	208
Zmiana prezentacji w związku z działalnością zaniechaną	(263)	–
Koszty wypłaconych świadczeń	(2 317)	(480)
Rozwiązanie rezerwy na zobowiązanie	–	–
Koniec okresu	3 780	2 397
Krótkoterminowe na dzień	3 780	2 397
Długoterminowe na dzień	–	–
	3 780	2 397

38.6. Naliczone zobowiązania z tytułu niewypłaconej premii

Jednostka dominująca wypłaca pracownikom premię roczną, której wysokość jest uzależniona od stopnia realizacji zysku operacyjnego firmy. Zgodnie z postanowieniami Układu Zbiorowego Pracy (UZP), po zatwierdzeniu rocznych sprawozdań finansowych jednostek Grupy Kapitałowej, w terminie do 30 dni, Zarząd – po zasięgnięciu opinii Związków Zawodowych – podejmuje decyzję o wypłacie premii uznaniowej dla pracowników Spółek. W ciągu roku obrotowego spółki Grupy tworzą rezerwę z tytułu premii rocznej w wysokości określonej w UZP, o ile Zarządy Spółek nie podejmą decyzji o jej nie tworzeniu. Jednostka dominująca tworzy również rezerwę z tytułu premii dla kierowników projektów, wypłacaną po zakończeniu realizacji umowy.

	<i>31 grudnia 2014</i>	<i>31 grudnia 2013</i>
Początek okresu	1 706	9 341
Utworzenie rezerwy na zobowiązanie	9 722	4 849
Koszty wypłaconych świadczeń	(230)	(4 785)
Rozwiązanie rezerwy na zobowiązanie	(1 392)	(7 699)
Zmiana prezentacji w związku z działalnością zaniechaną	(352)	–
Koniec okresu	9 454	1 706
Krótkoterminowe na dzień	9 121	1 351
Długoterminowe na dzień	333	355
	9 454	1 706

38.7. Rezerwa na koszty napraw gwarancyjnych

Rezerwy na naprawy gwarancyjne są tworzone w następstwie oszacowania spodziewanych i możliwych do oszacowania kosztów nadzoru, napraw, prac i robót gwarancyjnych związanych z zobowiązaniami kontraktowymi jednostek wchodzących w skład Grupy, wynikającymi z zakończenia realizacji umowy o usługę budowlaną.

	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013
Początek okresu	11 502	12 796
Nabycie jednostki zależnej	–	–
Utworzenie rezerwy na zobowiązanie	13 950	7 906
Zmiana prezentacji w związku z działalnością zaniechaną	(528)	–
Poniesione koszty napraw gwarancyjnych	(13 076)	(9 200)
Rozwiązanie rezerwy na zobowiązanie	–	–
Koniec okresu	11 848	11 502
Krótkoterminowe na dzień	9 988	8 813
Długoterminowe na dzień	1 860	2 689
	11 848	11 502

38.8. Zobowiązania z tytułu udzielonych gwarancji bankowych i poręczeń

Jednostka dominująca utworzyła rezerwę na spodziewane koszty z tytułu udzielonego poręczenia gwarancji bankowych wystawionych przez ING Bank Śląski S.A. na zlecenie Fabryki Elektrofiltrów ELWO S.A. w upadłości. Roszczenie Banku wobec RAFAKO S.A. wynika z Umowy Kredytowej z dnia 25 czerwca 2008 roku, o której Grupa informowała we wcześniejszych raportach. Jednostka dominująca w 2011 roku rozwiązała część rezerwy, dokonując jednocześnie odpisu aktualizującego wartość należności spornej.

	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013
Początek okresu	882	854
Nabycie jednostki zależnej	–	–
Utworzenie rezerwy na zobowiązanie	195	137
Zmiana prezentacji w związku z działalnością zaniechaną	(213)	–
Poniesione koszty	(119)	(109)
Rozwiązanie rezerwy na zobowiązanie	–	–
Koniec okresu	745	882
Krótkoterminowe na dzień	745	882
Długoterminowe na dzień	–	–
	745	882

38.9. Zobowiązania z tytułu podatku dochodowego

	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013
Podatek dochodowy od osób prawnych	901	45
	<u>901</u>	<u>45</u>

Rozliczenia podatkowe oraz inne obszary działalności podlegające regulacjom (na przykład sprawy celne czy dewizowe) mogą być przedmiotem kontroli organów administracyjnych, które uprawnione są do nakładania wysokich kar i sankcji. Brak odniesienia do utrwalonych regulacji prawnych w Polsce powoduje występowanie w obowiązujących przepisach niejasności i niespójności. Często występujące różnice w opiniach co do interpretacji prawnej przepisów podatkowych zarówno wewnątrz organów państwowych, jak i pomiędzy organami państwowymi i przedsiębiorstwami, powodują powstawanie obszarów niepewności i konfliktów. Zjawiska te powodują, że ryzyko podatkowe w Polsce jest znacząco wyższe niż istniejące zwykle w krajach o bardziej rozwiniętym systemie podatkowym.

Rozliczenia podatkowe mogą być przedmiotem kontroli przez okres pięciu lat, począwszy od końca roku, w którym nastąpiła zapłata podatku. W wyniku przeprowadzanych kontroli dotychczasowe rozliczenia podatkowe Grupy mogą zostać powiększone o dodatkowe zobowiązania podatkowe.

W 2014 roku w jednostce dominującej nie było kontroli podatkowych. W Spółce E001RK Sp. z o.o. miała miejsce kontrola podatkowa w zakresie podatku od towarów i usług. Kontrola nie wykazała nieprawidłowości powodujących sankcje karno – skarbowej.

W okresie 12 miesięcy zakończonym 31 grudnia 2013 roku w jednostce dominującej miała miejsce kontrola podatkowa w zakresie podatku od towarów i usług za miesiąc luty 2013 roku; kontrola nie wykazała istotnych nieprawidłowości powodujących sankcje karno – skarbowej. W okresie 12 miesięcy zakończonym 31 grudnia 2013 roku w jednostkach zależnych nie miały miejsca żadne kontrole podatkowe.

39. Dotacje

Dotacje wykazane w sprawozdaniu finansowym na dzień 31 grudnia 2014 roku wynosiły 1 071 tysięcy złotych. Otrzymane dotacje dotyczą:

- działalności prewencyjnej Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń S.A., w ramach której spółka dofinansowała projekt, dostawy oraz instalację systemów detekcji i sygnalizacji gazu ziemnego dla dwóch pieców gazowych w RAFAKO S.A.; dotacja ma charakter pieniężny,
- projektu badawczego pt.: „Opracowanie technologii dla wysokosprawnych „zero-emisyjnych” bloków węglowych zintegrowanych z wychwytem CO₂ ze spalin” realizowanego w ramach strategicznego programu badań naukowych i prac rozwojowych „Zaawansowane technologie pozyskiwania energii” Narodowego Centrum Badań i Rozwoju z siedzibą w Warszawie; dotacja ma charakter pieniężny,
- projekt badawczo-rozwojowy pt.: „Innovative after- treatment system for marine diesel engine emission control”, realizowanego przez międzynarodowe konsorcjum, którego koordynatorem jest Brunel University; dotacja ma charakter pieniężny,
- projekt badawczo-rozwojowy pt.: „Materiały dla wysokosprawnych, zeroemisyjnych bloków energetycznych opalanych paliwem kopalnym” realizowanym we współpracy z Katedrą Metaloznawstwa i Metalurgii Proszków z Akademią Górniczo-Hutniczą w Krakowie; dotacja ma charakter pieniężny,
- projekt badawczo-rozwojowy pt.: „Opracowanie wytycznych projektowych dla technologii SCR pod kątem: zmniejszenia konwersji SO₂ do SO₃, rozkładu resztkowego (nieprzereagowanego) amoniaku – zawartość w popiele, gipsie i ściekach. Prawdopodobieństwo tworzenia się ABS (wodosiarczanu amonu) i AS (siarczanu amonu), realizowanego przy współpracy Instytutu Maszyn i Urządzeń Energetycznych z Politechniki Śląskiej w Gliwicach; dotacja ma charakter pieniężny,
- projektu badawczego „Niskoemisyjne innowacyjne technologie rekonstrukcji elektrowni węglowych z blokami o mocy 200 MW” (akronim DUO-BIO) realizowany ze środków Narodowego Centrum Badań i Rozwoju w ramach Programu Badań Stosowanych; dotacja ma charakter pieniężny.

Rozliczenia z tytułu dotacji:

<i>Cel dotacji</i>	<i>Stan na 1 stycznia 2014</i>	<i>Zwiększenie a w okresie</i>	<i>Odpisanie dotacji w pozostałe przychody operacyjne w okresie</i>	<i>Zwrot dotacji w okresie</i>	<i>Przeniesienie na działalność zaniechaną</i>	<i>Stan na 31 grudnia 2014</i>
Modernizacja środków trwałych	23	–	(2)	–	–	21
Realizacja części projektu badawczego	535	698	(172)	–	(11)	1 050
	558	698	(174)	–	(11)	1 071

40. Emisja, wykup i spłata dłużnych i kapitałowych papierów wartościowych

Jednostki objęte konsolidacją w okresie 12 miesięcy zakończonym 31 grudnia 2014 roku oraz w okresie 12 miesięcy zakończonym 31 grudnia 2013 roku nie przeprowadzały emisji, wykupu i spłat dłużnych i kapitałowych papierów wartościowych.

41. Zobowiązania z tytułu umów leasingu finansowego i umów dzierżawy z opcją zakupu

Na dzień 31 grudnia 2014 roku przyszłe minimalne opłaty leasingowe z tych umów oraz wartość bieżąca minimalnych opłat leasingowych netto przedstawiają się następująco:

	<i>31 grudnia 2014</i>		<i>31 grudnia 2013</i>	
	<i>Opłaty minimalne</i>	<i>Wartość bieżąca opłat</i>	<i>Opłaty minimalne</i>	<i>Wartość bieżąca opłat</i>
W okresie do 1 roku	758	758	660	660
W okresie od 1 do 5 lat	2 265	2 265	1 878	1 683
Powyżej 5 lat	–	–	–	–
Minimalne opłaty leasingowe ogółem	3 023	3 023	2 538	2 343
Minus koszty finansowe	7	7	(195)	–
Wartość bieżąca minimalnych opłat leasingowych, w tym:	3 030	3 030	2 343	2 343
Krótkoterminowe	776	776	660	660
Długoterminowe	2 254	2 254	1 683	1 683

42. Sprawy sporne, postępowania sądowe

Poniżej zaprezentowano kluczowe sprawy sporne oraz postępowania sądowe prowadzone przez Grupę.

W dniu 3 listopada 2009 roku jednostka dominująca RAFAKO S.A. wniosła do Sądu Okręgowego w Warszawie, XX Wydziału Gospodarczego pozew o zapłatę przeciwko ING Bankowi Śląskiemu S.A. (dalej ING), w którym żąda zwrotu bezpodstawnie wyegzekwowanej, przez ING Bank Śląski S.A., z jej rachunków kwoty około 9 milionów złotych. Sąd I instancji w dniu 29 listopada 2010 roku wydał wyrok, którym zasądził od ING Banku Śląskiego S.A. na rzecz RAFAKO S.A. kwotę 8 996 566,00 złotych wraz z odsetkami ustawowymi oraz kosztami postępowania. Od wyroku Sądu I instancji pełnomocnik ING Banku Śląskiego S.A. złożył apelację. W dniu 12 października 2011 roku Sąd Apelacyjny w Warszawie po przeprowadzeniu rozprawy nie uznał zarzutów podniesionych w apelacji przez ING Bank Śląski S.A. za uzasadnione, ale z urzędu stwierdził, iż Sąd I instancji nie rozpoznał istoty sporu, uchylił wyrok i przekazał sprawę Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania. Sąd Okręgowy w Warszawie w dniu 1 kwietnia 2014 roku wydał wyrok, w którym zasądził od ING na rzecz RAFAKO S.A. kwotę 3 646 699,59 złotych wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 3 listopada 2009 r. do dnia zapłaty. W pozostałej części sąd oddalił powództwo. Obie strony złożyły apelację od tego wyroku i czekają na wyznaczenie terminu rozprawy.

Istotnym postępowaniem prowadzonym przez jednostkę dominującą jest postępowanie sądowe o odszkodowanie od firmy Donieckobłenergo z siedzibą na Ukrainie o wartości 11 500 tysięcy USD (38 151 tysięcy złotych) z powodu ostatecznego zaniechania realizacji budowy kotła przez Klienta. W 2009 roku sąd pierwszej i drugiej instancji wydał korzystny dla RAFAKO S.A. wyrok, jednakże Wyższy Sąd Gospodarczy, po rozpatrzeniu skargi kasacyjnej strony pozwanej, uchylił te wyroki i przekazał sprawę do ponownego rozpatrzenia. W dniu 6 sierpnia 2010 roku jednostka dominująca otrzymała wyrok Izby Sądowej do spraw gospodarczych Sądu Najwyższego Ukrainy, na mocy którego pozytywnie została rozpatrzona skarga kasacyjna złożona przez RAFAKO S.A. w dniu 2 marca 2010 roku i postanowiono utrzymać w mocy wyrok Donieckiego Apelacyjnego Sądu Gospodarczego z dnia 23 grudnia 2008 roku, w którym to orzeczeniu została zasądzona na rzecz RAFAKO S.A. tytułem odszkodowania, odsetek za zwłokę, kosztów sądowych i kosztów zastępstwa procesowego łącznie kwota 56,7 miliona hrywien, co w przeliczeniu stanowiło w dniu wniesienia powództwa kwotę około 11,5 mln USD. Ze względu na niepewność skuteczności windykacji zasądzonej wierzytelności, Spółka nie ujęła powyższej kwoty w przychodach. Pełnomocnik RAFAKO S.A. poinformował, że w lipcu 2012 roku Sąd Gospodarczy okręgu Donieckiego wznowił rozpatrywanie sprawy ze względu na żądanie Donieckobłenergo uznania umowy z dnia 16 maja 1994 roku za nieważną. Zdaniem pełnomocnika nie ma żadnych nowych argumentów i dowodów dla uznania takiego żądania. Ze względu na aktualną sytuację na Ukrainie nie wyznaczono kolejnego terminu rozprawy.

Przed Międzynarodowym Sądem Arbitrażowym przy Austriackiej Izbie Handlowej w Wiedniu toczy się przeciwko jednostce dominującej RAFAKO S.A. spór z powództwa Steinmüller Babcock Environment GmbH (dawniej FISIA BABCOCK ENVIRONMENT GmbH.) Sprawa dotyczy pozwu o zapłatę 3,8 miliona EUR w związku z umową licencyjną w zakresie instalacji odsiarczania gazów spalinowych metodą mokrą. Zasadnicze roszczenia dotyczą zapłaty rzekomo należnej zaległej opłaty licencyjnej. Zdaniem RAFAKO S.A. roszczenia te są niezasadne. Jednostka dominująca stoi na stanowisku, że kontrakt na modernizację czterech instalacji odsiarczania, będący przyczyną sporu został zrealizowany w oparciu o własne rozwiązania techniczne, bez zastosowania licencyjnego know-how. W odpowiedzi na pozew RAFAKO S.A. podnosi również zarzut przedawnienia ewentualnego roszczenia. Tę kwestię (przedawnienie) Trybunał będzie rozpatrywał w pierwszej kolejności.

W związku z procesem arbitrażowym jednostka dominująca utworzyła rezerwę na koszty arbitrażu w kwocie około 586 tysięcy złotych. Rezerwa ta została częściowo wykorzystana w 2014 roku i na dzień 31 grudnia 2014 roku wynosi 477 tysięcy złotych. Zarząd jednostki dominującej ocenia, że na dzień 31 grudnia 2014 roku nie zachodzą okoliczności uzasadniające konieczność tworzenia rezerwy na przedmiot roszczenia.

W dniu 9 grudnia 2014 roku do RAFAKO S.A. wpłynął pozew o zapłatę z powództwa ESPD Environmental Solutions and Project Development GmbH (dalej ESPD) z siedzibą w Wiedniu o wartości przedmiotu sporu 644,5 tys. EUR. Rzekome zobowiązanie Spółki wynikać ma z umowy o współpracy pomiędzy stronami dotyczącej wsparcia przez ESPD starań RAFAKO S.A. o pozyskanie zleceń obejmujących swoim zakresem instalacje odazotowania spalin (DeNOx). RAFAKO S.A. stoi na stanowisku, że wynagrodzenie, którego dochodzi ESPD jest świadczeniem nienależnym ze względu na brak świadczenia wzajemnego. Postępowanie toczy się przed Sądem Arbitrażowym przy Krajowej Izbie gospodarczej w Warszawie.

43. Należności od jednostek powiązanych znajdujących się w procesie upadłości układowej

Grupa na dzień bilansowy wykazuje w sprawozdaniu z sytuacji finansowej należności netto od podmiotów powiązanych objęte postępowaniem upadłości układowej w kwocie 33,3 miliona złotych.

W dniu 20 grudnia 2011 roku jednostka dominująca RAFAKO S.A. zawarła ze spółką PBG S.A. („jednostka dominująca wyższego szczebla”) z siedzibą w Wysogotowie umowę („Umowa”), na mocy której dokonała nabycia akcji spółki ENERGOMONTAŻ – POŁUDNIE Spółka Akcyjna („EP”) z siedzibą w Katowicach, ul. Mickiewicza 15. Na podstawie umowy RAFAKO S.A. nabyła 46 021 520 akcji zwykłych na okaziciela EP o wartości nominalnej 1 złoty każda akcja i łącznej wartości nominalnej 46 021 520 złotych, stanowiących 64,84% udziału w kapitale zakładowym oraz 64,84% ogólnej liczby głosów na Walnym Zgromadzeniu, tj. uprawniających do wykonywania 46 021 520 głosów z akcji. Na podstawie umowy, PBG S.A. zbyła posiadane akcje za kwotę 160 154 889,60 złotych, tj. 3,48 złotych za 1 akcję. Płatność ceny nabycia nastąpiła w dniu 30 grudnia 2011 roku. W wyniku przeprowadzonej analizy, uwzględniając prawdopodobieństwo realizacji dopłat oraz roszczeń RAFAKO S.A., Zarząd jednostki dominującej ustalił cenę nabycia na poziomie 160 154 889,60 złotych powiększoną o koszty transakcyjne w kwocie 557 363,40 złotych.

W wyniku wyżej opisanych transakcji spółka ENERGOMONTAŻ – POŁUDNIE S.A. stała się jednostką zależną Grupy Kapitałowej RAFAKO.

Nabycie akcji ENERGOMONTAŻ – POŁUDNIE S.A. zostało ujęte w sprawozdaniu finansowym Grupy za rok zakończony 31 grudnia 2011 roku jako nabycie inwestycji w jednostkę zależną. Wartość bilansowa tej inwestycji na dzień 31 grudnia 2011 roku wyniosła 160 712,3 tysiąca złotych. Zgodnie z polityką rachunkowości Grupy akcje w jednostce zależnej wykazane zostały według kosztu historycznego (z uwzględnieniem ewentualnych odpisów z tytułu utraty wartości).

W dniu 4 czerwca 2012 roku PBG S.A. złożyła wniosek o ogłoszenie upadłości. Dnia 13 czerwca 2012 roku sąd zatwierdził ten wniosek, przy czym ogłoszenie upadłości PBG S.A. nastąpiło w opcji z możliwością zawarcia układu.

Zarząd jednostki dominującej otrzymał w dniu 16 lipca 2012 roku od Nadzorca Sądowego PBG S.A. w upadłości układowej (PBG), pismo skierowane do PBG S.A. w upadłości układowej („PBG”), w którym PBG S.A. zostało poinformowane, że transakcja zbycia 46 021 520 akcji ENERGOMONTAŻ – POŁUDNIE S.A. przez PBG S.A. na rzecz RAFAKO S.A. z dnia 20 grudnia 2011 roku: „jako czynność prawna odpłatna dokonana przez Upadłego (PBG) w terminie sześciu miesięcy przed dniem złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości (tj. 4 czerwca 2012 roku) ze spółką powiązaną, wobec której dodatkowo Upadły (PBG) był spółką dominującą – pozostaje bezskuteczna wobec masy upadłości PBG S.A.”, zgodnie z art. 128 ust 2 Ustawy Prawo Upadłościowe i Naprawcze („Pismo”). Nadzorca Sądowy wezwał Zarząd PBG S.A. do niezwłocznego podjęcia w trybie art. 134 Ustawy Prawo Upadłościowe i Naprawcze czynności zmierzających do zwrotnego przeniesienia 46 021 520 akcji ENERGOMONTAŻ – POŁUDNIE S.A. na rachunek PBG S.A.

W dniu 7 sierpnia 2012 roku Zarząd jednostki dominującej zawarł z PBG S.A. w upadłości układowej, z siedzibą w Wysogotowie umowę dotyczącą przeniesienia akcji spółki ENERGOMONTAŻ – POŁUDNIE Spółka Akcyjna z siedzibą w Katowicach. Przedmiotem umowy jest przeniesienie 46 021 520 akcji zwykłych na okaziciela Spółki o wartości nominalnej 1 złotych każda akcja stanowiących 64,84% udziału w kapitale zakładowym EPD oraz 64,84% ogólnej liczby głosów na walnym zgromadzeniu spółki ENERGOMONTAŻ – POŁUDNIE S.A., tj. uprawniających do wykonywania 46 021 520 głosów. Transakcja przeniesienia akcji została zarejestrowana na rachunku domu maklerskiego w dniu 7 sierpnia 2012 roku.

Zgodnie z analizami prawnymi posiadanymi przez Zarząd jednostki dominującej, w związku z ogłoszeniem w dniu 13 czerwca 2012 roku upadłości PBG S.A., zbycie akcji ENERGOMONTAŻ – POŁUDNIE S.A. przez PBG S.A. na rzecz RAFAKO S.A. na mocy umowy zawartej w dniu 20 grudnia 2011 roku jest bezskuteczne w stosunku do masy upadłości z mocy prawa z datą postanowienia sądu o ogłoszeniu upadłości PBG S.A. z możliwością zawarcia układu, tj. z datą 13 czerwca 2012 roku (data utraty kontroli). Oznacza to, że jednostka dominująca jest zobowiązana zwrócić akcje spółki ENERGOMONTAŻ – POŁUDNIE S.A. do masy upadłości PBG S.A., tj. spowodować zapisanie ich na rachunku papierów wartościowych PBG S.A. Obowiązek ten powstał z mocy prawa w momencie ogłoszenia upadłości PBG S.A. Biorąc powyższe pod uwagę, po dokonaniu analizy posiadanych opinii prawnych dotyczących bezskuteczności transakcji nabycia akcji ENERGOMONTAŻ – POŁUDNIE S.A. od PBG S.A. w upadłości układowej, Zarząd jednostki dominującej podjął decyzję o poddaniu się procedurze zwrotu w/w akcji.

Wobec bezskuteczności zbycia przez PBG S.A. akcji ENERGOMONTAŻ – POŁUDNIE S.A. na rzecz RAFAKO S.A., jednostce dominującej przysługuje roszczenie o zwrot ceny zapłaconej za akcje ENERGOMONTAŻ – POŁUDNIE S.A. Prawo RAFAKO S.A. do zwrotu zapłaconej ceny za akcje ENERGOMONTAŻ – POŁUDNIE S.A. skutkuje rozpoznaniem w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej należności, która na moment początkowego ujęcia została wyceniona do wartości godziwej przez odniesienie do wartości bieżącej spodziewanych wpływów. Konsekwentnie, wartość godziwa rozpoznanej należności została oszacowana przy uwzględnieniu spodziewanych wpływów środków pieniężnych do jednostki dominującej biorąc pod uwagę propozycje układowe PBG S.A. zakładające 31-procentową redukcję wierzytelności (dla której nie rozpoznano aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego) oraz spodziewany termin wpływu pierwszej raty środków pieniężnych do Spółki, oszacowany przez Zarząd Spółki na 30 czerwca 2015 roku.

W okresie 12 miesięcy zakończonym 31 grudnia 2014 roku Grupa dokonała ponownej wyceny tego aktywa w oparciu o zaktualizowane propozycje układowe przedstawione przez PBG S.A. w upadłości układowej z dnia 3 listopada 2014 roku, zakładające dla pierwszej grupy wierzycieli (do których została zaliczona wierzytelność RAFAKO S.A.) zakładające spłatę 500 tysięcy złotych oraz 80-procentową redukcję należności powyżej 500 tysięcy złotych. Należność będzie spłacana w okresach półrocznych przez okres 5 lat począwszy od 30 czerwca 2016 roku. Zarząd jednostki dominującej szacuje, że pierwsza spłata zostanie dokonana do 30 czerwca 2016 roku. Wartość należności ustalonej przy wykorzystaniu wyżej omówionych założeń na dzień 31 grudnia 2014 roku, wykazanej w pozycji „Inne aktywa finansowe długoterminowe” wynosi 27,7 miliona złotych. Powyższa wierzytelność w pełnej kwocie tj. 160 154 889,60 złotych znalazła się w zgłoszeniu wierzytelności do masy upadłościowej PBG S.A. i widnieje na liście wierzytelności uznanych przez nadzorcę sądowego (ogłoszenie w Monitorze Sądowym i Gospodarczym z dnia 4 czerwca 2013 roku).

Dodatkowo, w dniu 10 stycznia 2012 roku jednostka dominująca RAFAKO S.A. zawarła ze spółką Hydrobudowa Polska S.A. z siedzibą w Wysogotowie umowę pożyczki, na podstawie której RAFAKO S.A. udzieliło spółce Hydrobudowa Polska S.A. na okres 12 miesięcy (tj. do dnia 9 stycznia 2013 roku) pożyczki pieniężnej w kwocie 32 miliony złotych z przeznaczeniem na finansowanie bieżącej działalności. Tytułem zabezpieczenia zwrotu kwoty udzielonej pożyczki spółka Hydrobudowa Polska S.A. przekazała RAFAKO S.A. weksel własny 84n blanco z klauzulą bez protestu poręczony przez spółkę PBG S.A. oraz Multaros Trading Company Ltd. Wraz z deklaracjami wekslowymi. RAFAKO S.A. jest uprawniona do wypełnienia weksla na kwotę niezwróconej w terminie pożyczki powiększonej o odsetki, która to kwota nie może przekroczyć 35 000 000 złotych (słownie: trzydzieści pięć milionów złotych). Pożyczka ta została oprocentowana w wysokości WIBOR 1M plus marża w stosunku rocznym. Do dnia sporządzenia niniejszego sprawozdania finansowego RAFAKO S.A. nie otrzymała od Hydrobudowa Polska S.A. jakiegokolwiek kwoty, czy to tytułem zwrotu kapitału, czy to tytułem zapłaty odsetek od pożyczki.

W dniu 4 czerwca 2012 roku spółka PBG S.A. oraz Hydrobudowa Polska S.A. złożyły do Sądu Rejonowego Poznań – Stare Miasto w Poznaniu, XI Wydziału Gospodarczego do Spraw Upadłościowych i Naprawczych wnioski o ogłoszenie upadłości PBG S.A. oraz Hydrobudowa Polska S.A. z możliwością zawarcia układu. W dniu 13 czerwca 2012 roku Sąd Rejonowy Poznań – Stare Miasto w Poznaniu, XI Wydział Gospodarczy do Spraw Upadłościowych i Naprawczych wydał postanowienie w sprawie ogłoszenia upadłości PBG S.A. z możliwością zawarcia układu. Natomiast w dniu 11 czerwca 2012 roku Sąd Rejonowy Poznań – Stare Miasto w Poznaniu, XI Wydział Gospodarczy do Spraw Upadłościowych i Naprawczych wydał postanowienie w sprawie ogłoszenia upadłości Hydrobudowa Polska S.A. obejmującej likwidację majątku Spółki. W związku z ogłoszeniem upadłości przez spółkę Hydrobudowa Polska S.A., stosownie do art. 124 ust. 2 Prawa Upadłościowego i Naprawczego, RAFAKO S.A. jest uprawniona do dochodzenia zwrotu faktycznie udzielonej pożyczki na zasadach określonych w Prawie Upadłościowym i Naprawczym. Zarząd jednostki dominującej w dniu 26 października 2012 roku dokonał zgłoszenia wierzytelności z tytułu pożyczki w postępowaniu upadłościowym Hydrobudowa Polska S.A., która znajduje się na liście wierzytelności uznanych przez syndyka.

Mając na uwadze proces upadłości likwidacyjnej spółki Hydrobudowa Polska S.A., celem dochodzenia zwrotu pożyczki, Zarząd jednostki dominującej w dniu 21 września 2012 roku dokonał zgłoszenia wierzytelności z tytułu pożyczki w postępowaniu upadłościowym PBG S.A. z możliwością zawarcia układu. W okresie 12 miesięcy zakończonym 31 grudnia 2014 roku, biorąc pod uwagę aktualne propozycje układowe (z dnia 3 listopada 2014 roku) wartość godziwa rozpoznanej należności została oszacowana przy uwzględnieniu spodziewanych wpływów środków pieniężnych do RAFAKO S.A. zakładające spłatę 500 tysięcy złotych, przypadające na jednego wierzyciela, oraz 80-procentową redukcję należności powyżej 500 tysięcy złotych (dla której nie rozpoznano aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego) oraz spodziewany termin pierwszego wpływu środków pieniężnych do jednostki dominującej, oszacowany przez Zarząd RAFAKO S.A. na 30 czerwca 2016 roku (propozycje układowe zakładają spłatę należności w okresach półrocznych przez okres 5 lat). Na dzień 31 grudnia 2014 roku wartość należności ustalonej przy wykorzystaniu wyżej omówionych założeń, wykazanej w pozycji „Inne aktywa finansowe długoterminowe” wynosi 5,6 miliona złotych. Powyższa wierzytelność w pełnej kwocie tj. 32 915 787,40 złotych znalazła się w zgłoszeniu wierzytelności do masy upadłościowej PBG S.A. i widnieje się na liście wierzytelności uznanych przez nadzorcę sądowego (ogłoszenie w Monitorze Sądowym i Gospodarczym z dnia 4 czerwca 2013 roku).

Łączna kwota należności od jednostki powiązanej (PBG S.A.) w stosunku do której toczy się postępowanie upadłościowe z możliwością zawarcia układu, wynikająca z powyższych tytułów i wykazana w sprawozdaniu z sytuacji finansowej, wynosi 33,3 miliona złotych. Wartość odzyskiwalna tych należności zależy od warunków układu z wierzycielami tej jednostki, który do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego nie został zawarty, oraz od możliwości realizacji przez jednostkę powiązaną tego układu w przyszłości.

W okresie 12 miesięcy zakończonym 31 grudnia 2014 roku, wpływ wyceny wyżej opisanych należności, na wynik finansowy Grupy wyniósł 83 tysiące złotych (31 grudnia 2013: minus 94 205 tysięcy złotych).

44. Zmiany pozycji pozabilansowych

	<i>31 grudnia 2014</i>	<i>31 grudnia 2013</i>
Pozycje pozabilansowe z tytułu gwarancji bankowych otrzymanych w głównej mierze jako zabezpieczenie wykonania umów handlowych, w tym:	505 928	272 728
- od jednostek powiązanych	-	-
Należności z tytułu otrzymanych poręczeń, w tym:	7 600	7 600
- od jednostek powiązanych	-	-
Weksle otrzymane jako zabezpieczenie, w tym:	14 208	45 806
- od jednostek powiązanych	980	-
Akredytywy	19 180	2 127
	546 916	328 261
	<i>31 grudnia 2014</i>	<i>31 grudnia 2013</i>
Pozycje pozabilansowe z tytułu gwarancji bankowych udzielonych w głównej mierze jako zabezpieczenie wykonania umów handlowych, w tym:	243 232	280 701
- na rzecz jednostek powiązanych	-	-
Zobowiązania z tytułu udzielonych poręczeń, w tym:	1 046 000	-
- na rzecz jednostek powiązanych	-	-
Weksle wydane pod zabezpieczenie, w tym:	27 612	23 725
- na rzecz jednostek powiązanych	-	-
Akredytywy	-	1 733
	1 316 844	306 159

W okresie 12 miesięcy 2014 roku Grupa Kapitałowa RAFAKO zanotowała wzrost poziomu zobowiązań warunkowych w kwocie 1 010 685 tysięcy złotych, w tym spadek zobowiązań z tytułu gwarancji w kwocie 37 469 tysięcy złotych oraz spadek zobowiązań z tytułu akredytyw w kwocie 1 733 tysiące złotych i wzrost z tytułu weksli wydanych pod zabezpieczenie o 3 887 tysięcy złotych. Największą pozycję w tej grupie zobowiązań stanowi poręczenie udzielone przez jednostkę dominującą na rzecz instytucji finansowych na kwotę 1 046 milionów złotych. Poręczenie dotyczy gwarancji bankowych i ubezpieczeniowych udzielonych spółce E003B7 Sp. z o.o. w związku z projektem na „Budowę nowych mocy w technologiach węglowych w Tauron Wytwarzanie S.A.– Budowa bloku energetycznego o mocy 910 MW na parametry nadkrytyczne w Elektrowni Jaworzno III – Elektrownia II” w kwocie 523 milionów złotych. Grupa prezentuje zobowiązanie z tego tytułu w maksymalnej kwocie potencjalnego roszczenia, tj. w kwocie 1 046 miliona złotych. W okresie 12 miesięcy 2014 roku na zlecenie jednostki dominującej banki oraz instytucje ubezpieczeniowe udzieliły kontrahentom gwarancji w kwocie 89 337 tysięcy złotych, w tym gwarancji z tytułu dobrego wykonania umowy w kwocie 46 564 tysiące złotych. Największą pozycją wśród gwarancji udzielonych, które wygasły w okresie 12 miesięcy 2014 roku była gwarancja przetargowa w kwocie 20 milionów złotych, związana z przetargiem na budowę bloku energetycznego.

W okresie 12 miesięcy 2014 roku Grupa Kapitałowa RAFAKO odnotowała wzrost poziomu należności warunkowych otrzymanych głównie pod zabezpieczenie należytego wykonania umów w kwocie 218 655 tysięcy złotych, w tym wzrost poziomu należności z tytułu otrzymanych gwarancji bankowych i ubezpieczeniowych w kwocie 233 200 tysięcy złotych oraz spadek poziomu należności z tytułu weksli w wysokości 31 598 tysięcy złotych. Największą pozycję wśród gwarancji otrzymanych, które wygasły w okresie 12 miesięcy 2014 roku stanowi gwarancja płatności w kwocie 85 715 tysięcy złotych. Natomiast największą pozycję wśród gwarancji otrzymanych w okresie 12 miesięcy 2014 roku stanowi gwarancja dobrego wykonania umowy w kwocie 218 460 tysięcy złotych. W okresie tym Grupa zanotowała z kolei wzrost należności z tytułu akredytyw otwartych na rzecz Spółki w wysokości 17 053 tysiące złotych.

45. Gwarancje

Grupa Kapitałowa na dzień 31 grudnia 2014 roku posiadała zobowiązania warunkowe wynikające z gwarancji bankowych i ubezpieczeniowych o łącznej wartości 766 232 tysiące złotych, w tym:

Lp.	Bank/ubezpiaczyciel wystawiający gwarancję	Kwota gwarancji	Przedmiot gwarancji	Zabezpieczenie
1.	BOŚ S.A.	3 437	należyte usunięcie wad i usterek	pełnomocnictwo do dysponowania rachunkami bankowymi; weksel własny 87n blanco wraz z deklaracją wekslową; przelew wierzytelności z kontraktu
2.	BRE Bank S.A.	2 584	dobrze wykonanie umowy, należyte usunięcie wad i usterek	weksel własny 87n blanco wraz z deklaracją wekslową; przelew wierzytelności z kontraktu
3.	BZ WBK S.A.	63 009	dobrze wykonanie umowy, należyte usunięcie wad i usterek, zwrot zaliczki	weksel własny 87n blanco wraz z deklaracją wekslową; oświadczenie o poddaniu się egzekucji; przelew wierzytelności z kontraktu; pełnomocnictwo do dysponowania rachunkami bankowymi; kaucja
4.	DEUTSCHE Bank Polska S.A.	2 180	dobrze wykonanie umowy, należyte usunięcie wad i usterek	oświadczenie o poddaniu się egzekucji; przelew wierzytelności z kontraktu; kaucja
5.	T.U. Euler HERMES S.A.	7 507	dobrze wykonanie umowy, należyte usunięcie wad i usterek	weksel własny 87n blanco wraz z deklaracją wekslową
6.	STU ERGO HESTIA S.A.	16 795	dobrze wykonanie umowy, należyte usunięcie wad i usterek	weksle własne 87n blanco wraz z deklaracjami wekslowymi
7.	PKO BP S.A.	111 981	dobrze wykonanie umowy, należyte usunięcie wad i usterek, zwrot zaliczki, udziału w przetargu, retention	oświadczenie o poddaniu się egzekucji; klauzula potrącenia z rachunków; przelew wierzytelności z kontraktu; weksel własny 87n blanco wraz z deklaracją wekslową, kaucja
8.	PZU S.A.	8 472	dobrze wykonanie umowy, należyte usunięcie wad i usterek	weksle własne 87n blanco wraz z deklaracjami wekslowymi; oświadczenie o poddaniu się egzekucji w trybie art. 777 Kpc
9.	UNIQA TU S.A.	2 938	dobrze wykonanie umowy, należyte usunięcie wad i usterek, udział w przetargu	weksle własne 87n blanco wraz z deklaracjami wekslowymi
10.	TuiR WARTA S.A.	22 079	dobrze wykonanie umowy, należyte usunięcie wad i usterek	weksle własne 87n blanco wraz z deklaracjami wekslowymi; oświadczenie o poddaniu się egzekucji w trybie art. 777 Kpc
11.	Generali TU S.A.	2 250	dobrze wykonanie umowy	weksel własny 87n blanco wraz z deklaracją wekslową
12.	Bank Gospodarstwa Krajowego	48 000	zwrot zaliczki	zastawy rejestrowe, zastawy finansowe, zastawy zwykłe, poręczenie spłaty, przelew wierzytelności, oświadczenie o BTE, przelewy wierzytelności na przyszłych wierzytelnościach regresowych, podporządkowanie wierzytelności
13.	Bank Gospodarstwa Krajowego	126 333	dobrze wykonanie umowy	
14.	PZU S.A.	48 000	zwrot zaliczki	
15.	PZU S.A.	126 333	dobrze wykonanie umowy	
16.	PKO BP S.A.	48 000	zwrot zaliczki	
17.	PKO BP S.A.	126 334	dobrze wykonanie umowy	
	RAZEM	766 232		

46. Informacje o podmiotach powiązanych

W okresie 12 miesięcy 2014 roku oraz w okresie 12 miesięcy 2013 roku Grupa nie zawierała istotnych transakcji z podmiotami powiązаныmi na innych warunkach niż rynkowe.

Łączne kwoty transakcji z podmiotami powiązаныmi za okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2014 roku oraz za okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2013 roku:

<i>Podmiot powiązany</i>	<i>Okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia:</i>	<i>Sprzedaż na rzecz podmiotów powiązanych</i>	<i>Zakupy od podmiotów powiązanych</i>	<i>Należności od podmiotów powiązanych</i>	<i>Zobowiązania wobec podmiotów powiązanych</i>
Podmiot dominujący:					
PBG S.A. w upadłości układowej*	2014	–	5 057	33 344*	1
	2013	–	516	33 261*	129
Jednostki z Grupy Kapitałowej PBG S.A. **:					
GasOil Engineering a.s.	2014	–	–	–	–
	2013	–	338	–	313
PBG oil and gas Sp. z o.o. (dawniej HBP DROGI Sp. z o.o.)					
	2014	–	4 448	–	4 473
	2013	–	–	–	–
Hydrobudowa Polska S.A. w upadłości likwidacyjnej					
	2014	–	–	–	–
	2013	–	–	–	–
PBG Avatia Sp. z o.o.					
	2014	–	4	–	4
	2013	–	3	–	–
EGBP MANAGEMENT Sp. z o.o. (dawniej PBG Energia Sp. z o.o.***)					
	2014	–	–	–	–
	2013	12 378	–	–	–
ENERGOMONTAŻ – POŁUDNIE Sp. z o.o.**					
	2014	–	–	–	–
	2013	522	13 633	–	–
ENERGOMONTAŻ – POŁUDNIE S.A.**					
	2014	–	–	–	–
	2013	5	274	–	–
SWGK CONSULTING Sp. z o.o.					
	2014	–	46	–	–
SWGK KSIĘGOWOŚĆ Sp. z o.o.					
	2014	–	560	–	344

* *należności od PBG S.A. w upadłości układowej, które zostały opisane w nocie 43,*

** *jednostka powiązana do dnia 30 czerwca 2013 roku*

*** *jednostka powiązana do dnia 4 grudnia 2013 roku*

47. Jednostka dominująca Grupy

Jednostką dominującą Grupy Kapitałowej RAFAKO jest RAFAKO S.A.

Na dzień sporządzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego podmiotem dominującym Grupy Kapitałowej RAFAKO jest spółka PBG S.A. w upadłości układowej.

Na dzień 31 grudnia 2014 roku PBG S.A. z siedzibą w Wysogotowie posiadała 61,01% akcji zwykłych Spółki (bezpośrednio posiada 11,01% akcji, pośrednio 50% + 1 akcja).

48. Wspólne przedsięwzięcia, w których jednostki wchodzące w skład Grupy są współnikami

Jednostki wchodzące w skład Grupy nie prowadzą wspólnych przedsięwzięć.

49. Warunki transakcji z podmiotami powiązanymi

W okresie 12 miesięcy 2014 roku jednostka dominująca i jednostki zależne nie zawierały istotnych transakcji z podmiotami powiązanymi na innych warunkach niż rynkowe. Wszelkie transakcje z podmiotami powiązanymi są przeprowadzane na warunkach stosowanych przez Grupę w relacjach gospodarczych z podmiotami niepowiązanymi. Wynagrodzenie ustalane jest najczęściej w drodze przetargu, ustalane są standardowe warunki płatności. Podmiot powiązany musi zapewnić wykonanie usługi zgodnie z dokumentacją, udzielić gwarancji na określony czas oraz przedstawić zabezpieczenie w postaci bankowej gwarancji dobrego wykonania. Wobec podmiotów powiązanych obowiązują również standardowe kary umowne, zapisy zabezpieczające zachowanie tajemnicy, własności przemysłowej, ubezpieczenia kontraktu, działania siły wyższej i rozstrzygnięcia ewentualnych sporów.

50. Transakcje z udziałem innych członków Zarządu i Rady Nadzorczej

W okresie sprawozdawczym i porównywalnym okresie sprawozdawczym nie udzielono pożyczek członkom Zarządów i Rad Nadzorczych jednostek wchodzących w skład Grupy.

W okresie sprawozdawczym i porównywalnym okresie sprawozdawczym jednostki wchodzące w skład Grupy nie prowadziły żadnych transakcji z członkami Zarządów.

51. Akcje w posiadaniu członków organów zarządzających i nadzorujących

Ilość akcji jednostki dominującej będących w posiadaniu osób zarządzających i nadzorujących, a także ilość akcji i udziałów w jednostkach powiązanych z jednostką dominującą, będących w posiadaniu osób zarządzających i nadzorujących, według stanu na 31 grudnia 2014 roku, przedstawia poniższa tabela:

	<i>Nazwa spółki</i>	<i>Łączna liczba akcji (udziałów)</i>	<i>Wartość nominalna akcji (udziałów) w złotych</i>
<i>Osoba zarządzająca</i>			
Edward Kasprzak	RAFAKO S.A.	2 000	4 000
Jarosław Dusiño	PBG S.A. w upadłości układowej	100	100
Tomasz Tomczak	PBG S.A. w upadłości układowej	3 250	3 250
<i>Osoba nadzorująca</i>			
Małgorzata Wiśniewska	PBG S.A. w upadłości układowej	3 279	3 279
Jerzy Wiśniewski	PBG S.A. w upadłości układowej	3 881 224	3 881 224

52. Udziały wyższej kadry kierowniczej w programie akcji pracowniczych

Jednostki wchodzące w skład Grupy nie prowadzą programu akcji pracowniczych.

53. Wynagrodzenia wyższej kadry kierowniczej Grupy

	Okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2014	Okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2013
Krótkoterminowe świadczenia pracownicze (wynagrodzenia i narzuty)	10 733	13 437
Nagrody jubileuszowe	17	81
Świadczenia po okresie zatrudnienia	–	–
Świadczenia z tytułu rozwiązania stosunku pracy	–	120
Pozostałe świadczenia na rzecz pracowników	–	–
	<u>10 750</u>	<u>13 638</u>

Łączna kwota kosztów z tytułu wynagrodzenia głównej kadry kierowniczej*

*w tym członkowie Zarządów i Rad Nadzorczych jednostki dominującej i spółek zależnych

Koszty wynagrodzeń członków Zarządu oraz członków Rady Nadzorczej jednostki dominującej za rok zakończony 31 grudnia 2014 roku przedstawiało się następująco:

dane w tysiącach złotych

	Wynagrodzenie zasadnicze	Wynagrodzenie wypłacone w postaci nagród	Wynagrodzenie z pozostałych tytułów
Zarząd	2 904	1 205	665
Agnieszka Wasilewska-Semail	226	–	3
Krzysztof Burek	542	192	–
Jarosław Dusiło	542	240	–
Edward Kasprzak	542	199	–
Maciej Modrowski	234	199	140
Paweł Mortas	438	375	492
Tomasz Tomczak	380	–	30
Rada Nadzorcza	1 020	–	1 330
Jerzy Wiśniewski	236	–	600
Dariusz Sarnowski	146	–	180
Piotr Wawrzynowicz	144	–	360
Małgorzata Wiśniewska	108	–	–
Agenor Gawrzyła	114	–	33
Edyta Senger-Kałat	108	–	–
Przemysław Schmidt	108	–	157
Adam Szyszka	56	–	–
Razem	<u>3 924</u>	<u>1 205</u>	<u>1 995</u>

Koszty wynagrodzeń członków Zarządu oraz członków Rady Nadzorczej jednostki dominującej za rok zakończony 31 grudnia 2013 roku przedstawiało się następująco:

dane w tysiącach złotych

	Wynagrodzenie zasadnicze	Wynagrodzenie wypłacone w postaci nagród	Wynagrodzenie z pozostałych tytułów
Zarząd	2 314	510	112
Paweł Mortas	600	150	27
Krzysztof Burek	480	–	–
Jarosław Dusiło	480	120	16
Kasprzak Edward	377	120	11
Modrowski Maciej	377	120	58
Rada Nadzorcza	1 038	–	577
Piotr Wawrzynowicz	144	–	101
Jerzy Wiśniewski	228	–	476
Małgorzata Wiśniewska	108	–	–
Agenor Gawrzyał	240	–	–
Przemysław Cieszyński	51	–	–
Ryszard Wojnowski	51	–	–
Edyta Senger-Kałat	108	–	–
Przemysław Schmidt	54	–	–
Dariusz Sarnowski	54	–	–
Razem	3 352	510	689

Koszty wynagrodzeń członków Zarządu oraz członków Rady Nadzorczej Spółki jednostki zależnej DOM Sp. z o.o. za rok zakończony 31 grudnia 2014 roku przedstawiało się następująco:

dane w tysiącach złotych

	Wynagrodzenie zasadnicze	Wynagrodzenie w postaci nagród	Wynagrodzenie z pozostałych tytułów
Zarząd	99	30	–
Mirosław Dziedzic	99	30	–
Rada Nadzorcza	123	–	–
Mariusz Łożyński	47	–	–
Jolanta Markowicz	38	–	–
Adam Górnicki	38	–	–
Razem	222	30	–

Koszty wynagrodzeń członków Zarządu oraz członków Rady Nadzorczej jednostki zależnej DOM Sp. z o.o. za rok zakończony 31 grudnia 2013 roku przedstawiało się następująco:

dane w tysiącach złotych

	<i>Wynagrodzenie zasadnicze</i>	<i>Wynagrodzenie w postaci nagród</i>	<i>Wynagrodzenie z pozostałych tytułów</i>
Zarząd	86	28	-
Mirosław Dziedzic	86	28	-
Rada Nadzorcza	120	-	-
Mariusz Łożyński	46	-	-
Jolanta Markowicz	37	-	-
Adam Górnicki	37	-	-
Razem	206	28	-

Koszty wynagrodzeń członków Zarządu oraz członków Rady Nadzorczej jednostki zależnej RAFAKO Engineering Sp. z o.o. za rok zakończony 31 grudnia 2014 roku przedstawiało się następująco:

dane w tysiącach złotych

	<i>Wynagrodzenie zasadnicze</i>	<i>Wynagrodzenie w postaci nagród</i>	<i>Wynagrodzenie z pozostałych tytułów</i>
Zarząd	175	-	-
Alan Beroud	132	-	-
Tomasz Tomczak	-	-	-
Agnieszka Jaksik	43	-	-
Rada Nadzorcza	92	-	-
Roman Karbasz	38	-	-
Maciej Modrowski	15	-	-
Grzegorz Podsiadło	34	-	-
Paweł Mortas	5	-	-
Razem	267	-	-

Koszty wynagrodzeń członków Zarządu oraz członków Rady Nadzorczej jednostki zależnej RAFAKO Engineering Sp. z o.o. za rok zakończony 31 grudnia 2013 roku przedstawiało się następująco:

dane w tysiącach złotych

	<i>Wynagrodzenie zasadnicze</i>	<i>Wynagrodzenie w postaci nagród</i>	<i>Wynagrodzenie z pozostałych tytułów</i>
Zarząd	69	-	-
Alan Beroud	23	-	-
Norbert Lejeune	23	-	-
Justyna Mirek	23	-	-
Rada Nadzorcza	104	-	-
Grzegorz Podsiadło	32	-	-
Maciej Modrowski	36	-	-
Roman Karbasz	36	-	-
Razem	173	-	-

Koszty wynagrodzeń członków Zarządu oraz członków Rady Nadzorczej jednostki zależnej ENERGOTECHNIKA ENGINEERING Sp. z o.o. za rok zakończony 31 grudnia 2014 roku przedstawiało się następująco:

dane w tysiącach złotych

	Wynagrodzenie zasadnicze	Wynagrodzenie w postaci nagród	Wynagrodzenie z pozostałych tytułów
Zarząd	432	-	62
Jan Miodek	184	-	30
Justyna Mirek	248	-	32
Rada Nadzorcza	38	-	-
Maciej Kaczorowski	11	-	-
Maciej Modrowski	5	-	-
Joanna Zwolak	11	-	-
Tomasz Tomczak	11	-	-
Razem	470	-	62

Koszty wynagrodzeń członków Zarządu oraz członków Rady Nadzorczej jednostki zależnej ENERGOTECHNIKA ENGINEERING Sp. z o.o. za rok zakończony 31 grudnia 2013 roku przedstawiało się następująco:

dane w tysiącach złotych

	Wynagrodzenie zasadnicze	Wynagrodzenie w postaci nagród	Wynagrodzenie z pozostałych tytułów
Zarząd	328	-	-
Justyna Mirek	184	-	-
Jan Miodek	144	-	-
Razem	328	-	-

Koszty wynagrodzeń członków Zarządu oraz członków Rady Nadzorczej jednostki zależnej FPM S.A. za rok zakończony 31 grudnia 2014 roku przedstawiało się następująco:

dane w tysiącach złotych

	Wynagrodzenie zasadnicze	Wynagrodzenie w postaci nagród	Wynagrodzenie z pozostałych tytułów
Zarząd	611	239	86
Piotr Dzierżęga	276	110	16
Marian Januskiewicz	180	90	41
Maciej Solarczyk	155	39	29
Rada Nadzorcza	294	-	-
Piotr Wawrzynowicz	72	-	-
Krzysztof Matysek	63	-	-
Krzysztof Jeremicz	63	-	-
Tomasz Tomczak	48	-	-
Edward Kasprzak	48	-	-
Razem	905	239	86

Koszty wynagrodzeń członków Zarządu oraz członków Rady Nadzorczej jednostki zależnej FPM S.A. za rok zakończony 31 grudnia 2013 roku przedstawiało się następująco:

dane w tysiącach złotych

	<i>Wynagrodzenie zasadnicze</i>	<i>Wynagrodzenie w postaci nagród</i>	<i>Wynagrodzenie z pozostałych tytułów</i>
Zarząd	533	1 870	174
Piotr Dzierżęga	276	1 062	8
Marian Januszkiewicz	180	808	150
Maciej Solarczyk	77	-	16
Rada Nadzorcza	264	-	-
Michał Kajzerek	41	-	-
Krzysztof Matysek	61	-	-
Piotr Wawrzynowicz	64	-	-
Dariusz Karwacki	2	-	-
Tomasz Tomczak	45	-	-
Edward Kasprzak	45	-	-
Krzysztof Jeremicz	6	-	-
Razem	797	1 870	174

Koszty wynagrodzeń członków Zarządu oraz członków Rady Nadzorczej jednostki zależnej pośrednio PALSERWIS Sp. z o.o. za rok zakończony 31 grudnia 2014 roku przedstawiało się następująco:

dane w tysiącach złotych

	<i>Wynagrodzenie zasadnicze</i>	<i>Wynagrodzenie w postaci nagród</i>	<i>Wynagrodzenie z pozostałych tytułów</i>
Zarząd	96	18	950
Andrzej Bies	96	18	950
Rada Nadzorcza	83	-	-
Piotr Dzierżęga	25	-	-
Marian Januszkiewicz	28	-	-
Józef Wojtuszek	30	-	-
Razem	179	18	950

Koszty wynagrodzeń członków Zarządu oraz członków Rady Nadzorczej jednostki zależnej pośrednio PALSERWIS Sp. z o.o. za rok zakończony 31 grudnia 2013 roku przedstawiało się następująco:

dane w tysiącach złotych

	<i>Wynagrodzenie zasadnicze</i>	<i>Wynagrodzenie w postaci nagród</i>	<i>Wynagrodzenie z pozostałych tytułów</i>
Zarząd	96	-	-
Andrzej Bies	96	-	-
Rada Nadzorcza	83	-	-
Piotr Dzierżęga	25	-	-
Marian Januskiewicz	28	-	-
Józef Wojtuszek	30	-	-
Razem	179	-	-

Koszty wynagrodzeń członków Zarządu oraz członków Rady Nadzorczej jednostki zależnej E001RK Sp. z o.o. za rok zakończony 31 grudnia 2014 roku przedstawiało się następująco:

dane w tysiącach złotych

	<i>Wynagrodzenie zasadnicze</i>	<i>Wynagrodzenie w postaci nagród</i>	<i>Wynagrodzenie z pozostałych tytułów</i>
Zarząd	105	-	-
Anna Wiktor	23	-	-
Jakub Sitek	62	-	-
Rafał Damasiewicz	20	-	-
Rada Nadzorcza	-	-	-
Agnieszka Wasilewska-Semail	-	-	-
Krzysztof Burek	-	-	-
Jerzy Wiśniewski	-	-	-
Rafał Damasiewicz	-	-	-
Jakub Sitek	-	-	-
Razem	105	-	-

Koszty wynagrodzeń członków Zarządu oraz członków Rady Nadzorczej jednostki zależnej E003B7 Sp. z o.o. za rok zakończony 31 grudnia 2014 roku przedstawiało się następująco:

dane w tysiącach złotych

	<i>Wynagrodzenie zasadnicze</i>	<i>Wynagrodzenie w postaci nagród</i>	<i>Wynagrodzenie z pozostałych tytułów</i>
Zarząd	780	-	-
Edward Kasprzak	301	-	-
Jarosław Dusiło	241	-	-
Alfred Seń	238	-	-
Rada Nadzorcza	605	-	-
Paweł Mortas	71	-	-
Tomasz Tomczak	141	-	-
Jerzy Wisniewski	207	-	-
Krzysztof Burek	115	-	-
Agnieszka Wasilewska-Semail	71	-	-
Razem	1 385	-	-

54. Stanowisko Zarządu odnośnie możliwości zrealizowania wcześniej publikowanych prognoz

Grupa nie publikowała prognoz na 2014 rok.

55. Informacja o umowie z biegłym rewidentem lub podmiotem uprawnionym do badania sprawozdań finansowych

W dniu 11 kwietnia 2012 roku, Rada Nadzorcza jednostki dominującej działając na podstawie uprawnienia wynikającego ze Statutu Spółki, dokonała wyboru firmy Ernst & Young Audit Polska spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp.k. (dawniej Ernst & Young Audit Sp. z o.o.) z siedzibą w Warszawie, Rondo ONZ 1, wpisaną do rejestru KIBR pod numerem 130, jako podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych za lata 2012, 2013 i 2014. Wybór audytora nastąpił zgodnie z obowiązującymi przepisami i normami zawodowymi. W przeszłości Spółka korzystała z usług ww. firmy w zakresie przeglądu i badania sprawozdań finansowych jednostkowych i Grupy Kapitałowej RAFAKO za lata 2002-2005 oraz za 2011 rok.

W dniu 15 czerwca 2012 roku Spółka zawarła umowę z firmą Ernst & Young Audit Polska spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp. k. (dawniej Ernst & Young Audit Sp. z o.o.) z siedzibą w Warszawie na dokonanie przeglądu i badania sprawozdań jednostkowych i skonsolidowanych za lata 2012 – 2014. Łączna wysokość wynagrodzenia za przegląd i badanie sprawozdań finansowych została ustalona na poziomie 537 tysięcy złotych.

W dniu 16 września 2014 roku, Rada Nadzorcza spółki zależnej FPM S.A. działając na podstawie uprawnienia wynikającego ze Statutu Spółki, dokonała wyboru firmy REWIDO Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp. k. wpisaną do rejestru KIBR pod numerem 2302, jako podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych. Wybór audytora nastąpił zgodnie z obowiązującymi przepisami i normami zawodowymi. W dniu 6 listopada 2014 Spółka zawarła umowę z firmą REWIDO Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp. k. na dokonanie przeglądu i badania sprawozdań jednostkowych i skonsolidowanych rok 2014. Łączna wysokość wynagrodzenia za przegląd i badanie sprawozdań finansowych została ustalona na poziomie 21 tysięcy złotych.

W dniu 12 grudnia 2014, Nadzwyczajne Zgromadzenie Wspólników spółki zależnej ENERGOTECHNIKA Engineering Sp. z o.o., działając na podstawie uprawnienia wynikającego ze Statutu Spółki, dokonała wyboru firmy DORADCA Zespół Doradców Finansowo - Księgowych Sp. z o.o. z siedzibą w Lublinie, wpisaną do rejestru KIBR pod numerem 232, jako podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych. Wybór audytora nastąpił zgodnie z obowiązującymi przepisami i normami zawodowymi. W przeszłości Spółka korzystała z usług ww. firmy w zakresie przeglądu i badania sprawozdań finansowych jednostkowych za rok 2013 i 2012. W dniu 17 grudnia 2014 roku Spółka zawarła umowę z firmą DORADCA Zespół Doradców Finansowo - Księgowych Sp. z o.o. na dokonanie przeglądu i badania sprawozdania jednostkowego za rok 2014. Łączna wysokość wynagrodzenia za badanie, sprawozdania finansowego została ustalona na poziomie 5,5 tysiąca złotych.

W dniu 19 grudnia 2014 roku, Rada Nadzorcza spółki zależnej RAFAKO Engineering Sp. z o.o., działając na podstawie uprawnienia wynikającego ze Statutu Spółki, dokonała wyboru firmy AUDYTORZY I DORADCY Spółka z o.o. z siedzibą w Katowicach, wpisaną do rejestru KIBR pod numerem 3130, jako podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych. Wybór audytora nastąpił zgodnie z obowiązującymi przepisami i normami zawodowymi. W przeszłości Spółka korzystała z usług firmy DORADCA Zespół Doradców Finansowo-Księgowych Sp. z o.o. z siedzibą w Lublinie, wpisaną do rejestru KIBR pod numerem w zakresie przeglądu i badania sprawozdań finansowych jednostkowych za lata 2009-2013.

W dniu 12 stycznia 2015 roku Spółka zawarła umowę z firmą AUDYTORZY I DORADCY Spółka z o.o. na dokonanie przeglądu i badania sprawozdania jednostkowego za rok 2014. Łączna wysokość wynagrodzenia za badanie sprawozdania finansowego została ustalona na poziomie 3,9 tysięcy złotych.

W dniu 9 grudnia 2014 roku, Rada Nadzorcza spółki zależnej PGL –DOM Sp. z o.o. działając na podstawie uprawnienia wynikającego ze Statutu Spółki, dokonała wyboru firmy DORADCA Zespół Doradców Finansowo-Księgowych Sp. z o.o. z siedzibą w Lublinie, wpisaną do rejestru KIBR pod numerem 232, jako podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych. Wybór audytora nastąpił zgodnie z obowiązującymi przepisami i normami zawodowymi. W przeszłości Spółka korzystała z usług ww. firmy w zakresie przeglądu i badania sprawozdań finansowych jednostkowych za lata 2006-2013.

W dniu 30 grudnia 2014 roku Spółka zawarła umowę z firmą DORADCA Zespół Doradców Finansowo-Księgowych Sp. z o.o. z siedzibą w Lublinie na dokonanie badania sprawozdania jednostkowego za rok 2014. Łączna wysokość wynagrodzenia za badanie sprawozdania finansowego została ustalona na poziomie 7,5 tysiąca złotych.

W dniu 22.12.2014 roku, Nadzwyczajne Zgromadzenie Wspólników spółki zależnej E003B7 Sp. z o.o. działając na podstawie uprawnienia wynikającego z Umowy Spółki oraz ustawy Kodeks spółek handlowych (Dz.U. 2000 Nr 94 poz. 1037 ze zm.), dokonała wyboru firmy Ernst & Young Audyt Polska spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp. k. z siedzibą w Warszawie, wpisaną do rejestru KIBR pod numerem 130, jako podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych. Wybór audytora nastąpił zgodnie z obowiązującymi przepisami i normami zawodowymi. W dniu 23.12.2014r Spółka zawarła umowę z firmą Ernst & Young Audyt Polska spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp. k. z siedzibą w Warszawie na dokonanie badania sprawozdania jednostkowego za rok 2014. Łączna wysokość wynagrodzenia za badanie sprawozdania finansowego została ustalona na poziomie 174 tysięcy złotych netto.

Poniższa tabela przedstawia wynagrodzenie podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych wypłacone lub należne za rok zakończony dnia 31 grudnia 2014 roku i 31 grudnia 2013 roku w podziale na rodzaje usług:

Rodzaj usługi	Rok zakończony 31 grudnia 2014*	Rok zakończony 31 grudnia 2013*
Obowiązkowe badanie jednostkowego i skonsolidowanego sprawozdania finansowego jednostki dominującej	179	179
Inne usługi poświadczające	–	–
Usługi doradztwa podatkowego	–	–
Pozostałe usługi	30	19
Razem	230	198

* odnosi się do Ernst & Young Audyt Polska spółka z ograniczoną odpowiedzialnością. sp. k. (dawniej Ernst & Young Audit Sp. z o.o.).

56. Cele i zasady zarządzania ryzykiem finansowym

Celem zarządzania ryzykiem finansowym Grupy Kapitałowej RAFAKO jest ograniczenie zmienności generowanych przepływów pieniężnych oraz osiągnięcie wyników finansowych na podstawowej działalności biznesowej do akceptowalnego poziomu. Do głównych instrumentów finansowych z których korzystają Spółki Grupy należą: środki pieniężne, lokaty krótkoterminowe, udzielone pożyczki, transakcje wymiany walut, kredyt w rachunku bieżącym i umowy leasingu. Głównym zadaniem wspomnianych instrumentów jest wspomaganie i zabezpieczenie finansowe bieżącej działalności operacyjnej Spółek poprzez stabilizowanie i neutralizowanie ryzyk płynności finansowej, zmienności kursów walutowych i stóp procentowych, a także bezpieczne i efektywne lokowanie nadwyżek finansowych. Pozostałe instrumenty finansowe – takie jak należności i zobowiązania z tytułu dostaw i usług – powstają w związku z prowadzeniem przez Spółki Grupy bieżącej działalności biznesowej i są nieodłącznym jej elementem.

Spółki Grupy Kapitałowej nie prowadzi obrotu instrumentami finansowymi. Wszystkie opisane w niniejszym rozdziale instrumenty mają charakter wspomagający bezpośrednie procesy biznesowe, wynikające z prowadzonej działalności podstawowej. Spółki nie dopuszczają do wykorzystania instrumentów finansowych w celach spekulacyjnych czy innych, niepowiązanych ściśle z podstawową działalnością operacyjną.

Najistotniejszym rodzajem ryzyka finansowego na jakie narażona jest Grupa jest ryzyko płynności, które zostało szeroko opisane w nocie 5.

W 2014 roku jednostka dominująca posiadała podpisaną z PKO BP S.A. Umowę Kredytu w rachunku bieżącym na kwotę 150 milionów złotych, w związku z tym narażona jest na ryzyko stopy procentowej, które będzie miało wpływ na wysokość kosztów finansowych ponoszonych przez Spółkę w kolejnych okresach. Jednak z uwagi na obniżenie w 2014 roku wartości nominalnej kredytu ekspozycja na ryzyko stopy procentowej obniżyła się. Na stosunkowo niskim i stabilnym poziomie utrzymuje się też wartość podstawowej stopy procentowej decydującej o kosztach wykorzystania kredytu.

Dodatkowym rodzajem ryzyka finansowego w analizowanym okresie było i jest obecnie ryzyko walutowe oraz ryzyko stopy procentowej Spółek Grupy Kapitałowej. Wielkość tego ryzyka została przedstawiona w nocie 56.2.

Zasady rachunkowości Spółek Grupy Kapitałowej dotyczące instrumentów pochodnych zostały omówione w nocie 11.18.

56.1. Ryzyko stopy procentowej

Na dzień 31 grudnia 2014 roku Grupa Kapitałowa posiadała aktywną umowę kredytową, w związku z czym ryzyko kredytowe oraz ewentualne zmiany stóp procentowych stanowią ryzyko dla działalności Grupy Kapitałowej. Ryzyko związane ze zmianą stóp procentowych może oddziaływać na zmianę oprocentowania kredytu oraz depozytów posiadanych przez Spółki Grupy Kapitałowej.

Wrażliwość tego rodzaju zmian wskazano w tabeli poniżej.

Ryzyko stopy procentowej – wrażliwość na zmiany

Poniższa tabela przedstawia wrażliwość wyniku finansowego brutto na racjonalnie możliwe zmiany stóp procentowych przy założeniu niezmienności innych czynników (lokaty, udzielone pożyczki, kredyt bankowy, zobowiązania z tytułu leasingu).

Nie przedstawiono wpływu na kapitał własny Grupy.

	<i>Zwiększenie/ zmniejszenie o punkty procentowe</i>	<i>Wpływ na wynik finansowy brutto</i>
Okres zakończony dnia 31 grudnia 2014 roku		
PLN	+ 1%	668
EUR	+ 1%	753
GBP	+ 1%	43
PLN	- 1%	(668)
EUR	- 1%	(753)
RSD	- 1%	(43)
Okres zakończony dnia 31 grudnia 2013 roku		
PLN	+ 1%	(1 472)
EUR	+ 1%	377
RSD	+ 1%	1
PLN	- 1%	1 472
EUR	- 1%	(377)
RSD	- 1%	(1)

56.2. Ryzyko walutowe

Najistotniejszym rodzajem ryzyka finansowego, na które narażona jest Grupa jest ryzyko walutowe, które wynika ze zmian kursu walutowego, powodujących niepewność, co do przyszłego poziomu przepływów pieniężnych denominowanych w walutach obcych. Ekspozycja na ryzyko walutowe Grupy wynika z faktu, że znaczna część jej przepływów pieniężnych jest wyrażona w walutach obcych. Zmiany kursu PLN do walut obcych, szczególnie mające miejsce w krótkim okresie czasu i występujące z dużą dynamiką, mogą mieć istotny wpływ zarówno na rentowność realizowanych kontraktów denominowanych w walutach obcych, jak i poziom różnic kursowych liczonych od pozycji aktywów i zobowiązań wyrażonych w walutach obcych, a przeliczanych na PLN.

W minionym okresie ponad 16,5% zafakturowanych przychodów Grupy wyrażonych było w walutach obcych, przede wszystkim w EUR.

Strategia zarządzania ryzykiem walutowym stosowana przez spółki Grupy Kapitałowej zakłada wykorzystanie w jak największym stopniu naturalnego zabezpieczenia. Spółki dążą do jak największego strukturalnego dopasowania przychodów i kosztów w tej samej walucie w ramach realizowanych kontraktów. Ekspozycja netto na ryzyko walutowe, która nie jest zabezpieczana w sposób naturalny, zabezpieczana jest w momencie zawierania transakcji w granicach od 30% do 70% szacowanej wartości ekspozycji netto, wyłącznie za pomocą zaakceptowanych typów instrumentów pochodnych.

Na dzień 31 grudnia 2014 roku, Spółki Grupy Kapitałowej nie posiadały żadnych otwartych pozycji zabezpieczających.

Z uwagi na dokonane przez Zamawiających wybory najkorzystniejszej ofert w istotnych procedurach przetargowych i przewidywaną zmianą pozycji z tzw. eksportera na importera w ekspozycji walutowej netto Grupa nie zawierała nowych transakcji walutowych na sprzedaż walut obcych w granicach wyznaczonych przyjętą polityką zabezpieczania ryzyka walutowego. Po ostatecznych rozstrzygnięciach przetargowych Spółki Grupy Kapitałowej dokonują uaktualnienia wartości swoich pozycji walutowych i podejmują decyzje co do ich ewentualnego zabezpieczenia.

Poniższa tabela przedstawia wrażliwość wyniku finansowego brutto (w związku ze zmianą wartości aktywów i zobowiązań pieniężnych) na racjonalnie możliwe wahania kursu EUR, GBP, RSD, DKK przy założeniu niezmienności innych czynników.

	<i>Wzrost/ spadek kursu waluty</i>	<i>Wpływ na wynik finansowy brutto</i>	<i>Wpływ na wynik finansowy netto</i>
31 grudnia 2013 – EUR	+10%	392	318
	-10%	(392)	(318)
31 grudnia 2013 – GBP	+10%	366	296
	-10%	(366)	(296)
31 grudnia 2013 – RSD	+10%	(11)	(9)
	-10%	11	9
31 grudnia 2013 – DKK	+10%	(4)	(3)
	-10%	4	3
31 grudnia 2013 – EUR	+10%	(899)	(728)
	-10%	899	728
31 grudnia 2013 – CHF	+10%	(7)	(6)
	-10%	7	6
31 grudnia 2013 – RSD	+10%	(34)	(28)
	-10%	34	28
31 grudnia 2013 – DKK	+10%	(3)	(2)
	-10%	3	2

56.3. Ryzyko cen towarów

Grupa jest narażona na ryzyko wzrostu cen, szczególnie materiałów strategicznych dla jej działalności. Na poziom tego ryzyka znacząco wpływa sytuacja na światowych rynkach cen surowców – stali, metali szlachetnych, paliw i energii powodowana zarówno wahaniami kursów walut jak i koncentracją producentów zmierzającą do prowadzenia wspólnej kontroli cen. Strategia zarządzania ryzykiem cen towarów zakłada dążenie do zawierania kontraktów z poddostawcami materiałów i usług w walucie kontraktu głównego, lokowanie dostaw materiałów po stronie klienta, jak również zawieranie umów zakupowych w cenach stałych. Spółki Grupy nie zawierają wieloletnich umów z poddostawcami, zakres dostaw i dostawcy ustalani są indywidualnie w zależności od potrzeb.

56.4. Ryzyko kredytowe

Ryzyko kredytowe Grupy Kapitałowej RAFAKO jest ściśle związane z prowadzeniem podstawowej działalności Spółek. Wynika ono z zawartych kontraktów handlowych i związane jest z potencjalnym wystąpieniem zdarzeń, które mogą przybrać postać niewypłacalności kontrahenta, częściowej spłaty należności lub istotnego opóźnienia w spłacie należności. Udzielanie klientom, tzw. kredytu kupieckiego jest aktualnie nieodłącznym elementem prowadzenia działalności gospodarczej, jednakże Spółki podejmują szereg działań mających na celu zminimalizowanie ryzyk związanych z podjęciem współpracy z potencjalnie nierzetelnym klientem. Wszyscy klienci, którzy pragną korzystać z kredytów kupieckich, poddawani są procedurom wstępnej weryfikacji.

Klienci, którzy w opinii Spółek Grupy, na podstawie przeprowadzonej weryfikacji, nie są wiarygodni finansowo, są zobowiązani do przedstawienia odpowiednich zabezpieczeń finansowych, które minimalizują ryzyko niewypłacalności tych firm wobec Grupy.

56.5. Ryzyko związane z płynnością

Grupa jest narażona na ryzyko płynności w przypadku niedopasowania struktury terminowej przepływów pieniężnych na realizowanych kontraktach. Grupa dąży do zapewnienia tzw. pozytywnych przepływów pieniężnych, co przy założeniu terminowego regulowania należności eliminuje ryzyko płynności. Nominalna wartość linii kredytowych, do których ma dostęp Grupa skutecznie zapobiega ewentualnym negatywnym zdarzeniom związanym z opóźnieniami w terminowym regulowaniu należności. Jednostka dominująca korzysta od 2013 roku z zewnętrznych źródeł finansowania działalności. Dostępne limity kredytowe w bankach były wykorzystane w istotnym stopniu i były wystarczające do obsługi operacyjnej działalności Grupy.

Kwestia płynności finansowej Grupy (kontynuacji działalności) w odniesieniu do 2014 roku została szeroko opisana w nocie 5 skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Tabela poniżej przedstawia zobowiązania finansowe Grupy na dzień 31 grudnia 2014 roku wg daty zapadalności na podstawie umownych niezdyktowanych płatności.

31 grudnia 2014	Na żądanie	Poniżej 3 miesięcy	Od 3 do 12 miesięcy	Od 1 roku do 5 lat	Powyżej 5 lat	Razem
Oprocentowane kredyty i pożyczki	–	–	128 527	–	–	128 527
Zobowiązania z tytułu leasingu	–	165	611	2 254	–	3 030
Instrumenty pochodne	–	–	–	–	–	–
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	57 747	222 082	34 606	20 009	667	335 111
Dyskonto zobowiązań	–	–	–	1 489	173	1 662
	57 747	222 247	163 744	23 752	840	468 330
31 grudnia 2013	Na żądanie	Poniżej 3 miesięcy	Od 3 do 12 miesięcy	Od 1 roku do 5 lat	Powyżej 5 lat	Razem
Oprocentowane kredyty i pożyczki	–	256 816*	–	–	–	256 816
Zobowiązania z tytułu leasingu	–	54	119	2 365	–	2 538
Instrumenty pochodne	–	–	15	–	–	15
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	67 825	124 789	15 288	15 310	939	224 151
Dyskonto zobowiązań	–	–	–	1 312	328	1 640
	67 825	381 659	15 422	18 987	1 267	485 160

* zgodnie z aneksem do umowy kredytowej podpisanego dnia 20 grudnia 2013 roku

57. Instrumenty finansowe

57.1. Wartość bilansowa klas i kategorii instrumentów finansowych

Wartość bilansową klas i kategorii instrumentów finansowych na dzień 31 grudnia 2014 roku oraz na dzień 31 grudnia 2013 roku prezentują poniższe tabele.

Grupa prezentuje poszczególne kategorie i klasy instrumentów finansowych w wartości bilansowej, których wartość godziwa jest zbliżona do wartości bilansowej.

<i>Kategorie i klasy aktywów finansowych</i>	<i>Wartość bilansowa 31 grudnia 2014</i>	<i>Wartość bilansowa 31 grudnia 2013</i>
Aktywa wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	–	15
Jednostki uczestnictwa w funduszach inwestycyjnych	–	–
Instrumenty pochodne	–	15
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	369	319
Udziały i akcje długoterminowe	369	319
Pożyczki i należności	474 134	503 718
Należności z tytułu dostaw i usług	278 105	147 914
Pozostałe należności	162 577	320 737
Pożyczki udzielone	108	–
Lokaty długoterminowe	–	905
Lokaty krótkoterminowe	–	892
Inne aktywa finansowe długoterminowe	33 344	31 407
Inne aktywa finansowe krótkoterminowe	–	1 863
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	38 849	54 720
	513 352	558 772
	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>
<i>Kategorie i klasy zobowiązań finansowych</i>	<i>Wartość bilansowa 31 grudnia 2014</i>	<i>Wartość bilansowa 31 grudnia 2013</i>
Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	–	–
Instrumenty pochodne	–	–
Zobowiązania finansowe wyceniane wg zamortyzowanego kosztu	463 638	480 967
Kredyty i pożyczki	128 527	256 816
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług (w tym inwestycyjne)	335 111	224 151
Pozostałe zobowiązania finansowe	–	–
Zobowiązania z tytułu gwarancji, factoringu i wyłączone z zakresu MSR 39	3 030	2 343
Zobowiązania z tytułu leasingu i umów dzierżawy z opcją zakupu	3 030	2 343
	466 668	483 310
	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>

Na dzień 31 grudnia 2014 roku oraz na dzień 31 grudnia 2013 roku Grupa posiadała następujące instrumenty finansowe wyceniane według wartości godziwej:

<i>31 grudnia 2014 roku</i>	<i>Poziom 1</i>	<i>Poziom 2</i>	<i>Poziom 3</i>
Aktywa wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	–	–	–
Jednostki uczestnictwa w funduszach inwestycyjnych	–	–	–
Instrumenty pochodne	–	–	–
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	369	–	–
Udziały i akcje długoterminowe	369	–	–
Zobowiązania finansowe wycenianie w wartości godziwej przez wynik finansowy	–	–	–
Instrumenty pochodne	–	–	–
 <i>31 grudnia 2013 roku</i>	 <i>Poziom 1</i>	 <i>Poziom 2</i>	 <i>Poziom 3</i>
Aktywa wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	–	15	–
Jednostki uczestnictwa w funduszach inwestycyjnych	–	–	–
Instrumenty pochodne	–	15	–
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	319	–	–
Udziały i akcje długoterminowe	319	–	–
Zobowiązania finansowe wycenianie w wartości godziwej przez wynik finansowy	–	–	–
Instrumenty pochodne	–	–	–

57.2. Pozycje przychodów, kosztów, zysków i strat ujęte w skonsolidowanym rachunku zysków i strat w podziale na kategorie instrumentów finansowych

Okres 12 miesięcy zakończony dnia 31 grudnia 2014 roku	Kategoria zgodnie z MSR 39	Przychody /(koszty) z tytułu odsetek	Zyski /(straty) z tytułu różnic kursowych	Rozwiązanie / (utworzenie) odpisów aktualizujących	Zyski /(straty) z tytułu wyceny	Zyski / (straty) ze sprzedaży instrumentów finansowych	Pozostałe	Razem
<i>Aktywa finansowe</i>								
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży (długoterminowe), w tym:								
- akcje i udziały	DDS	-	-	-	-	-	14	14
Pozostałe aktywa finansowe (długoterminowe), w tym:								
- należności od jednostek powiązanych znajdujących się w procesie upadłości układowej	PiN	-	-	-	79	-	-	79
- pożyczki długoterminowe	PiN	-	-	-	83	-	-	83
- lokaty długoterminowe	PiN	-	-	-	(4)	-	-	(4)
Pozostałe aktywa finansowe (krótkoterminowe), w tym:								
- lokaty krótkoterminowe	PiN	9	(78)	-	-	-	-	(69)
- certyfikaty depozytowe	WwWGpWF	9	(78)	-	-	-	-	(69)
- należności od jednostek powiązanych znajdujących się w procesie upadłości układowej	WwWGpWF	-	-	-	-	-	-	-
- zaliczka na poczet nabycia praw do pożyczki	WwWGpWF	-	-	-	-	-	-	-
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	PiN	5 426	416	1 735	(1 349)	-	-	6 228
Pochodne instrumenty finansowe, w tym:	WwWGpWF	-	-	-	-	-	-	-
- walutowe kontrakty terminowe typu <i>forward</i>	WwWGpWF	-	-	-	-	-	-	-
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	PiN	453	756	-	-	-	-	1 209
Razem		5 888	1 094	1 735	(1 270)	-	14	7 461

Okres 12 miesięcy zakończony dnia 31 grudnia 2014 roku	Kategoria zgodnie z MSR 39	Przychody /(koszty) z tytułu odsetek	Zyski /(straty) z tytułu różnic kursowych	Rozwiązanie / (utworzenie) odpisów aktualizujących	Zyski /(straty) z tytułu wyceny	Zyski /(straty) ze sprzedaży instrumentów finansowych	Pozostałe	Razem
<i>Zobowiązania finansowe</i>								
Oprocentowane kredyty bankowe i pożyczki, w tym:	PZFwgZK	(5 795)	-	-	-	-	(1 246)	(7 041)
- długoterminowe oprocentowane wg zmiennej stopy procentowej	PZFwgZK	-	-	-	-	-	-	-
- kredyty w rachunku bieżącym oprocentowane wg zmiennej stopy procentowej	PZFwgZK	(5 795)	-	-	-	-	(1 246)	(7 041)
- pozostałe kredyty krótkoterminowe wg zmiennej stopy procentowej	PZFwgZK	-	-	-	-	-	-	-
Pozostałe zobowiązania finansowe, w tym:	PZFwgZK	(41)	-	-	-	-	-	(41)
- zobowiązania z tytułu leasingu finansowego i umów dzierżawy z opcją zakupu	PZFwgZK	(41)	-	-	-	-	-	(41)
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania finansowe	PZFwgZK	(1 314)	(1 875)	-	24	-	-	(3 165)
- zobowiązania z tytułu dostaw i usług		(324)	(1 844)	-	25	-	-	(2 143)
- pozostałe zobowiązania		(990)	(31)	-	(1)	-	-	(1 022)
Walutowe kontrakty terminowe typu <i>forward</i>	WwWGpWF	-	-	-	-	-	-	-
Razem		(7 150)	(1 875)	-	24	-	(1 246)	(10 247)

Okres 12 miesięcy zakończony dnia 31 grudnia 2013 roku	Kategoria zgodnie z MSR 39	Przychody /(koszty) z tytułu odsetek	Zyski /(straty) z tytułu różnic kursowych	Rozwiązanie / (utworzenie) odpisów aktualizujących	Zyski /(straty) z tytułu wyceny	Zyski / (straty) ze sprzedaży instrumentów finansowych	Pozostałe	Razem
<i>Aktywa finansowe</i>								
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży (długoterminowe), w tym:								
- akcje i udziały	DDS	-	-	-	(28)	-	15	(13)
Pozostałe aktywa finansowe (długoterminowe), w tym:								
- należności od jednostek powiązanych znajdujących się w procesie upadłości układowej	PiN	9 520	(25)	-	(88 899)	-	-	(79 394)
- lokaty długoterminowe	PiN	9 192	-	-	(88 928)	-	-	(79 736)
- pożyczki długoterminowe	PiN	328	(25)	-	-	-	-	303
Pozostałe aktywa finansowe (krótkoterminowe), w tym:								
- lokaty krótkoterminowe	PiN	3	-	(10 500)	(5 277)	-	-	(15 774)
- certyfikaty depozytowe	WwWGpWF	3	-	-	-	-	-	3
- należności od jednostek powiązanych znajdujących się w procesie upadłości układowej	WwWGpWF	-	-	-	(5 277)	-	-	(5 277)
- zaliczka na poczet nabycia praw do pożyczki	WwWGpWF	-	-	(10 500)	-	-	-	(10 500)
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	PiN	6 639	(826)	(13 233)	(374)	-	-	1 398
Pochodne instrumenty finansowe, w tym:	WwWGpWF	-	-	-	178	460	-	638
- walutowe kontrakty terminowe typu <i>forward</i>	WwWGpWF	-	-	-	178	460	-	638
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	PiN	644	137	-	-	-	-	781
Razem		16 806	(714)	(23 733)	(94 400)	460	15	(101 566)

Okres 12 miesięcy zakończony dnia 31 grudnia 2013 roku	Kategoria zgodnie z MSR 39	Przychody /(koszty) z tytułu odsetek	Zyski /(straty) z tytułu różnic kursowych	Rozwiązanie / (utworzenie) odpisów aktualizujących	Zyski /(straty) z tytułu wyceny	Zyski /(straty) ze sprzedaży instrumentów finansowych	Pozostałe	Razem
<i>Zobowiązania finansowe</i>								
Oprocentowane kredyty bankowe i pożyczki, w tym:	PZFwgZK	(13 237)	-	-	(29)	-	(1 513)	(14 779)
- długoterminowe oprocentowane wg zmiennej stopy procentowej	PZFwgZK	(129)	-	-	(29)	-	-	(158)
- kredyty w rachunku bieżącym oprocentowane wg zmiennej stopy procentowej	PZFwgZK	(13 108)	-	-	-	-	(1 513)	(14 621)
- pozostałe kredyty krótkoterminowe wg zmiennej stopy procentowej	PZFwgZK	-	-	-	-	-	-	-
Pozostałe zobowiązania finansowe, w tym:	PZFwgZK	(148)	-	-	-	-	-	(148)
- zobowiązania z tytułu leasingu finansowego i umów dzierżawy z opcją zakupu	PZFwgZK	(148)	-	-	-	-	-	(148)
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania finansowe	PZFwgZK	(881)	(952)	-	(429)	-	-	(2 262)
Instrumenty zabezpieczające – ubezpieczenia bankowe)		-	-	-	-	-	-	-
Pochodne instrumenty finansowe, w tym:	WwWGpWF	-	-	-	(216)	-	-	(216)
- walutowe kontrakty terminowe typu <i>forward</i>	WwWGpWF	-	-	-	(216)	-	-	(216)
Razem		(14 266)	(952)	-	(674)	-	(1 513)	(17 405)

57.3. Ryzyko stopy procentowej

W poniższych tabelach przedstawiona została wartość bilansowa instrumentów finansowych Grupy narażonych na ryzyko stopy procentowej, w podziale na poszczególne kategorie wiekowe.

31 grudnia 2014 roku

<i>Oprocentowanie stałe</i>	<i><1 rok</i>	<i>1–2 lat</i>	<i>2-3 lat</i>	<i>3-4 lat</i>	<i>4-5 lat</i>	<i>>5 lat</i>	<i>Ogółem</i>
Lokaty długoterminowe	–	–	–	–	–	–	–
Lokaty krótkoterminowe	–	–	–	–	–	–	–
	=====	=====	=====	=====	=====	=====	=====
<i>Oprocentowanie zmienne</i>	<i><1rok</i>	<i>1–2 lat</i>	<i>2-3 lat</i>	<i>3-4 lat</i>	<i>4-5 lat</i>	<i>>5 lat</i>	<i>Ogółem</i>
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	38 849	–	–	–	–	–	38 849
Pożyczki udzielone	70	38	–	–	–	–	108
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego i umów dzierżawy z opcją zakupu	777	849	728	524	152	–	3 030
Kredyty w rachunku bieżącym	128 127	–	–	–	–	–	128 127
Pożyczki	400	–	–	–	–	–	400
	=====	=====	=====	=====	=====	=====	=====

31 grudnia 2013 roku

<i>Oprocentowanie stałe</i>	<i><1 rok</i>	<i>1–2 lat</i>	<i>2-3 lat</i>	<i>3-4 lat</i>	<i>4-5 lat</i>	<i>>5 lat</i>	<i>Ogółem</i>
Lokaty długoterminowe	–	888	17	–	–	–	905
Lokaty krótkoterminowe	892	–	–	–	–	–	892
	=====	=====	=====	=====	=====	=====	=====
<i>Oprocentowanie zmienne</i>	<i><1rok</i>	<i>1–2 lat</i>	<i>2-3 lat</i>	<i>3-4 lat</i>	<i>4-5 lat</i>	<i>>5 lat</i>	<i>Ogółem</i>
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	54 720	–	–	–	–	–	54 720
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego i umów dzierżawy z opcją zakupu	173	222	1 948	–	–	–	2 343
Kredyty w rachunku bieżącym	256 816	–	–	–	–	–	256 816
	=====	=====	=====	=====	=====	=====	=====

Oprocentowanie instrumentów finansowych o zmiennym oprocentowaniu jest aktualizowane w okresach poniżej jednego roku. Odsetki od instrumentów finansowych o stałym oprocentowaniu są stałe przez cały okres do upływu terminu zapadalności/wymagalności tych instrumentów. Pozostałe instrumenty finansowe Grupy, które nie zostały ujęte w powyższych tabelach, nie są oprocentowane i w związku z tym nie podlegają ryzyku stopy procentowej.

58. Zatrudnienie

Przeciętne zatrudnienie w Grupie w okresie styczeń – grudzień 2014 roku kształtowało się na poziomie 2 256 osób. Szczegółowy opis zmian w strukturze zatrudnienia został zaprezentowany w Sprawozdaniu z działalności Zarządu Grupy Kapitałowej RAFAKO w 2014 roku w punkcie III.4.

59. Zdarzenia następujące po zakończeniu okresu sprawozdawczego

W dniu 30 grudnia 2014 roku jednostka dominująca zawarła z TDJ S.A. z siedzibą w Katowicach Przedwstępną warunkową umowę sprzedaży akcji FPM S.A. W dniu 12 stycznia 2015 roku Rada Nadzorcza RAFAKO S.A. wyraziła zgodę na sprzedaż akcji FPM S.A. Tym samym spełnił się jeden z dwóch warunków Umowy Przedwstępnej. W dniu 19 lutego 2015 RAFAKO S.A. otrzymała zawiadomienie o uzyskaniu przez TDJ zgody Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów na dokonanie koncentracji, polegającej na przejęciu przez TDJ kontroli nad FPM S.A., w związku z czym spełnił się drugi warunek Umowy Przedwstępnej. W dniu 23 lutego 2015 roku doszło do zawarcia umowy sprzedaży Akcji za łączną kwotę 48 milionów złotych. Zbyte aktywa stanowiły 82,19% kapitału zakładowego FPM S.A. oraz 82,19% ogólnej liczby głosów na walnym zgromadzeniu FPM S.A., które uprawniały do wykonywania 1.376.508 głosów. Po dokonanej transakcji Grupa nie posiada żadnych aktywów FPM S.A.

Dnia 20 stycznia 2015 roku spółka E003B7 Sp. z o.o. ("SPV") zawarła z UNISERV-PIECBUD Spółką Akcyjną umowę na wykonanie prac z przeznaczeniem dla bloku energetycznego o mocy 910 MW na parametry nadkrytyczne w Elektrowni Jaworzno III - Elektrownia II w związku z projektem na „Budowę nowych mocy w technologiach węglowych w Tauron Wytwarzanie S.A. – Budowy bloku energetycznego o mocy 910 MW na parametry nadkrytyczne w Elektrowni Jaworzno III – Elektrownia II” realizowanym przez Rafako oraz SPV.

Umowa została zawarta na następujących warunkach:

1. Podwykonawca zobowiązuje się wobec SPV wykonać zadania polegające na zaprojektowaniu, dostawie i montażu chłodni kominowej wraz z wyposażeniem z przeznaczeniem dla Bloku energetycznego o mocy 910 MW w Elektrowni Jaworzno III – Elektrownia II.
2. Wartość Umowy za realizację kompletnego zakresu przedmiotu Umowy wynosi 164.800.000 zł. netto.
3. Umowa stanowi, że łączny limit kar umownych naliczonych na jej podstawie nie może przekroczyć 25% wartości Umowy netto.
4. W przypadku, gdy na skutek niewykonania lub nienależytego wykonania, szkoda przekroczy wartość naliczanych z tego tytułu kar umownych, to SPV ma prawo dochodzenia odszkodowania uzupełniającego na zasadach ogólnych wynikających z kodeksu cywilnego.
5. Całkowita odpowiedzialność Podwykonawcy z tytułu odszkodowań, roszczeń i żądań nie przekroczy 100% wartości Umowy.

Umowa wejdzie w życie pod warunkiem uzyskania zgody od:

- a) gwarantów tj. PKO BP S.A., BGK oraz PZU S.A.,
- b) Zamawiającego na akceptację treści przedmiotowej umowy,
- c) RAFAKO S.A.

Na dzień przekazania niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego, spełniły się wszystkie warunki zawieszające umowę, w związku z czym umowa ta weszła w życie.

W dniu 10 marca 2015 roku Spółka otrzymała od ING Towarzystwa Funduszy Inwestycyjnych S.A. działającego w imieniu zarządzanych przez siebie funduszy inwestycyjnych zawiadomienie, iż w wyniku nabycia akcji RAFAKO S.A., liczba głosów na walnym zgromadzeniu RAFAKO S.A. posiadanych łącznie przez wszystkie Fundusze zarządzane przez ING TFI wzrosła powyżej progu 5% ogólnej liczby głosów.

Zawiadomienie zawiera informację, iż przyczyną zmiany udziału w ogólnej liczbie głosów na walnym zgromadzeniu RAFAKO S.A. było nabycie w dniu 5 marca 2015 roku akcji Spółki przez ING Specjalistyczny Fundusz Inwestycyjny Otwarty Akcji 2, Fundusz Własności Pracowniczej PKP Specjalistyczny Fundusz Inwestycyjny Otwarty oraz jeden z subfunduszy ING Parasol Funduszu Inwestycyjnego Otwartego.

Przed zmianą udziału, Fundusze zarządzane przez ING TFI posiadały łącznie 3.478.023 akcje RAFAKO S.A. i tyle samo głosów na walnym zgromadzeniu Spółki, co stanowiło 4,99% kapitału zakładowego RAFAKO S.A. i tyle samo ogólnej liczby głosów na walnym zgromadzeniu Spółki.

Według stanu na dzień przekroczenia, Fundusze posiadały łącznie 3.508.403 akcje RAFAKO S.A. i tyle samo głosów na walnym zgromadzeniu Spółki, co stanowiło 5,04% kapitału zakładowego RAFAKO S.A. i tyle samo ogólnej liczby głosów na walnym zgromadzeniu Spółki.

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej RAFAKO zostało zatwierdzone do publikacji w dniu 23 marca 2015 roku uchwałą numer 23/2015 Zarządu RAFAKO S.A. z dnia 23 marca 2015 roku.

Podpisy:

23 marca 2015 roku	Agnieszka Wasilewska-Semail	Prezes Zarządu
23 marca 2015 roku	Krzysztof Burek	Wiceprezes Zarządu
23 marca 2015 roku	Jarosław Dusiło	Wiceprezes Zarządu
23 marca 2015 roku	Edward Kasprzak	Wiceprezes Zarządu
23 marca 2015 roku	Tomasz Tomczak	Wiceprezes Zarządu
23 marca 2015 roku	Jolanta Markowicz	Główny Księgowy